

Danion Vasile
Prietenul nostru,
Evmenie
SFÂNTUL CARE RÂDE

De același autor (ultima ediție): *Prietenul nostru, Sfântul Vasile de la Ostrog. Izbăvitorul de frică* (Editura Areopag, 2022), *Jurnalul convertirii* (Editura Areopag, 2022), *Acuzatul 1988. Testamentul sfinților închisorilor* (Editura Areopag, 2022), *Patericul mirenilor. Pilde pentru secolul XXI* (Editura Areopag, 2022), *Duhovnicul. Rugăciunea. Postul* (Editura Areopag, 2020), *Tinerii și sexualitatea – Între iubire și păcat* (Editura Areopag, 2020), *Doctorul de povești* (Editura Areopag, 2020), *Despre înfruntarea bolii* (Editura Areopag, 2020), *Despre divorț* (Editura Areopag, 2020), *Patericul pe înțelesul copiilor* (Editura Areopag, 2020), *Cartea nunții* (Editura Areopag, 2019), *Cel mai scump cadou de Crăciun* (Editura Offline Times, 2019), *Despre înfruntarea necazurilor* (Editura Areopag, 2018), *Despre avort. Motive, traume, consecințe* (Editura Areopag, 2018), *Vlahiia – Puterea iubirii* (Editura Areopag, 2017), *Cum să ne creștem copiii* (Editura Areopag, 2017), *Mâncăți sănătos – Sfaturile elefantului Sunny și ale prietenilor săi* (Editura Offline Times, 2015), *Povești religioase – Povestea icoanei mele* (Editura Areopag, 2014), *Palatul poveștilor* (Editura Areopag, 2012), *Drumul cuvintelor* (Editura Egumenița, 2009), *Zorii apocalipsei* (Editura Egumenița, 2008), *Fetele apostaziei – Dărâmarea idoliilor* (Editura Agnos, 2008), *Underground – Rebelii generației NU* (Editura Agnos, 2007), *Tinerii și sexualitatea – Repere pentru mileniul III* (Editura Egumenița, 2007).

Contact: danionvasile@yahoo.com

© Pentru ediția de față, Editura Areopag

Icoană coperta 1: Sfântul Evmenie lângă Sfântul Nichifor

Icoană p. 3 © Adamos Adamou

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VASILE, DANION

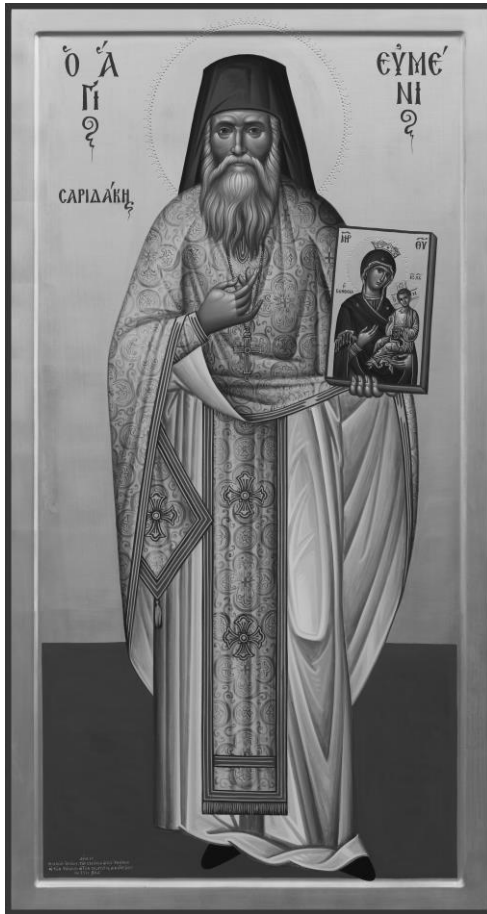
Prietenul nostru, Evmenie : Sfântul care râde /

Danion Vasile. - București : Areopag, 2022

ISBN 978-606-9678-24-4

Danion Vasile

Prietenul nostru, Evmenie
SFÂNTUL CARE RÂDE

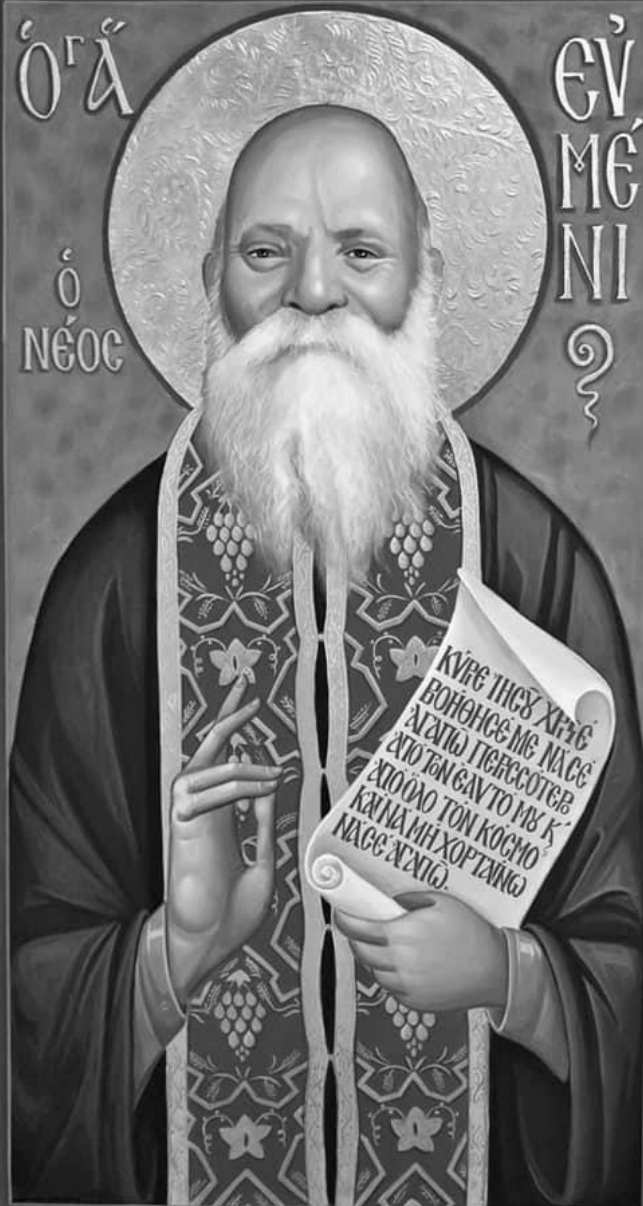

Editura Areopag
București, 2022

Ὁ Ἄ

Ὁ
ΝΕΟΣ

ΕΝ
ΜΕ
ΝΙ

Introducere

O femeie credincioasă din Grecia, Maria Bakomitu, care a fost îngrijitoare la biserica mitropolitană din Eghina, a dat mărturie despre o arătare minunată a Sfântului Nectarie din Eghina. Sfântul a intrat în chip minunat în biserică, îmbrăcat în veșminte arhieresti, s-a uitat de jur împrejur cu o privire tristă și a exclamat de trei ori: «Credința s-a pierdut astăzi, credința s-a pierdut!»¹

Se pot scrie cărți întregi despre pierderea credinței, mai bine-zis despre slăbirea și împuținarea credinței. Din păcate, de la vlădică până la opincă, toți suntem molipsiți, într-o măsură mai mică sau mai mare, de duhul secularizării. Cei mai mulți nici nu ne dăm seama de acest lucru. Ne considerăm creștini pentru că mergem la biserică, ne spovedim și ne împărtășim. Dar, când trecem printr-o încercare grea, fie că e vorba de un cutremur, de o epidemie sau de altceva, atunci se vedește ce e în sufletul nostru. Atunci, dacă frica a pus stăpânire pe sufletele noastre, dacă apropierea morții ne-a îngrozit, atunci trebuie să avem puterea de a recunoaște că suntem departe de Hristos și de viața creștină.

Suntem tentați să ne îndreptățim, să spunem că, din moment ce în toată lumea credința s-a împuținat, atunci e firesc ca noi, „eroii” și păstrătorii credinței adevărate, să fim slabi și neputincioși.

¹ Din volumul părintelui protoprezviter Emanuil Iannoulis *Am vorbit cu Sfântul Nectarie. Mărturii autentice*, Editura Sf. Nectarie, Arad, 2018, p. 168 (n. a.).

Dar, în timp ce noi ne adormim conștiințele și ne furăm singuri căciulile, Dumnezeu bate la ușa sufletelor noastre, vorbindu-ne prin glasul aleșilor Săi robi. Iată o întâmplare plină de învățături...

„Într-o biserică din Atena, la prăznuirea Dumini-
cii Ortodoxiei, credincioșii intrau ținând icoane pe care le aduseseră din casele lor, spre pomenirea restabilirii cultului icoanelor. La slujba aceea a participat și doamna respectivă, care la un moment dat l-a văzut pe Iannis-Nebunul intrând în biserică și ținând pe cap o glastră cu flori ofilite. În timpul procesiunii cu sfintele icoane, care se desfășoară de obicei cu ocazia acestei sărbători în unele biserici, niște creștini râdeau de Iannis-Nebunul pentru ridicarea absurdă a glastrei... Buna noastră doamnă, care mergea în procesiune alături de Iannis-Nebunul, încercând să îl cumințească, îi zicea: «Constantine, acum lasă jos glăstra! Nu-i lucru serios acesta, într-o astfel de zi, în astfel de moment!» Iar el i-a răspuns: «Ceea ce vezi este nebunie cu sens! Tu să te uiți la glastră, iar la sfârșit ai să vezi că toți vor cădea să se închine!»

A sosit, așadar, și sfârșitul procesiunii, iar preotul întâi-stătător, «cu glas mare» a rostit cunoscutul cuvânt de biruință din *Sinodiconul Ortodoxiei*: «*Aceasta este credința Apostolilor, aceasta este credința Părinților, aceasta este credința ortodocșilor, aceasta este credința care a întărit întreaga lume.* Atunci, Iannis-Nebunul, «cu glas puternic», încă având pe cap glăstra cu flori ofilite, a început să strige: «Hristos a Înviat, creștini!» Și atunci, toți minunându-se, au văzut cum florile ofilite din glastră au prins viață și au înflorit! Iar Iannis-Nebunul a început, în nebunia lui, să procească: «Așa va înflori Ortodoxia în câțiva ani! Așa va rodi în întreaga lume!» Și nebunul profet s-a

pierdut alergând pe străzile chinuitei, dar și sfințitei, Atene.”²

Dar cum să înflorească și să rodească Ortodoxia? Lucrul acesta pare cu neputință. Da, verdictul Sfântului Nectarie că s-a pierdut credința îl primim, pentru că suntem de acord cu el. Doar constatăm și noi aceiași lucru. Și, atunci, a mințit Iannis? Sau a mințit Dumnezeu când a vorbit prin Iannis? Evident, nu.

Paraschiv Lambropoulos, un ucenic al Sfântului Porfirie Cavsocalivitul, povestește o întâmplare minunată care a avut loc în jurul anului 1970: „Bunicuțul a urcat pe un pământ stâncos și și-a deschis brațele ca pentru rugăciune. Șoptea ceva. Mi-a arătat drept înainte, la vreo 8-10 metri în jos, și a spus: «Acolo este îngropat un sfânt.» I-am spus: «Bunicuțule, care este numele lui?» «Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă», a strigat el. Apoi s-a întors către mine și a spus: «Arsenie era numele lui.» «Părinte, nu putem să-i luăm moaștele?» El a strigat din nou: «Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă». El a zis: «Nu! Peste vreo sută de ani, Dumnezeu va lumina pe cineva.» El a adăugat apoi și motivul pentru care acest lucru se va întâmpla. El a spus: «Pentru că oamenii spun că nu există nimic și că preoții spun acele lucruri pentru a-și bate joc de oameni, de Dumnezeu... Și Dumnezeu aduce un sfânt din când în când și credința oamenilor este reînviată!»”

Iată că Dumnezeu găsește leacul potrivit pentru a face ca Ortodoxia să iasă la lumină. Un mare rol îl are descoperirea unor sfinte moaște – și lucrul acesta este întărit și de roadele bogate pe care le-a adus

² Din volumul Mitropolitului Neofit de Morfu, *Sfântul Nichifor cel lepros și Bătrânul Evmenie Saridakis*, Editura Doxologia, Iași, 2020, pp. 98-100 (n. a.).

aflarea moaștelor Sfântului Efrem de la Nea Makri, de exemplu. De mare folos este prezența oamenilor cu viață sfântă care dau mărturie lumii întregi că Evanghelia poate fi trăită. Mireni sau călugări, oameni simpli sau învățați, aceștia sunt oameni în care trăiește Hristos și viața lor este o continuare a Evangheliei, după cum spunea și Sfântul Justin Popovici.

Unul dintre acești mari sfinți contemporani este Sfântul Evmenie Saridakis, ucenicul Sfântului Nichifor cel lepros. Citind despre luptele sale duhovnicești, încercările prin care trecem ni se vor părea mult mai ușor de purtat. Citind despre minunile sale, vom înțelege că este grabnic ajutor și că poate veni în ajutorul nostru. Citind rugăciuni către el, îl vom cunoaște ca un ocrotitor al nostru pe calea mântuirii.

Înainte de canonizarea Sfântului Evmenie, părintele Haralambie Papadopoulos scria: „Nu încap nicio îndoială, părintele Evmenie Saridakis a fost un sfânt, adică un om smerit, plin de dragoste pentru Dumnezeu și de interes față de fratele său. Însă nicio dată nu a făcut publicitate acestei sfințenii. Și aceasta pentru că nu a socotit-o reușita lui personală, ci numai ca pe un dar al lui Dumnezeu. Din păcate, în zilele noastre devenim martorii unei «sfințenii a imaginii și a spectacolului», care nu este altceva decât un marketing religios de prost gust, dacă nu chiar unul periculos. De acum, adevărații sfinți sunt «neproclamați», pierduți și necunoscuți, fără cinstiri și elogii. Iar această tăcere a lor este cea mai mare ofrandă a lor. De altfel, așa a fost și Starețul Evmenie, un sfânt

nearătat și tăcut, care a învățat prin însăși viața lui, iar nu prin promovarea lui.”³

Rostul acestei cărți este de a-i ajuta pe cititori să înțeleagă cum poate Sfântul Evmenie le poate schimba viețile.

Da, noi putem constata cu durere că în toată lumea credința se împutinează. Dar, în același timp, putem înțelege că Dumnezeu Îi călăuzește pe aleșii Săi pe calea mântuirii. Noi putem fi martori ai înfloririi Ortodoxiei. Cheia e în inima noastră. Terenul de luptă e în inima noastră. Fie ca Sfântul Evmenie să ne fie ocrotitor în această luptă.

³ Preot Haralambos Papadopoulos, *Vinovăția bucuriei – Clădind surâsuri într-o viață dureroasă*, Editura Anestis, București, 2017, p. 67 (n. a.).

„Sfântul care râde”

În ultimii ani există parcă o modă a depresiei și a amărăciunii provocate de împruținarea credinței, de răspândirea sectelor, ereziilor, ba chiar a satanismului. Din ce în ce mai mulți creștini au o atitudine resemnată, care îi determină să se rușineze de credința lor în Hristos. „Dacă am fi trăit noi acum o sută de ani, da, atunci am fi fost creștini adevărați. Dar, astăzi, nu se mai poate așa ceva...”

Mitropolitul Neofit de Morfou relatează o întâmplare de mare folos duhovnicesc: „Bătrânul Evmenie a vrut să mergem undeva, aproape, să ne închinăm la o anumită mănăstire pe care o știa. Am mers la mănăstire, iar acolo am găsit un ieromonah care stătea jos, pe pământ, și vorbea lumii: «Astăzi toți caută Bătrâni, sfinți. Este ușor să găsești astăzi Bătrâni cu harisme?» Bătrânul Evmenie stătea tăcut într-un colț și asculta. Nimeni nu-i dădea importanță. Nici nu au înțeles că era Bătrânul Evmenie de la leprozerie. Ieromonahul a continuat: «Nu mai există astăzi sfinți, sunt grele vremurile noastre...» La acestea, Bătrânul Evmenie n-a mai rezistat și a început să vorbească, adresându-se acelui ieromonah: «Spui minciuni, părinte!» «Ce-ai spus?», l-a întrebat ieromonahul. «Spui minciuni lumii», i-a spus iarăși Bătrânul. «Astăzi sunt mulți sfinți, mai mulți ca în vechime...» «Dar cine ești tu, de zici că spun minciuni?», a replicat ieromonahul. «Dar tu cine ești, de vorbești fără să vezi?», a continuat Bătrânul. «Eu în fiecare sâmbătă merg în Omonia, în piața de pește, și văd acolo sfințenie și la băr-

bați, și la femei, iar tu spui că nu există astăzi sfinți? Astăzi este vremea marilor sfinți»⁴

Cu adevărat, astăzi este vremea marilor sfinți. Sfântul Paisie Aghioritul spunea că „mulți sfinți (care au trăit în vremurile trecute - n. n.) ar fi dorit să trăiască în vremea noastră, ca să se nevoiască”⁵.

Vremurile de astăzi sunt ideale, dacă putem spune așa, pentru dobândirea sfințeniei. Cu cât credința este mai lovită și mai încercată, cu cât credințioșii sunt mai disprețuiți și mai batjocoriți, cu cât este mai grea crucea pe care o duc, cu atât este mai mare și răsplata, cu atât este mai mare și cununa.

Când un ucenic l-a întrebat pe Sfântul Evmenie dacă s-a bucurat când a aflat că are lepră, el a răspuns: „Da, m-am umplut de nesfârșită bucurie, pentru că, cu cât mai grea este boala, cu cât mai mare este crucea, cu atât mai mare este Învierea. Ziceam: «Vai, vai, Doamne, mare dar mi-ai dat! Îți mulțumesc, Hristoase al meu, că mi-ai dat o cruce așa de grea. Voi avea o părtășie mai mare la Patimile Tale, dar și mai mare părtășie la Învierea Ta.»”⁶

Sunt greu de descris în cuvinte suferințele prin care a trecut Sfântul Evmenie din pricina leprei. Noi nu cunoaștem suferința decât în mică parte. Sfântul Evmenie a trecut prin niște chinuri pe care poate că noi nu le-am fi putut răbda nici măcar un ceas.

⁴ Din volumul Mitropolitului Neofit de Morfu, *Sfântul Nichifor cel lepros...*, pp. 73-74 (n. a.).

⁵ Din volumul Cuviosului Paisie Aghioritul *Cuvinte II. Trezire duhovnicească*, editat de Schitul Lacu, Sfântul Munte Athos, 2000, p. 43 (n. a.).

⁶ Din volumul scris de Simon Monahul, *Sfântul Evmenie – Bunul păstor și de minuni făcător*, Mănăstirea Paltin-Petru Vodă, 2022, p. 39 (n.a.).

Cea mai grea încercare prin care a trecut Sfântul Evmenie a fost perioada în care a fost demonizat. Nu poate înțelege această suferință decât cel care a trecut prin ea. Nu poate vorbi despre această suferință decât cel care a trecut prin ea. Pentru că noi, toți ceilalți, nu avem nici măcar cum să ne imaginăm măsura suferinței prin care trec demonizații.

Ne putem întreba de ce Dumnezeu a îngăduit diavolului să intre în Sfântul Evmenie. Poate că ni se pare nedrept că doar pentru un gând de mândrie diavolul să fi căpătat dreptul de a intra în el. Pe de o parte, noi nu înțelegem cât de greu este păcatul mândriei. Lucifer a fost cel mai slăvit dintre îngeri și, cu toate acestea, a căzut în întuneric din pricina mândriei, însoțit de mulți alți îngeri. Pare nedrept, nu? Noi nu înțelegem că mândria este moarte sufletească. Noi trăim într-o lume care exacerbează mândria, iubirea de sine, aprecierea de sine, încrederea fără măsură în propriile puteri etc. Dar Dumnezeu judecă totul după alte măsuri.

Perioada grea prin care a trecut Sfântul Evmenie i-a adus însă roade duhovnicești. În primul rând, pentru că a cunoscut ajutorul minunat al Maicii Domnului, care l-a smuls, la propriu, din brațele diavolului. Apoi, pentru că a cunoscut cât de greu este păcatul mândriei și în toată viața sa de mai apoi a căutat să meargă pe calea smereniei. Pentru că a primit tămăduire sufletească, toată viața lui el a mulțumit lui Dumnezeu și Maicii Domnului pentru această tămăduire.

El a ajuns să fie cunoscut ca „părintele care râde”, sau ca „părintele care zâmbește”. Ciudat, nu? Cunoaștem oare alți părinți sau sfinți care să fi fost numiți într-un mod asemănător? Nu, nu cunoaștem. Dar tocmai aici este lucrarea lui Dumnezeu. Că

Sfântul Evmenie, care vărsa lacrimi fierbinți în perioada în care era demonizat, a ajuns mai apoi sfântul care râde. Și suferința prin care a trecut atunci nu a fost deloc ușoară. De aceea, verișorul său, Antonie Saridakis, l-a luat de la spitalul din Atena și l-a dus în Creta, la mai multe biserici și mănăstiri, ca să primească tămăduire. Și a primit în apropierea Mănăstirii Kuduma, de la Maica Domnului, ocrotitoarea acestei mănăstiri. De altfel, în fresca în care este zugrăvită minunea se vede cum Maica Domnului l-a luat în brațele ei pe sfânt, scăpându-l de puterea diavolească.

Învierea duhovnicească a Sfântului Evmenie poate fi asemănată cu cea prin care a trecut Gheorghe Calciu, care în celebra reeducare de la Pitești ajunsese mâna dreaptă a tortionarului Eugen Țurcanu. El însuși mărturisește: „După ce am căzut se spunea despre mine «îngerul căzut cu ochii albaștri», pentru că toată lumea m-a socotit ca pe un înger. Acum eram un înger căzut. Și suferința mea a fost așa de dură și ruptura mea a fost așa de totală, încât eu mi-am revenit mult mai greu.”⁷

Această revenire a lui Gheorghe Calciu și transfigurarea lui în cel care a ajuns părintele Gheorghe Calciu este una dintre cele mai mari minuni lucrate de Dumnezeu în România, în temnițele comuniste. Izbăvirea părintelui Sofronie (pentru că așa îl chema pe Sfântul Evmenie înainte de a fi hirotonit) și transfigurarea lui în Sfântul Evmenie este una dintre cele mai mari minuni lucrate de Dumnezeu în Grecia secolului XX.

⁷ Din volumul *Viața părintelui Gheorghe Calciu după mărturiile sale și ale altora*, Editura Bonifaciu, 2007, p. 57 (n.a.).

În ambele cazuri vedem aceeași putere a lui Dumnezeu. Și trebuie să înțelegem că exact această putere vrea să lucreze și în inimile noastre.

Degeaba citim o mulțime de cărți despre viețile sfinților, dacă nu mergem pe calea sfințeniei. Degeaba veți citi această carte, dacă nu veți înțelege că Dumnezeu, în „vremea marilor sfinți” prin care trecem, vrea să vă cheme și pe voi la sfințenie.

Da, ar trebui ca citind despre învierea Sfântului Evmenie – pentru că o înviere lăuntrică a fost – să Îl rugăm pe Dumnezeu să ne învieze și pe noi.

Să ne întrebăm: oare sunt sufletele noastre pline de mulțumire către Dumnezeu, cum era sufletul Sfântului Evmenie? Sunt cuvintele noastre aducătoare de liniște în sufletele tulburate, cum erau cuvintele Sfântului Evmenie?

Nu, evident că nu. Noi trăim parcă o altă credință, o altă religie. De fapt, deși considerăm că avem aceeași credință cu Sfântul Evmenie – și la nivel dogmatic o avem sau cel puțin considerăm că o avem – la nivel practic, la nivelul trăirii credinței, la nivelul orthopraxiei ne dăm seama că între noi și el este o prăpastie.

Dar tocmai aici este taina: că, dacă noi ne vedem slăbiciunile și neputințele, dacă ne vedem rănilor și bubele, chemând ajutorul Sfântului Evmenie – sau al celorlalți sfinți la care avem evlavie – dobândim tămăduire. Dobândim învierea lăuntrică.

Despre lucrarea sfinților

Acest text, care are în centru o mărturie a Sfântului Evmenie, nu este doar despre harismele sale. Este un text din care poți înțelege mai multe lucruri despre sfântul sau sfânta la care ai evlavie, fie că este vorba de Sfântul Efrem cel Nou, de Sfânta Paraschiva, de Sfântul Nectarie din Eghina sau de noii mucenici din temnițele comuniste. Totuși, am considerat oportună includerea lui aici, înaintea vieții sfântului, tocmai pentru ca cititorii să citească textul respectiv cu și mai multă evlavie...

Hristos ne spune, prin glasul Sfințelor Evanghelii: *Adevărat, adevărat zic vouă: cel ce crede în Mine va face și el lucrările pe care le fac Eu și mai mari decât acestea va face, pentru că Eu mă duc la Tatăl. Și orice veți cere întru numele Meu, aceea voi face, ca să fie slăvit Tatăl întru Fiul (Ioan 14, 12-13).*

Dumnezeu primește toate rugăciunile care sunt cu adevărat de folos. Fiind iubitor de oameni, El nu trece cu vederea nicio rugăciune.

Cu cât un om are sufletul mai curat, cu atât mai puternică este rugăciunea lui. Rugăciunile pot muta munții din loc, așa cum citim în viața Cuviosului Marcu de la Muntele Fracesc.

Ca să înțelegem cât de mare este puterea rugăciunii sfinților, putem citi mărturia mitropolitului Neofit de Morfou, care relatează ce i-a spus Sfântul Evmenie Saridakis: „O altă experiență cutremurătoare pe care am avut-o cu Bătrânul Evmenie a fost în Ucraina, când am ajuns la aeroportul din Kiev. Acolo, Bătrânul a manifestat o mare bucurie și mi-a zis:

«Neofit, am mai venit aici!» «Dar, când ai venit aici, Părinte?», l-am întrebat. «Am venit acum mulți ani. Urma să izbucnească un război mondial, iar Maica Domnului ne-a mobilizat pe toți și ne-a zis: «Faceți rugăciune, să nu înceapă acum marele război, să dăm timp de pocăință oamenilor!» Voiau atunci rușii și toți acei occidentali să pornească un război mondial! Aici voiau să facă războiul.» «Și ce s-a întâmplat atunci, Părinte?» «Am mers toți la Kiev și am făcut rugăciune. Și eram împreună cu Părintele Porfirie, cu Părintele Paisie, cu Părintele Iacov și alți oameni ai lui Dumnezeu. Iar eu plângeam mult. Și pe toți ne întărea Părintele Porfirie, care mi-a zis: «Părinte Evmenie, nu plânge așa, nu va fi acum războiul; mai târziu va fi!» Și apoi a început să plângă mult Părintele Iacov și să zică: «Nu un alt război, nu un alt război, Preasfântă Maică!» Și l-am văzut pe Sfântul Ioan Rusul, care a zis: «Nu, trebuie să fie război, căci nu există alt chip prin care să se tămăduiască această lume.»”⁸.

Mărturia pare greu de crezut. Cum adică, Maica Domnului i-a adunat în duh pe unii dintre marii cuvioși ai secolului XX, ca să împiedice începerea războiului din Ucraina? Da, și încă mărturia i-a fost dată actualului mitropolit Neofit de Morfu de însuși Sfântul Evmenie, cel despre care Sfântul Porfirie însuși spunea că este „cel mai nobil bătrân”, „cel mai smerit bătrân pe care îl are în acest moment Ortodoxia”⁹.

Adică Maica Domnului a adunat câțiva părinți cu viață sfântă și le-a cerut să Îi ceară lui Dumnezeu să nu înceapă războiul din Ucraina. Și Dumnezeu le-a

⁸ Din volumul Mitropolitului Neofit de Morfu, *Sfântul Nichifor cel lepros...*, pp. 78-79 (n. a.).

⁹ Din volumul scris de Simon Monahul, *Sfântul Evmenie...*, p. 16 (n.a.).

ascultat atunci rugăciunile. Ne-am putea întreba de ce, totuși, până la urmă, războiul a început în Ucraina. Răspunsul este poate că s-au împuținat părinții cu viață sfântă care se rugau pentru întreaga lume. Nu știm.

Oricum, Sfântul Ioan Rusul spusese că „trebuie să fie război” și cuvintele sale s-au adevărat.

Dar noi trebuie să înțelegem cât de mare este puterea sfinților. În vremea dreptului Avraam, Dumnezeu a spus că ar fi cruțat Sodoma și Gomora dacă găsea acolo zece drepecți. Dar nu a găsit, și a distrus orașele respective.

Putem să credem acest lucru sau să ne îndoim de el. Dar, dacă îl credem, atunci să credem și că sfinții pot să lucreze în viețile noastre. Să ne scape de amorțeala sufletească, să ne scape de patimi, de răutate, de invidie, de lăcomie, de frică, de deznădejde. Și să ne rugăm lor cu credință și cu evlavie.

Trebuie să ne dăm seama ce prieteni cerești avem. Să căutăm să aflăm cât mai multe despre viața și minunile lor și să ne întărim în credință citindu-le. Să înțelegem că, așa cum au putut muta munții din loc sau cum au putut învia morții, tot așa pot sparge zidul de piatră din inimile noastre și ne pot învia duhovnicește.

Viața Sfântului Evmenie Saridakis, noul făcător de minuni¹⁰

Sfântul Evmenie Saridakis s-a născut în satul Ethia din insula Creta, în prima zi a anului 1931. Părinții lui, Gheorghe și Sofia Saridakis, erau oameni credincioși. Ei au avut opt copii, cel mai mic dintre ei fiind Constantin, care mai apoi a ajuns Sfântul Evmenie.

Încă din pruncie, Constantin a arătat că era acoperit de harul lui Dumnezeu. În zilele de miercuri și vineri nu primea să fie alăptat de mama lui, ci dormea toată ziua. Pentru că la doi ani după nașterea lui Constantin tatăl lui a trecut la Domnul, mama lui s-a ostenit mult pentru a-și crește cei opt copii orfani. Constantin a avut o copilărie foarte grea, plină de lipsuri, dar credința în Dumnezeu i-a dat putere să înfrunte greutățile.

De multe ori, în loc să se joace cu copiii de vârsta lui, prefera să meargă la bisericuțele din împrejurimile satului, ca să se roage și să aprindă candelile. În satul său erau două biserici, una închinată Maicii Domnului, iar a doua închinată Sfântului Ilie – în care se afla și o icoană făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Copilul a crescut cu evlavie față de Maica Domnului. Și aceasta i s-a ară-

¹⁰ Acest text a fost alcătuit după datele biografice prezentate în lucrarea *Sfântul Evmenie – Bunul păstor și de minuni făcător*, scrisă de monahul Simeon, apărută la Mănăstirea Paltin-Petru Vodă, în anul 2022. El a fost tipărit inițial anonim în broșura *Demonizatul care a ajuns sfânt. Viața și acatistul Sfântului Evmenie, ucenicul Sfântului Nichifor cel lepros*, Editura Pridvor, 2022 (n.a.).

tat într-o zi, îmbrăcată în negru, când Constantin aprindea candelile în biserica ei, și i-a spus: „Tu vei deveni într-o zi preot.” Odată, când arhiepiscopul Cretei a făcut o slujbă în satul Ethia, copilul a văzut o lumină nepământească, harul arhieriei, acoperindu-l pe ierarh.

Deși, din cauza diferitelor lipsuri de care s-a lovit, Constantin nu a putut să facă mai mult de trei clase primare, având o minte ageră și o memorie foarte bună putea face calcule matematice dificile. Uneori oamenii din sat apelau la el, pentru a face diferite socoteli.

Cu o zi înainte să împlinească 14 ani, Constantin a avut parte de o cercetare dumnezeiască, căci a văzut o lumină orbitoare care a intrat în sufletul său. Atunci i-a spus surorii sale, Evghenia, care era lângă el, că va deveni călugăr. După trei ani, în care dorința de a îmbrăca haina monahală nu l-a părăsit, tânărul a plecat la Mănăstirea Sfântului Nichita, în sudul insulei Creta. Acolo împreună cu părintele stareț mai trăiau doi părinți bătrâni și orbi, pe care râvnitorul frate i-a îngrijit cu jertfelnicie.

După alți trei ani, sfântul a fost călugărit și a primit numele Sofronie. Ziua se nevoia făcând diferite ascultări, iar noaptea se ostenea priveghind. Mergând într-o zi aproape de mare, a auzit-o pe Maica Domnului spunându-i: „Copilul meu, să nu-ți fie teamă și eu nu te voi lăsa să te pierzi.” Cu atât de multă evlavie o cinstea pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, încât altă dată, pe când avea 29 de ani, a simțit cum ea l-a îmbrățișat în chip minunat, umplându-i sufletul de bucurie. Deși părintele Sofronie nu voia să petreacă nicio noapte în afara mănăstirii, totuși odată a fost nevoit să rămână în casa părintească. Atunci Sfânta Mare Muceniță Marina i s-a arătat, ieșind din

icoana ei și ținând un diavol de coarne, și i-a spus: „Acesta îți dă gânduri de tot felul, părinte. Să nu-l asculți și să priveghezi în slujbe. Într-o zi, tu vei învia un mort.”

La vârsta de 23 de ani, părintele Sofronie a fost chemat în armată. Acolo a fost un exemplu de nevoiță, de virtute și de rugăciune pentru ceilalți soldați și pentru superiorii săi. De aceea, duminicile și în sărbători avea voie să meargă la biserică, pentru a se ruga și pentru a-I cânta Domnului. La începutul anului 1956, când era încă în armată, părintele Sofronie s-a îmbolnăvit foarte grav. Făcea febră mare și vedea mii de diavoli care se apropiau de patul lui, pentru a-l speria. A fost o încercare foarte grea. Doctorii nu reușeau să găsească pricina pentru care sfântul suferea. Într-o zi, i s-a arătat în chip minunat un om care i-a spus că are lepră și i-a spus să meargă în Atena, la Spitalul Sfânta Varvara. După ce a fost internat în mai multe spitale din Atena, când s-a confirmat că avea lepră, el a fost trimis la leprozeria din Atena.

Suferințele părintelui Sofronie erau greu de suportat. El însuși mărturisea că durerile aduse de boala leprei erau mucenicești: „Este ca și cum cineva ți-ar rade spatele cu o perie de sârmă groasă, trăgându-ți pielea cu tot cu carne de pe spate. Această grozăvie aș vrea să nu o trăiască nimeni: să îți tragă cineva bucăți de carne, să îți intre în carne dinți de fier și să zici: «Dă jos tot, ca să terminăm odată!» Cumplită este durerea leprei, adevărată mucenicie!”. Dar Dumnezeu l-a întărit cu harul Său și a luat cununa răbdării sale.

După un tratament îndelungat, părintele Sofronie s-a vindecat. Dar nu a vrut să părăsească spitalul, pentru că acolo erau mai mult de cinci sute de bolnavi care aveau nevoie de ajutorul său. Chiar dacă

apăruse tratamentul pentru lepră, din cauza bolii unii bolnavi nu mai aveau mâini sau picioare, iar alții deja orbiseră. Erau și unii bolnavi care se vindecaseră tru-pește, dar rămâneau suferinzi sufletește. Acestor suferinzi părintele Sofronie le-a dedicat o mare parte din viața sa.

Conducerea spitalului de boli infecțioase i-a dat părintelui o cameră aproape de biserică. În această chilie el a trăit până la sfârșitul vieții sale. Biserica era închinată Sfinților Doctori fără de arginți, care l-au ajutat de multe ori de-a lungul anilor.

Părintele Sofronie picta icoane. În toate saloanele spitalului pusese icoane făcute de el. Părintele picta icoane, dar picta și icoana lui Hristos în inima sa, sporind în rugăciune și nevoiță.

Sfântul a primit un mare ajutor în viața duhovnicească atunci când Sfântul Antim din Hios l-a trimis la el pe Sfântul Nichifor cel lepros, cu o scrisoare de recomandare în care scrisese: „Ai grijă de comoara pe care ți-a trimis-o Maica Domnului, pentru că te vei folosi mult de viața lui. Este un monah foarte încercat, și nu doar încercat, ci desăvârșit, și te vei desăvârși și tu, dacă îl vei sluji până la sfârșitul vieții tale.” Sfântul Nichifor era un dascăl al rugăciunii inimii, fiind ucenic al Sfântului Antim Vaghianos din Hios. La rândul lui, Sfântul Antim fusese ucenic al Sfântului Pahomie din Hios, care îi fusese povățuitor duhovnicesc și Sfântului Ierarh Nectarie din Eghina înainte și după intrarea acestuia în viața monahală. Prin Sfântul Pahomie din Hios, Sfântul Antim și ucenicii săi s-au adăpat din duhul Mișcării colivazilor, din care au făcut parte mari sfinți, precum Sfântul Nicodim Aghioritul, Macarie al Corintului sau Atanasie din Paros. Aceștia au răspândit prin cărți de mare preț duhul filocalic, dar și pravilele Sfinților Părinți.

În anul 1957, când după apariția tratamentului leprei leprozeria din insula Hios s-a închis, Sfântul Nichifor a fost trimis de Sfântul Antim la spitalul din Atena. Părintele Sofronie l-a îngrijit cu multă râvnă, dar s-a și hrănit din trăirea sa duhovnicească. Sfântul Nichifor făcea multe minuni, iar după trecerea sa la Domnul, care a avut loc pe 4 ianuarie 1964, numărul acestora a crescut și mai mult. Una dintre minunile care l-au impresionat în mod deosebit pe părintele Sofronie a fost când, intrând într-o seară în chilia Sfântului Nichifor, fără să mai bată la ușă, ca să nu îl deranjeze, l-a văzut strălucind într-o lumină puternică, rugându-se în aer la mai mult de un metru deasupra pământului. În cuvântul pe care l-a rostit la înmormântarea Sfântului Nichifor, părintele Sofronie dădea mărturie că dobândise un fierbinte mijlocitor către Domnul, ocrotitor de cursele celui viclean. La câțiva ani după adormirea Sfântului Nichifor, când a avut loc dezgroparea sfințelor sale moaște, părintele Sofronie a luat sfintele moaște ca binecuvântare. A păstrat sfintele moaște în chilia sa până la trecerea sa la Domnul, și a fost martor al multor minuni făcute de sfânt.

Cu câțiva ani înainte de adormirea Sfântului Nichifor, în anul 1960, părintele Sofronie a trecut printr-o perioadă de grea încercări. Diavolii l-au atacat în fel și chip, arătându-i-se în chip de animale, ca să îl înfricoșeze. Luptele au durat zi și noapte, fără înțetare, dar părintele Sofronie nu se lăsa biruit. Totuși, din lipsa maturității duhovnicești, într-o zi a simțit în suflet satisfacția și bucuria mândră că îi biruise pe diavoli. Dar acea stare a fost poarta prin care diavolul a pus stăpânire pe trupul și pe sufletul său. Starea de posesie demonică a fost cea mai cruntă încercare din viața părintelui. Pentru a-l scăpa din lanțurile demo-

nilor verișorul său, Antonie Saridakis, l-a luat atunci din Atena în Creta și l-a dus pe la mai multe mănăstiri. Izbăvirea a venit când părintele Sofronie era aproape de Mănăstirea Kuduma, unde se afla o icoană făcătoare de minuni a Maicii Domnului. Atunci Maica Domnului a venit în întâmpinarea lui și l-a îmbrățișat, gonind puterea diavolească din pricina căreia el suferise vreme îndelungată. În acea perioadă l-au ajutat mult și rugăciunile părintelui Nicodim Kallianakis, de la Mănăstirea Kuduma, care mai apoi a plecat la Sfântul Munte Athos, și cu care s-a aflat într-o strânsă legătură duhovnicească. Ridicarea părintelui Sofronie din războiul în care fusese rănit, dar nu fusese învins, i-a sporit râvna pentru rugăciune și nevoită. Povățuitorul său, Sfântul Nichifor, îl sprijinea după adormirea sa mai mult decât o făcuse în timpul vieții sale pământești.

În anul 1975, părintele Sofronie a fost hirotonit preot, prilej cu care a primit numele Sfântului Evmenie din Kuduma. Acesta, împreună cu Sfântul Partenie, fratele său mai mare, ctitorise mănăstirea din Kuduma în urma unei arătări minunate a Maicii Domnului. După hirotonia părintelui Evmenie Saridakis, care a avut loc la Mănăstirea Kaliviani, Dumnezeu i-a înmulțit darurile. Era atât de iubitor de aproapele, încât la sfintele slujbe pomenea mii de nume, la vii și la morți. În fiecare duminică mergea cu Sfintele Taine în saloane și împărțea bolnavii. Vestea despre virtuțile și harismele părintelui Evmenie s-a răspândit în multe locuri, și din ce în ce mai mulți oameni veneau la el pentru a-i cere ajutorul. Oricât de apăsăți de încercări sau chiar de deznădejde erau cei care îi cereau ajutorul, părintele îi încuraja, spunându-le că sunt bine și dându-le nădejdea că vor reuși să se pună pe picioare. Chipul său era în perma-

nență luminat de un zâmbet, ba chiar uneori părintele râdea, din preaplinul inimii, într-un mod în care îl slăvea pe Dumnezeu pentru toate. Deși unii l-au judecat pentru râsul său, judecându-l pripit, prin acest râs binecuvântat el a adus mângâiere multor suflete întristate. Pentru lucrarea sa jertfitoare, în anul 1992, mitropolitul Iacob al Niceei l-a ridicat la treapta de arhimandrit. Dumnezeu i-a dăruit părintelui Evmenie mai multe harisme: a vederii cu duhul, a înainte-vederii și a vindecării bolnavilor. De multe ori, părintele le spunea pe nume celor care veneau la el pentru prima dată. Uneori, la spovedanie, știa păcatele înainte ca oamenii să apuce să i le spună. A primit darul facerii de minuni, dar nu se mândrea pentru harismele pe care le primise de la Dumnezeu. Odată, mergând la grădina zoologică din Londra, părintele a văzut un tigru indian foarte agitat, care sărea în sus și în jos. Vizitatorii stăteau departe de gardul de sârmă, dar părintele s-a apropiat și, spunându-i să se liniștească, a făcut semnul crucii peste el. Atunci, tigrul și-a îndoit labele din față de trei ori și a plecat capul, în semn de închinăciune. Vizitatorii erau uimiți de faptul că tigrul arăta că i se supune părintelui. Dumnezeu lucra multe minuni, pentru rugăciunile sale, prin care s-a adevărit puterea credinței creștine. Părintele Evmenie a fost în multe pelerinaje. A fost de mai multe ori la Sfântul Munte Athos, unde și-ar fi dorit să își petreacă ultima parte a vieții. A fost la mănăstirile de la Meteora, la Tesalonic, în Țara Sfântă, la Muntele Sinai, în Constantinopol, în Rusia, la Pecherska, dar și în Anglia, la Essex. În ultimii ani de viață, problemele mari de sănătate au început să îi provoace mari suferințe părintelui Evmenie. Avea probleme cu diabetul, i se îmbolnăviseră ochii, rinichii și picioarele. Dar răbda toate fără cârtire. Într-o du-

pă-amiază, când avea febră foarte mare, a spus: „Trăiască febra! Trăiască febra!”

Pentru că starea sănătății i se agrava, a fost internat pentru trei luni într-un spital. Când medicii s-au hotărât să îi taie un picior bolnav, și le era greu să se decidă dacă să taie deasupra genunchiului sau sub genunchi, părintele s-a mâhnit. Atunci directorul spitalului a decis că nimeni nu îi va tăia piciorul bolnav. Dar, spre surprinderea medicilor, piciorul i s-a vindecat.

Însă, după o perioadă de timp, problemele de sănătate i s-au agravat și părintele a trebuit să fie din nou internat. După ce s-a întors din Anglia, a spus: „De azi înainte, viața mea nu va mai fi la fel. S-a terminat pentru părintele Evmenie epoca de aur. După această călătorie în Anglia, am înțeles că de-acum trebuie să urc din nou pe cruce. De la cruce am început și pe cruce voi sfârși.” Deși la bătrânețe orbise, fapt constatat și de o doctoriță oftalmolog, părintele mergea singur la biserică, citea Evanghelia, împărțea bolnavii. Și aceasta în chip minunat, prin biruirea legilor firii. În ultima parte a vieții sale, părintele Evmenie a fost internat la Spitalul Evanghelistos din Atena. Salonul său devenise chilie monahală. Părintele se ruga mult și primea deseori pelerini.

Cu câteva zile înainte de trecerea la Domnul, cunoscându-și de mai înainte data morții, a spus: „S-au sfârșit toate. Domnul a spus că am obosit. Ei, încă puțin...” În perioada de dinaintea morții sale, bolile i-au pricinuit dureri groaznice. Uneori plângea, fără să spună nimic, dar nu a cârtit.

În ziua de 23 mai 1999, în Duminica prăznuirii Sfinților Părinți de la Sinodul întâi Ecumenic de la Niceea, Sfântul Evmenie Saridakis a trecut la Domnul. Înainte de a muri, unii dintre ucenici se temeau

că după adormirea sa îi va uita, dar el a spus: „Nu, niciodată”.

Într-adevăr, după moartea sa numărul minunilor sale s-a înmulțit. Imediat după trecerea sa la Domnul, mai mulți ucenici au mărturisit că l-au visat într-o biserică luminoasă, binecuvântându-i în chip minunat. Mormântul său din Creta a devenit loc de pelerinaj, pentru că vestea despre harismele sale s-a răspândit cu repeziciune. Persoane care aveau diferite boli sau chiar oameni posedați de diavol au venit la mormânt și s-au tămăduit. Sfântul Evmenie s-a arătat de multe ori, în vise sau vedenii, ajutându-i pe oameni în momentele de cumpănă.

La aproape zece ani de la trecerea în rândul sfinților a Sfântului Nichifor cel lepros, care a avut loc pe 1 decembrie 2012, pe 14 aprilie 2022, Patriarhia Ecumenică l-a trecut în rândul sfinților și pe urmașul său, Sfântul Evmenie Saridakis, noul făcător de minuni. Fie ca pentru rugăciunile lui Dumnezeu să ne acopere și să ne dea putere pe calea cea îngustă a mântuirii. Amin.

Cuvinte pline de viață

Astăzi aș vrea să vă spun câteva cuvinte despre învățăturile Sfântului Evmenie Saridakis. M-aș fi bucurat să existe multe înregistrări cu el, pentru că a trecut la Domnul destul de recent, în anul 1999. Dar Sfântul Evmenie a fost un „sfânt ascuns”, cum bine spunea Sfântul Porfirie Kavsoalivitul, și, trăind în smerenie, învățăturile sale au fost cunoscute mai ales de către ucenicii săi.

Când un tânăr care îi era fiu duhovnicesc i-a cerut binecuvântare pentru a-l înregistra, sfântul i-a răspuns: „Cele ce-ți zic se înscriu numai în prezent și în inima ta. Nu se pot înregistra pe benzi de magnetofon ori pe hârtii”.¹¹ Noi ne folosim mult când auzim sau citim cuvintele de folos ale sfinților din vremurile noastre, ale Sfântului Porfirie Kavsoalivitul, ale Sfântului Paisie Aghioritul, ale Sfântului Nicolae Velimirovici, ale Cuviosului Tadei de la Vitovnița, ale Părintelui Justin Pârvu, ale Părintelui Arsenie Papacioc și ale celorlalți părinți și cuvioși contemporani. De aceea, ni se poate părea ciudat că Sfântul Evmenie apare în atât de puține înregistrări. Dar bine măcar că apare și în acelea.

Când părintele Damaschin de la Mănăstirea athonită Grigoriu a fost întrebat dacă este bine să fie înregistrați mari bătrâni aghioriți, care nu dau binecuvântare pentru așa ceva, a spus că este bine,

¹¹ Din volumul scris de Simon Monahul, *Sfântul Evmenie...*, p. 172 (n.a.).

pentru că părinții vor trece la Domnul, iar nouă ne vor rămâne cuvintele lor. Ar fi fost deci bine ca și de la Sfântul Evmenie să rămână cât mai multe mărturii. Dar lipsa lor ne arată tocmai smerenia lui. Refuzul lui de a fi înregistrat este încă o dovadă a smereniei sale. Acest fapt nu implică o lipsă de smerenie a părinților care au acceptat să fie înregistrați audio sau chiar filmați, nu, ci dovedește o grijă a acelora față de fiii lor duhovnicești. Dar cazul Sfântului Evmenie este cu adevărat ieșit din comun. Pentru că Sfântul Evmenie a ajuns să fie demonizat tocmai pentru gânduri de mândrie. Și nu era vorba de mândrie obișnuită, cum avem noi toți. Ci de o mândrie fină, provocată de faptul că observase că diavolul nu avea putere asupra sa.

Noi vrem să citim cât mai multe și să auzim cât mai multe cuvinte de folos, dar facem foarte puțin sau chiar nimic. Există un cuvânt, care ni se potrivește și nouă, al unui bătrân din Pateric care zicea: „Amar ție, ticăloase suflete, că te-ai deprins numai a întreba și a auzi dumnezeieștile cuvinte și învățăturile cele de mântuire, iar din cele ce auzi și citești nimic nu faci!”¹² Evident, bătrânul respectiv, ajungând la acea stare de pocăință, era pe calea cea bună, în timp ce noi, căutând la nesfârșit noi și noi cuvinte de folos, dar nelucrându-le, suntem departe de acea cale.

Tocmai pentru că există atât de puține cuvinte care ne-au rămas de la Sfântul Evmenie, ar trebui să le dăm atenția cuvenită. Înainte de a reproduce câte-va dintre ele, am să fac referire la o descoperire minunată, relatată chiar de sfânt: „În noaptea de dina-

¹² Din *Patericul ce cuprinde în sine cuvinte folositoare ale sfinților bătrâni*, tipărit de Episcopia Ortodoxă Română a Alba Iuliei, 1993, p. 255 (n.a.).

intea zilei de marți, în Săptămâna Mare, trebuia să merg la mitropolie, ca să-mi dea binecuvântare să devin preot. Spre dimineață, înainte să pornesc spre Mitropolie, am visat că eram pe acolo, undeva mai sus, îmbrăcat în veșmânt preoțesc și mă uitam înspre apus, văzând o lumină foarte mare, și ziceam în sinea mea: «Cum de mi-a dat Dumnezeu mie un har atât de mare?» Și apoi vedeam oameni, bărbați și femei, copii mici și mari care treceau pe jos. Mă uitam înspre apus, dar vedeam și în spatele meu ce se întâmpla. Vedeam bărbați și femei care veneau din drum și făceau metanii și mi se închinau. Veneau și unii cizmari care mă țintuiau. Îmi băteau în cuie întreg trupul, însă evlavia celor mulți îmi ușura durerile. Pentru o clipă am strigat foarte tare: «Cine sunt aceștia, care mă bat în cuie?» M-am uitat și era o femeie de acolo de la spital, asta vedeam atunci, dar evlavia și harul preoției îmi slăbeau durerile.”¹³

Dumnezeu i-a descoperit Sfântului Evmenie atât faptul că prin slujirea preoțească va dobândi mari harisme, cât și faptul că în viața sa va cunoaște multă suferință. Sfântul a avut acest vis înainte de hirotonia întru preot, în anul 1975, adică după ce se vindecase deja de boala leprei. Despre suferința pe care i-o produsese lepra, sfântul mărturisea: „Este ca și cum cineva ți-ar rade spatele cu o perie de sârmă groasă, trăgându-ți pielea cu tot cu carne de pe spate. Această grozăvie aș vrea să nu o trăiască nimeni: să îți tragă cineva bucăți de carne, să îți intre în carne dinți de fier și să zici: «Dă jos tot, ca să terminăm odată!» Cumplită este durerea leprei, adevărată mucenicie!”

¹³ Din volumul scris de Simon Monahul, *Sfântul Evmenie...*, p. 63. La celelalte citate din carte reproduse în acest capitol, numărul paginii este pus între paranteze rotunde (n.a.).

(39). Și tot el mărturisea cum a reușit să reziste la acele chinuri: „Eu mă rugam și încercam să pun gând bun cu nădejdea: mare e crucea, mare și Învierea, mare părtășia la patimile Domnului. Apoi, după acest gând bun a venit și umbrirea Duhului Sfânt” (39).

Când un ucenic l-a întrebat dacă s-a bucurat când a aflat că are lepră, sfântul a răspuns: „Da, m-am umplut de nesfârșită bucurie, pentru că, cu cât mai grea este boala, cu cât mai mare este crucea, cu atât mai mare este Învierea. Ziceam: „Vai, vai, Doamne, mare dar mi-ai dat! Îți mulțumesc, Hristoase al meu, că mi-ai dat o cruce așa de grea. Voi avea o părtășie mai mare la Patimile Tale, dar și mai mare părtășie la Învierea Ta.” (39)

Ne-am putea gândi că cele mai mari dureri din viața sfântului au fost aduse de boala leprei, dar nu este așa. Când un ucenic, văzându-l tot timpul zămbitor și bucuros, l-a întrebat dacă a cunoscut vreo suferință în care nu simțea alinare, Sfântul Evmenie a răspuns: „A fost vremea când lacrimile îmi ardeau fața, lacrimi cumplit de fierbinți...” (51). Era perioada în care fusese demonizat, perioada în care diavolul pusese stăpânire pe mintea și pe trupul lui.

Dar iată că acest om, care a suferit atât de mult, ajunge să spună: „Dacă durerea, necazurile și încercările ar fi scoase din viața oamenilor, sfințenia ar fi doar a îngerilor” (59). Noi am vrea să scăpăm de toate necazurile și suferințele. Dar, dacă am avea parte de o astfel de „binecuvântare”, ea ar fi de fapt cel mai groaznic blestem.

„Noi trebuie să trăim în Hristos, să respirăm pe Hristos și să trăiască Mântuitorul nostru înlăuntrul nostru. Să dorim să lucreze Hristos înlăuntrul nostru și să împărațască întru noi. Să nu avem voia noastră proprie! Voia lui Dumnezeu să ne călăuzească și să ne

conducă” (298). Știm cuvintele Sfântului Apostol Pavel: *Nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine* (Gal. 2, 20). Dar aceste cuvinte nu au nicio legătură cu viața noastră. Pentru Sfântul Evmenie, însă, aveau. Și el ne îndeamnă și pe noi să cunoaștem adevărata Viață.

„Dumnezeu vrea ca toți să se mântuiască, vrea mântuirea tuturor. Nu vrea moartea păcătosului, ci ca toți să vină la cunoștința adevărului. Dumnezeu nu vrea să se piardă niciun om. Chiar și atunci când omul nu vrea, Dumnezeu îi va da niște ocazii ca să se mântuiască. Chiar dacă omul nu vrea, Dumnezeu vrea cu orice chip ca acesta să se mântuiască și îl va ajuta prin oameni, prin sfinți sau chiar prin îngeri. Îl ajută pe om până la ultima lui suflare. Adică Dumnezeu este alături de el, de fiecare om, și îl ajută să se mântuiască până în ultima clipă și suflare a vieții lui” (272). Acesta este Dumnezeul în care credea Sfântul Evmenie. Dar Dumnezeul nostru este la fel? Adică noi credem cu adevărat în Dumnezeul părinților noștri, în Dumnezeul Sfântului Evmenie, al Sfântului Nectarie din Eghina, al Sfântului Efrem cel Nou, al Sfântului Nichifor cel lepros? Sau credem într-un Dumnezeu mai degrabă pedepsitor, aspru, îndepărtat de oameni?

„Peste tot găsim scris că Dumnezeu este mult îndurat și mult milostiv, dar nicăieri în Sfânta Scriptură nu scrie că este «atodrept», probabil pentru că a fi foarte drept presupune ca pedeapsa noastră să fie foarte mare” (125). Sunt unii oameni foarte atenți la faptul că Dumnezeu îi va pedepsi pe păcătoși, îi va pedepsi pe cei care le-au făcut rău sau i-au nedreptățit etc. Problema principală este că nu ne dăm seama că la judecată vom fi judecați exact cu măsura cu care i-am judecat pe alții. Da, Hristos ne-a atras atenția asupra acestui fapt: *Cu judecata cu care judecați, veți fi judecați, și cu măsura cu care măsurați, vi se*

va măsura (Matei 7, 2). Dar noi nu părem să îl luăm în seamă. Am găsit undeva o definiție foarte frumoasă a iertării. Corrie ten Boom scria că „a ierta înseamnă a elibera un prizonier și a descoperi că prizonierul erai tu însuși”. Dar puțini fac această descoperire.

„Unul care face cu ușurință critici, acesta va judeca cu ușurință. Nu trebuie să lăsăm sufletul să se obișnuiască cu aceste judecăți” (130).

Noi trăim într-o cultură a criticii, a judecării. Este destul să dăm drumul la televizor la un canal de știri și în jumătate de oră mintea noastră, ca un detectiv iscusit, va găsi o mulțime de oameni defecti, păcătoși, răi etc. Și, brusc, ne putem da seama că judecându-i pe aceștia atragem asupra noastră osânda lui Dumnezeu.

„Să Îl iubiți pe Dumnezeu mai mult decât pe oameni, mai mult decât pe voi înșivă și să nu vă săturați să Îl iubiți” (126). Se poate iubi atât de mult? Da, se poate. Lumea de astăzi ne pune în niște forme, în niște șabloane, în care iubirea de Dumnezeu e o chestie relativă, iar iubirea de sine e zeiță. Dar sfântul ne învață să Îl iubim pe Dumnezeu din toată inima.

„Dragostea nu costă. Nu trebuie să plătim bilet ori să călătorim ca să o găsim. Nu ai nevoie de bilet. De voiești, dragostea este la îndemână. Oriunde ne-am duce, Dumnezeu este acolo. Dragostea este gratuită. Cel care Îl iubește pe Dumnezeu este mereu însetat să stea de vorbă cu El. Nu dorește nimic altceva” (267).

Dragostea este gratuită dacă Îl iubești pe Dumnezeu. Dacă nu Îl iubești, dragostea față de El costă mult, foarte mult. Costă fix renunțarea la patimile și la poftele tale.

„Cel ce simte oboseală nu Îl iubește pe Dumnezeu. Omul nu găsește mângâiere în nimic din cele ome-

nești dacă nu Îl iubește pe Dumnezeu. «Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi. Jugul Meu este bun și povara Mea este ușoară». Dragostea de Dumnezeu face ca povara să fie ușoară. Când nu-L iubim pe Dumnezeu, povara este grea și insuportabilă. Nu am putea să o ducem. Fără dragostea de Dumnezeu, toate ni se par grele, în general. Cu dragostea de Dumnezeu toate devin ușoare, pentru că așa lucrează Dumnezeu, le face ușoare” (268).

Cuvântul acesta mi s-a părut acuzator. M-a arătat cu degetul. Da, eu simt oboseală făcând lucruri pentru Dumnezeu. Da, mulți simțim oboseală rugându-ne, stând la privegheri etc. Nu simțim oboseală văzând filme de acțiune, comedii etc. Ce înseamnă asta? Înseamnă că, după cum spunea Sfântul Evmenie, nu Îl iubim pe Dumnezeu. Nu are rost să ne ascundem. Criteriul e simplu și clar. Și nu ne ajută la nimic să îl ignorăm.

„Trebuie să ne împotrivism până la sânge în lupta cu păcatul, ca să ne învrednicim să primim mult har de la Dumnezeu. Nimeni nu a urcat la cer cu ușurință. Cineva căldicel nu poate să intre în împărăția lui Dumnezeu. Trebuie să se ostenească și să simtă durere” (275).

Astfel de cuvinte nu ne plac. Cine se împotrivesc păcatului până la sânge? Doar sfinții. Noi avem alte preocupări, alte hobby-uri. Și verdictul sfântului, că nu vom intra în împărăția lui Dumnezeu pentru că suntem căldicei, nici măcar nu ne mai sperie. Pentru că nu îl luăm în serios.

„Iubesc Sfintele Scripturi. Îmi place să le văd, să le citesc, să le aud, le iubesc mult” (69). Cum să îți placă să vezi Sfânta Scriptură? Dacă o iubești, îți place să o vezi. Din păcate, ortodocșii se poartă de parcă Noul Testament ar fi furat de la o altă confesiune, se

poartă de parcă nu ar fi comoara noastră, comoara Bisericii. Creștinul care nu citește din Sfânta Scriptură, care nu a învățat să se hrănească din citirea Sfintei Scripturi, este departe de calea mântuirii.

„Prin cărțile patristice m-am desfătut de citirea cuvântului dumnezeiesc și L-am slăvit pe Hristos. Citești aceste cărți precum cerbul însetat de izvoarele apelor” (295).

Ne desfătăm noi oare de citirea cărților duhovnicești? Într-o anumită măsură, da. Ne place să citim despre nevoințele eroice sau minunile unui sfânt. Ne duce această citire mai departe, la slăvirea lui Dumnezeu? De multe ori, nu. Nu este vina cărților, este vina noastră. Ne-am format un mod lumesc de a citi cărțile duhovnicești. Le citim pentru că satisfac setea noastră de nou, nevoia noastră de informații. Și atât.

„Noi avem pe Sfânta Treime, pe Preasfânta Născătoare, pe Sfânta Cruce a Hristosului nostru, avem pe sfinții îngeri, avem pe toți sfinții, pe toți preoții ortodocși, care se roagă pentru noi și pe toți frații noștri întru Hristos. Diavolul nu are nimic. Este deznădăjduit și fricos. Este minuscul, așa cum spun Părinții. Dacă îi dai drepturi și te temi de el, devine ca un leu, iar dacă lupți cu smerenie și ceri putere și ajutorul sfintei cruci și al sfinților, atunci devine ca o furnică. Îi faci așa (și a făcut o mișcare ca atunci când călcăm din greșeală o furnică) și îl desființezi. De aceea, să nu te temi, chiar dacă ai făcut un păcat. Aleargă repede la spovedanie, fără multe cuvinte” (126).

Ce simplu vede Sfântul Evmenie războiul duhovnicesc! E ca un gladiator cu experiență. Iar noi? Nu ne îndoim de existența diavolului, dar trăim ca și cum nu ne-am intersecta deloc cu el. De fapt, ne intersectăm, suntem răniți de el, dar nu ne dăm seama.

„O picătură din sângele dumnezeiesc, frate, este îndeajuns să spele toate păcatele lumii. Și noi, prin urmare, dacă putem să ne mărturisim păcatele și să ne împărtășim măcar o dată pe lună, ne vom folosi foarte mult duhovnicește” (292).

Sfatul acesta al mărturisirii „măcar o dată pe lună” este dat în contextul în care în Grecia mulți creștini se spovedesc doar când fac păcate mari, iar în rest se împărtășesc la fiecare liturghie (sau oricum destul de des). Este nevoie însă și de o strânsă legătură cu duhovnicul, altfel omul va stagna duhovnicește, indiferent cât de des se împărtășește. Sfatul Sfântului Evmenie privitor la spovedania lunară este de mare folos. Practic, cu cât un creștin ține legătura mai strâns cu duhovnicul său, cu atât va face mai puține păcate și va fi mai aproape de Hristos. Excepție fac persoanele care îi agasează pe duhovnici cu povestirile lor fără sfârșit, persoane care fără să vrea bagatelizează taina spovedaniei. (Ele transferă nevoia lor de comunicare într-o relație aproape bolnăvicioasă cu duhovnicul care, uneori, nu reușește să îi ajute să ajungă la o viață echilibrată.)

Cu cât creștinii se vor spovedi și se vor împărtăși mai des, cu atât și preoții vor deveni mai buni povățuitori duhovnicești. Cu cât oamenii stau departe de spovedanie – venind să se mărturisească doar în cele patru posturi – cu atât îi va fi mai greu preotului să capete experiență. Pentru că și aici, ca și în orice domeniu, experiența își spune cuvântul.

Asta nu înseamnă că dacă cineva se spovedește la un preot tânăr, acela nu va putea să îi dea sfaturi de folos. Dezlegarea păcatelor o poate da și un duhovnic tânăr și un duhovnic bătrân. Dar experiența de la scaunul de spovedanie nu trebuie negată.

„Să-L rugăm cu lacrimi fierbinți pe preadulcele nostru Iisus Hristos și pe Preasfânta Maica Sa și pe toți sfinții să ne ajute să ne îmbrăcăm cu dumnezeiescul veșmânt, cu sfânta smerenie. Și atunci vom putea, cu ușurință, fără multe osteneli, să îl biruim pe ucigătorul de oameni, adică pe diavolul care umblă ca un leu, căutând pe cine să înghită” (289).

Fiecare sfânt a avut luptele lui și darurile lui. Sfântul Evmenie a strălucit ai ales prin smerenie. Tocmai pentru că mândria a fost poarta prin care a fost lovit de diavol, care l-a chinuit o vreme, sfântul a căutat în tot restul vieții sale să meargă pe calea smereniei. El vorbește despre biruirea diavolului prin smerenie nu din cărți, ci din propria sa experiență.

Mă opresc aici cu reproducerea cuvintelor Sfântului Evmenie. Sunt concentrate, sunt pline de putere. Aceasta este înțelepciunea duhovnicească, aceasta este adevărata înțelepciune. Este înțelepciunea unui sfânt care a trăit o viață ascunsă, o viață de smerenie. Părintele Simon, biograful Sfântului Evmenie, scria: „Părintele ne învață prin răbdarea lui cum să avem răbdare, prin smerenia lui, cum să fim smeriți, prin nejudicarea lui ne învață cum să nu judecăm. Prin simplitatea și noblețea lui ne învață să fim simpli și nobili. Prin dragostea sa nemărginită către Dumnezeu ne învață să Îl iubim pe Dumnezeu cu toată inima și să nu ne săturăm niciodată să Îl iubim” (125).

Nu doar o dată am auzit diverși oameni care, după ce ascultau cuvinte ale sfinților, spuneau: „Dar noi nu putem trăi astfel de cuvinte. Noi suntem mireni, nu suntem călugări, nu am ales calea cea îngustă a monahismului.” De fapt, suferințele ne încearcă pe toți, călugări sau mireni, fie că vrem, fie că nu vrem. Am să închei acest cuvânt făcând referire la mărturia unei sfinte contemporane cu Sfântul

Evmenie, chiar dacă necanonizate încă, pe nume Dimitra Kondou, care a trăit între anii 1952-1995. Ea a suferit mult și a primit cununa suferinței...

„În anul 1980 Dumnezeu a deschis porțile mi-
lostivirii și îndurării Sale și m-a absorbit înăuntrul
Lui... M-am aflat într-un ocean de iubire. Mi S-a dă-
ruit în întregime. Cum a făcut asta? Minunați-vă de
iubirea Lui părintească! Din cap și până la degetele
picioarelor nu puteam să mă mișc. Atrofierea muș-
chilor era atât de mare, încât niciun mușchi nu se pu-
tea mișca și nu putea funcționa. Eram ca o legumă.
Ochii nu se deschideau ca să văd, dar și când se des-
chideau, le vedeam pe toate în ceață sau duble. Nu
puteam vorbi deloc, nici să-mi înghit saliva, plămâni
nu-mi funcționau fără ajutor; aveam mereu tubul de
oxigen cu mine. Inima mi s-a oprit de două ori. Sis-
temul gastrointestinal nu funcționa, trei sferturi din
stomacul meu se atrofiase. Rinichii și fierea de ase-
menea, aveam hemoragii etc. Pentru urinat vreme de
doisprezece ani am avut sondă.

Sistemul vascular funcționa foarte greu și cu
tromboze, circulația arterială avea multe oscilații. Ve-
nele îmi erau înțepate peste tot. În nas am avut vre-
me de șase ani un furtunaș care ajungea până în sto-
mac, ca să-mi pot lua medicamentele, căci pe gură nu
puteam. Infecții urinare am avut doisprezece ani în-
continuu, însoțite de anemie. Durerile de cap nu pu-
teau fi tratate cu nimic. În fiecare zi mi se făceau opt
injecții în venă cu calmante. Vreme de trei ani mi
s-au introdus perfuzii, fără să bag în gură nici măcar
o lingură de lapte. În felul acesta am răbdat cumplit
de foame și de sete. Am dormit foarte puțin în acești
trei ani, cât am avut perfuziile, fiindcă trebuia să le
urmăresc, iar doza zilnică de medicamente ajungea la

60-70 pe stomacul gol. De multe ori am gustat moartea...

Desigur, toate acestea par un mare chin, însă realitatea a fost alta. Nici când nu voi putea descrie dulceața, odihna și bucuria lăuntrică. Doar un lucru vreau să spun: în mintea mea îmbrățișam aceste dureri și suferințe. Azilul a fost pentru mine școala Tatălui meu pentru a învăța limba cerească.”¹⁴

Ca să înțelegem mai bine măsura în care această credincioasă L-a iubit pe Hristos, am să vă mai reproduc un cuvânt al ei: „Dumnezeul meu și crucea mea sunt același lucru: unul mai dulce decât altul. De aceea n-am cerut niciodată să-mi ia crucea.”¹⁵ Tulburătoare cuvinte, nu-i așa? Parcă ar fi fost spuse chiar de Sfântul Evmenie.

Iar în încheiere vă reproduc cuvintele care această sfântă a cerut să fie citite la înmormântarea ei, ca un testament, pentru că arată cum întâmpină moartea un adevărat rob al lui Dumnezeu. Cred că și Sfântul Evmenie și alți sfinți au simțit lucruri asemănătoare la trecerea lor la Domnul: „Îl slăvesc pe Cel ce mi-a dăruit viața pământească și viața cerească. Astăzi drumul mi-am sfârșit. Astăzi osteneala mea s-a preschimbat în bucurie și lacrimile mele în veselie. Astăzi au căzut cătușele înrobirii mele și devin liberă. Călătoria mea pe pământ străin s-a terminat, lanțurile robiei mele s-au rupt. Apuc pe drumul Patriei mele! Tatăl meu a ieșit la răspântie și își așteaptă fiica. Așteaptă să ajungă și să-i dea sărutarea arzătoare. Fiica Lui sosită din lumea cea deșartă îi va cădea în brațe ca să-i spună tainele ei...

¹⁴ Din volumul *În cuptorul suferințelor. Se întâmplă minuni și astăzi*, Editura Egumenița, 2012, pp. 17-18 (n.a.).

¹⁵ Idem, p. 19 (n.a.).

Astăzi cea prigonită devine cetățeană a cerului.

Pământul mamă o dă pe cea pe care a găzduit-o în brațele cerului!

Astăzi cu recunoștință îmi iau rămas bun de la pământul care m-a găzduit, care atâția ani a ținut-o în brațe cu blândețe pe fiica înstrăinată a Tatălui!

O, clipă multășteptată, pe care atâția ani te-am dorit, ai venit!

Astăzi a venit primăvara mea veșnică. Norii negri ai iernii grele s-au risipit, gerul și vremea rea s-au oprit.

A răsărit Soarele Dreptății. Astăzi întunericul meu s-a făcut lumină, tăcerea mea s-a făcut trâmbiță de slăvire, neputința mea s-a făcut putere.

Bucurați-vă cu toții, am ajuns acasă!

Bucurați-vă, fraților, de această minunată sărbătoare! Este Învierea și sufletul nu se mai simte acum singur, ca ieri... Hristos a înviat și viața înflorește. Bucurați-vă, fraților, și veniți să gustăm împreună slava și să ne odihnim în brațele Tatălui nostru!"¹⁶

Să ne învrednicească bunul Dumnezeu ca în ceasul morții noastre să avem și noi nădejdea întâlnirii cu El, așa cum a avut-o Dimitra Kondou, cum a avut-o Sfântul Evmenie și alți sfinți. Amin.

¹⁶ Idem, pp. 24-25 (n.a.).

Către un prieten din lumea aceasta despre un prieten din ceruri

(fragment dintr-o scrisoare adresată unui prieten aflat în închisoare)

Voinice,

M-am bucurat că mi-ai spus la telefon că ești bine. (...) Îți scriu acum câteva rânduri despre broșura pe care ți-am trimis-o prin mama ta despre Sfântul Evmenie. Nu mi-ai spus nimic despre ea, așa că mă gândesc că nu ai apucat să o citești. Sper ca rândurile mele să îți trezească curiozitatea.

Anul acesta mi-am făcut doi prieteni, unul din lumea aceasta și unul ceresc. Prieten ceresc este Sfântul Evmenie, prieten din lumea aceasta ești tu. Așa că mi se pare de folos să îți scriu despre Sfântul Evmenie, care mie mi-a adus în suflet o rază de soare și sper să îți aducă și ție. Îți scriu lucruri pe care nu am apucat să le scriu în broșurica respectivă, pentru că i-ar fi mărit conținutul și vreau să tipăresc o carte mai mare despre el.

Îți scriu despre Sfântul Evmenie și o să îți trimit prin mama ta și icoana lui, ca să o ai în celulă. Nu înseamnă că, dacă e între sfinții mei de suflet, trebuie să fie al tuturor creștinilor. Dar, după cum ai constatat, cu unele lucruri noi doi suntem pe aceeași lungime de undă, deci sper că va ajunge și la sufletul tău.

Într-o zi, de praznicul Sfântului Cosma Etolianul, acesta i s-a arătat Sfântului Evmenie și i-a mulțumit că îi făcuse slujba. Sfântul Evmenie a vrut să îl îmbrățișeze, dar Sfântul Cosma a dispărut. Sfântul Evmenie a sărutat atunci locul în care stătuse Sfântul

Cosma. Cât de frumoasă este legătura dintre sfinți. Da, sfinții primesc rugăciunile noastre. Sfântul Evmenie ne mulțumește pentru toate laudele pe care i le aducem, pentru toată cinstea pe care i-o arătăm. Dar oare înțelegem acest lucru?

Legat de ce mi-ai spus privitor la faptul că ai văzut demoni, Sfântul Evmenie i-a văzut de multe ori, în multe feluri, dar a văzut și îngeri. Înainte de a fi hirotonit diacon, Sfântul Evmenie a mers odată la biserica la care slujea Sfântul Porfirie Bairaktaris și l-a văzut slujind înconjurat de îngeri, acoperit de harul preoției. Când i-a mărturisit acest lucru Sfântului Porfirie, acesta a spus: „Da, este adevărat, mare este harul preoției, dar și mai mare este acela de a-l vedea cu ochiul liber.”¹⁷

Dacă noi am avea sufletele curate, am vedea și noi astfel de arătări minunate. Dar, având sufletele înnegrite din pricina păcatelor, nu suntem vrednici de ele. Pentru că vederea lor ne-ar vătăma, nefiind pregătiți pentru ele. Am putea totuși să înțelegem că, deși noi nu vedem decât lucruri obișnuite în biserică, totuși acolo se întâmplă lucruri minunate, cel mai mare și cel mai important fiind prefacerea pâinii în Sfântul Trup al lui Hristos și al vinului în Sfântul Sânge al lui Hristos, în timpul Sfintei Liturghii. Dar noi ne purtăm ca și cum ar fi o povară pentru noi faptul că sacrificăm două ore duminica dimineața pentru sufletele noastre. Și, chiar e o povară. Pentru că trăim doar superficial credința. Tu, chiar dacă ai văzut demoni, să nu te aștepți să vezi și îngeri. Pentru că poți cădea în înșelare.

¹⁷ Din volumul scris de Simon Monahul, *Sfântul Evmenie – Bunul păstor și de minuni făcător*, Mănăstirea Paltin-Petru Vodă, 2022, p. 177 (n.a.).

Legat de comunicarea pe care o ai cu părintele de la închisoare, m-a impresionat în mod deosebit grija cu care Sfântul Evmenie îi întâmpina pe cei care veneau la el. Ucenicul care i-a scris viața mărturisea: „Când ne apropiam de părintele pentru spovedanie și ne întreba acel clasic: «Ce ai, Constantine al meu?»», sau: «Ce vrei, Gheorghe al meu?», pur și simplu parcă începeam să ne transformăm ca oameni. Acea iubire debordantă pe care o trăiam ne schimba, ne făcea să simțim că avem în fața noastră nu un duhovnic, ci pe însuși Părintele, dragostea întruchipată a lui Dumnezeu.”¹⁸

Cât de minunat este să ai un astfel de duhovnic... Și, totuși, cât de puțini oameni pot da mărturie despre duhovnicii lor că se poartă ca „dragostea întruchipată a lui Dumnezeu”... Poate că toți duhovnicii ar trebui să fie ca Sfântul Evmenie. L-a întrebat odată cineva când spovedește. „În orice zi, la orice oră.” „Și la trei noaptea, părinte?” „Desigur, la orice oră”, a răspuns părintele. Din păcate, foarte puțini duhovnici au aceeași disponibilitate de a se sacrifica pentru credincioși. Evident, cei căsătoriți, care au soție, copii, soacră etc., nu au cum să spovedească non-stop. Dar ar fi de dorit ca fiecare duhovnic care află de jertfelnicia Sfântului Evmenie să înțeleagă că poate să își asume și mai multă dăruire în relația cu ucenicii. E greu de ținut o cale de mijloc, în care să nu se piardă nici ucenicii, nici unitatea familiei. Totuși, unii creștini se plâng de faptul că duhovnicii lor tratează preoția ca pe o meserie obișnuită, în care spovedesc câteva ore pe săptămână și atât, fără să țină seama de

¹⁸ Din volumul scris de Simon Monahul, *Sfântul Evmenie – Bunul păstor și de minuni făcător*, Mănăstirea Paltin-Petru Vodă, 2022, p. 91 (n.a.).

nevoile reale ale turmei. Poate că tocmai în astfel de situații lucrează și mai mult Dumnezeu prin sfinții Săi, ajutându-i în chip tainic pe creștinii care poate nu primesc la scaunul de spovedanie canonul sau sfaturile de care au nevoie. Dar, slavă Domnului, tu găsești la părintele tău sprijinul pentru a merge pe calea mântuirii.

Cum îți mai este genunchiul? Sper că bine. În viețile sfinților putem citi cum unii dintre ei au operat în chip minunat unii bolnavi. Dar există și creștini care, având puțină credință, se îndoiesc de astfel de mărturii. Sper să nu fii și tu dintre aceia. Tocmai de aceea este importantă mărturia Sfântului Evmenie despre operația pe care i-au făcut-o în chip minunat sfinții doctori fără de arginți. Îți reproduc această mărturie: „Nu știam ce să fac, pe mine stomacul nu mă duruse niciodată. M-am dus și eu în biserică, în fața icoanei sfinților doctori (fără de arginți) și am început să fac cruce în dreptul stomacului și să-i rog pe sfinți să mă facă bine. Am făcut acest lucru timp de 4 ore, apoi m-am așezat puțin să mă odihnesc și m-a furat somnul. Am văzut atunci pe sfinți în halate albe ca și doctorii, cum mă operau. Mi-au scos afară stomacul și mi-l arătau. Imediat după aceea, m-am trezit și am fost bine. De atunci nu m-a mai durut niciodată.”¹⁹ Cred că a fi creștin înseamnă a crede că, dacă ești bolnav și îți este de folos, sfinții te pot opera și pe tine. Iar dacă nu o fac nu înseamnă că sunt neputincioși, ci doar că e mai mare plata răbdării și a suferinței pe care ți-o rânduiește Dumnezeu.

¹⁹ Din volumul scris de Simon Monahul, *Sfântul Evmenie – Bunul păstor și de minuni făcător*, Mănăstirea Paltin-Petru Vodă, 2022, p. 83 (n.a.).

Cred că una din principalele tale ispite, în perioada care va veni, dacă nu a și venit deja, este legată de lene. Tu ai trăit cu putere râvna începătorului, dar această râvnă e ca un acumulator care trebuie reîncărcat. Dacă nu ai grijă de ea, se va răci, și atunci vei putea cădea în păcate grele. Diavolul nu suportă schimbarea ta, nu vrea ca tu să rămâi aproape de Hristos.

Odată, părintele s-a înțeles cu un tânăr să vină a doua zi, să cânte la slujba pe care o făcea părintele pentru un anumit sfânt. Tânărul și-a pus ceasul să sune, dar dimineața, când ceasul a sunat, i-a venit în cap un gând, o întrebare: „Ce au în comun patul și părintele Evmenie?” Și diavolul i-a pus în gând și răspunsul: „Și unul și altul mă odihnesc.” „Bine, i-a spus gândul, atunci odihnește-te în continuare liniștit, că e ca și cum ai merge la părintele Evmenie.” Și el s-a culcat la loc. Poate ți se pare aiurea, nu? Și te gândești că tu nu ai pica într-o plasă atât de evidentă. Dar să știi că diavolul găsește pentru fiecare dintre noi plase potrivite. Mie mi se pot părea aiurea plasele în care cazi tu, ție ți se pot părea aiurea cele în care cad eu etc. Ai însă mare grijă cu lenea, că s-ar putea să îți dea târcoale.

În același timp, nu te apuca nici de nevoițe prea mari de capul tău. Încearcă să te sfătuești cu părintele în tot ce faci. Odată, un văr al Sfântului Evmenie s-a apucat împreună cu câțiva prieteni ai săi să facă niște slujbe săptămânale de capul lor, într-un paraclis. Nu făceau ceva rău, ci un acatist, două paraclise, pavcerniță, metanii și „Doamne, Iisuse...”. Dar sfântul l-a sunat pe verișorul lui și i-a spus că tot ce făceau fără știrea preotului și fără binecuvântare nu era primit de Dumnezeu, nu avea plată. Deci tu nu te apuca de „haiducii”, pentru că vei cădea dintr-o ex-

tremă în alta. Se cheamă ispite de-a dreapta, care sunt la fel de periculoase ca și celelalte, pe care însă ne este mai ușor să le observăm ca fiind rele.

Legat de despărțirea ta de I., am să îți spun câteva lucruri privitoare la sfaturile pe care le dădea sfântul celor căsătoriți. În viața de familie sunt urcușuri și coborâșuri, nu are cum să fie tot timpul roz. (...)

O femeie a venit la Sfântul Evmenie, să se plângă că nu se înțelegea bine cu soțul ei. Sfântul, fără ca ea să îi fi spus numele soțului ei, i-a zis: „E bun Constantin și va fi și mai bun.” Și de atunci soțul ei a început să se schimbe cu totul. Așa a lucrat binecuvântarea sfântului. Evident, nu a lucrat cu toți la fel, minunile nu sunt produse în fabrică, dar întâmplarea arată un reper, arată cum poate schimba o binecuvântare viața unei familii. Altă dată, o altă femeie i-a povestit plângând sfântului despre neînțelegerile pe care le avea cu soțul ei. După ce s-a întors acasă, răceala dintre ea și soțul ei a dispărut și lucrurile s-au schimbat într-un mod neașteptat. Așa lucrează sfinții. Mai bine-zis și așa lucrează sfinții, că nu lucrează așa de fiecare dată.

Unei femei care de opt ani era măritată, dar nu putea avea copii, sfântul i-a spus să țină post și pentru ea și pentru soțul ei și Dumnezeu îi va da un copil. M-aș fi bucurat ca sfatul să fie mai explicit, să știu cum adică să țină post și pentru soțul ei, dar nu am găsit lămuriri. Oricum, femeia a ascultat sfatul și la scurt timp a rămas însărcinată și a născut o fetiță. În viața de familie e bine să fie un echilibru, când vezi că celălalt nu vrea să se roage sau să postească, trebuie să îl sprijini tu prin eforturile tale. Dar cel mai important lucru este să ai mare grijă cu cine te vei căsători, după ieșirea din închisoare. Poate vei fi tentat

să te căsătorești repede, dar graba strică treaba, cum zice proverbul. Așa că despărțirea de I. să îți fie lecție.

Părintele X. și părintele Y., cu care am venit atunci la penitenciar, au fost de față într-un an când a izvorât mir din mai multe racle cu sfinte moaște ale sfinților închisorilor, după o conferință ținută la Iași. Când s-a închinat, părintele X. a exclamat: „Frige!” „Ce frige, părinte?” „Moaștele...” Înaintea părintelui X. se închinase o maică de la Mănăstirea Z. Și ea a simțit că se încălziseră moaștele, dar s-a rușinat să spună asta imediat. Am pus și eu mâna pe ele și am simțit că erau calde. În viața Sfântului Evmenie e scris că un preot a venit la el cu o cutie cu sfinte moaște și că, după ce părintele s-a închinat, sfintele moaște s-au încălzit și au început să emane bună mireasmă. Sfinții sunt vii și ne ajută. În biserica unde slujea Sfântul Evmenie, pereții izvorau mir și bunămireasmă. Părintele ștergea mirul de pe pereți cu vată, iar apoi mergea și ungea bolnavii. Și unii dintre ei se vindecau.

Ar mai fi multe de scris despre Sfântul Evmenie, dar timpul nu îmi permite. Sau, în încheiere, îți mai spun doar ceva, care se leagă cu viața pe care o duci și în care de multe ori lucrurile sunt altfel decât ți-ai dori. Când afară era foarte cald, părintele se bucura și spunea că e minunată căldura. Când afară era frig, părintele se bucura și spunea că frigul e minunat. Când ploua, spunea că îi place ploaia. Orice se întâmpla, părintele se bucura. Și se bucura cu o bucurie sinceră. Eu aș vrea să am parte de bucuria lui. Părintele știa să Îi mulțumească lui Dumnezeu pentru orice și pentru toate.

M-a impresionat o definiție dată de un părinte, Haralambie Papadopoulos, fericirii: Fericirea este „sărbătoarea lucrului neînsemnat. Aceasta înseamnă

să poți să luminezi lucrurile simple și cotidiene. Să te bucuri cu cele puține care se fac multe. Momentele pe care le trăim în armonie cu noi înșine, cu celălalt și cu Dumnezeu. Viața care nu așteaptă condițiile perfecte pentru ca să zâmbești, ci zâmbești și dacă nu sunt toate perfecte, deoarece știi că – cel puțin în această formă – nu vom mai exista încă o dată. Din păcate, însă, pe acestea le conștientizăm atunci când suntem la hotarele morții. Undeva acolo începe și viața. Să învățăm să zicem: «Slavă lui Dumnezeu pentru toate.»²⁰

Frate, cred că dacă ai citi și ai reciti acest ultim paragraf ai găsi mult folos. Îmi e foarte greu să înțeleg cum sunt condițiile tale de viață în închisoare, dar cred că mult te pot ajuta cuvintele părintelui Haralambie.

Te las acum. Sper să ne putem revedea în postul care vine.

Roagă-te în continuare și pentru mine, că te voi pomeni și eu.

Danion

PS. Am revenit la masa de scris pentru că mi-am adus aminte de un alt cuvânt al părintelui Haralambie care o să îți ajungă la inimă. E vorba de o definiție a dragostei. Știu, dragostea nu poate fi definită, totuși acest părinte a reușit totuși o definiție aproape exactă: „Dragostea este dulcea prezență a învierii în viața celuilalt.”²¹

²⁰ Din volumul părintelui Haralambie Papadopoulos, *Vinovăția bucuriei – Clădind surâsuri într-o viață dureroasă*, Editura Anestis, București, 2017, p. 121 (n.a.).

²¹ Idem, p. 121 (n.a.).

Aceste cuvinte rezumă învățătura Sfântului Evmenie despre iubire. Noi amestecăm iubirea cu dorințe egoiste sau chiar cu patimi.

Există însă o scară a iubirii, pe care Dumnezeu vrea să ne urcăm. Îți doresc să ai puterea de a urca pe ea, indiferent cât de greu ți-ar fi.

Tâlcuiri la Acatistul Sfântului Evmenie, noul făcător de minuni

Sfântul Teofan Zăvorâtul recomanda ca, înainte de a face un canon de rugăciune, să se citească textul doar pentru familiarizarea cu el. Ca o pregătire a sufletului pentru rugăciune.

Cateheza care urmează este tipărită pentru oamenii care, fără să știe prea multe lucruri despre Sfântul Evmenie, aflându-se în fața unei încercări – necaz, boală, examen etc., vor să îi citească acatistul. Mai apoi, dacă nu au făcut-o deja, ar trebui să citească și alte texte despre viața și minunile sfântului, pentru a se „împrieteni” mai bine cu el.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin. Ne-am adunat aici ca să facem un acatist, ca să laudăm un sfânt, mare făcător de minuni. Pe Sfântul Evmenie, pe ucenicul Sfântului Nichifor cel lepros.

Cei care au citit cărțile despre viața și minunile sfântului nu vor afla aproape nimic nou din această cateheză, dar ceilalți vor primi câteva informații care îi vor ajuta să înțeleagă mai bine conținutul acestui acatist.

În bisericile grecești se obișnuiește ca acatistul unui sfânt să fie spus la praznicul acestuia. Când vor să ceară ajutorul sfântului, credincioșii îi spun paraclisul. În spațiul slav, în spațiul românesc și nu numai se obișnuiește însă ca acatistul unui sfânt să fie spus mai des. Vreme mai îndelungată, patruzeci de zile la anumite încercări ale vieții, o dată pe săptămână sau, cei mai râvnitori, chiar în fiecare zi.

Citirea unui acatist la vreme de necaz este mult mai dificilă decât a unui paraclis. Prin structura lui, paraclisul conține o mulțime de cereri, în timp ce acatistul este alcătuit din treisprezece condace și douăsprezece icoase, fiecare icos conținând în mod obișnuit treisprezece heretisiri – cuvânt care vine de la grecescul „Herete” – adică „Bucură-te...”. În lumea slavă există și acatiste cu mai puține heretisiri la fiecare icos.

Care este rostul heretisirilor? De ce repetăm de atâtea ori: „Bucură-te...” la fiecare acatist? Pentru că acatistul este o formă de mărturisire a credinței. Adică, mai important pentru mine, cel ce mă rog, nu este ca sfântul să mă vindece de o boală, să mă ajute să mă angajez sau să trec un examen, ci este ca sfântul să fie ocrotitor al vieții mele și să îmi fie călăuzitor pe calea mântuirii.

A spune unui sfânt: „Bucură-te...” când mama ta, soția ta sau unul dintre copii este pe patul de moarte poate părea în ochii necredincioșilor un lucru nebunesc. Așa cum, de altfel, este și taina crucii. Dar noi spunem acatiste mărturisind că, indiferent cât de mare este durerea noastră, avem nădejde că sfântul ne va ajuta. Lucrul cel mai important este să înțelegem diferența dintre gândirea magică și cugetarea creștină. Noi nu spunem acatiste sau paraclise sau psalmi sau cine știe ce rânduială de rugăciune ca să obținem ceva precis, ca să se facă voia noastră într-o anumită privință. Ci noi, știind povara situației în care ne aflăm, venim cu ea înaintea lui Dumnezeu și a sfinților, ca să ne ajute.

De ce spunem: „Bucură-te, bucură-te, bucură-te...”, în loc să spunem: „Ajută-mă, ajută-mă, ajută-mă...”? Pare ciudat pentru cei care nu înțeleg cugetul ortodox. Pentru că noi considerăm mai important să se

facă cu noi voia lui Dumnezeu decât voia noastră. Da, noi ne dorim ca bolnavul să se facă bine sau să trecem un examen, dar știm că mai important decât atât este să se facă voia lui Dumnezeu. Pentru că, de multe ori, unele lucruri care nouă ni se pare bune de fapt în fața lui Dumnezeu nu sunt bune. Noi fugim de cruce și de suferință și nu înțelegem de ce de multe ori Dumnezeu a îngăduit să vină suferințe mari peste sfinții Săi. De exemplu, sfinți care au vindecat bolnavi de cancer au murit ei înșiși de această boală. Paradoxal, nu?

Înainte de a începe citirea oricărei rugăciuni trebuie să avem clar în minte că mai importantă decât voia noastră este voia lui Dumnezeu. Altfel, transformăm rugăciunea noastră în ceva magic. Și ne supărăm că nu funcționează. Sau, dacă ne bucurăm pe moment că a funcționat, mai apoi regretăm. Dar este prea târziu când tragem consecințele modului nostru greșit de raportare la viața duhovnicească.

Este foarte important ca orice rugăciune să fie spusă cu luare aminte. Cu atât mai mult acatistele. Sfântul Teofan Zăvorâtul mai atrăgea atenția asupra faptului că citirea rugăciunilor la repezeală ne poate depărta de Dumnezeu. Rugăciunea nu ne apropie de Dumnezeu și de sfinți decât dacă ne străduim să o spunem cu atenție și cu evlavie. Altfel, dacă o zicem la repezeală, nu numai că nu ne vom folosi, ci vom avea de pierdut, pentru că fără să ne dăm seama am batjocorit întâlnirea cu Dumnezeu, cu Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și cu sfinții.

Unii duhovnici recomandă ca acatistele să fie spuse vreme de 40 de zile la rând. Dar, dacă spui doar de 39 de ori sau de 35, oare sfântul nu te ajută? Bineînțeles că te ajută, ba chiar încă de când spui doar o parte din primul acatist, dacă te rogi cu credință. Dar repetarea vreme de 40 de zile a acatistului

statornicește în minte și în inimă legătura cu sfântul. E ca și cum cineva ar merge în vacanță și ar avea de ales între a merge o zi sau mai multe zile. Evident că va vrea să meargă mai multe zile, chiar dacă e la fel de vacanță în toate. Dar se bucură de fiecare zi într-un mod deosebit. Așa este și întâlnirea cu sfinții prin acatiste – fiecare întâlnire e diferită de cealaltă. Nu e ceva monoton, blazat, plictisitor. Așa cum nu e monotonă nici întâlnirea cu persoana pe care o iubești.

„După obișnuitul început se zice...” Găsim această formulă la începutul multor acatiste. Cei care nu au mai citit acatiste pot căuta în Acatistier să vadă care este acest obișnuit început, care este obișnuit doar pentru unii, iar pentru alții este neobișnuit. Dar ar fi bine să devină obișnuit în timp...

De ce este nevoie de rugăciuni înaintea rugăciunilor de laudă conținute de acatist? Simplu. Pentru că noi trăim într-o lume plină de toate relele, în care găsim ispite la tot pasul. Mințile noastre sunt din ce în ce mai împrăștiate și ne este din ce în ce mai greu să fim atenți la o rugăciune de la început până la sfârșit, fără să ne zboare mintea. Mulți oameni, dacă ar fi sinceri cu ei înșiși, ar putea observa că nici măcar rugăciunea „Tatăl nostru” nu o pot rosti fără să le zboare mintea. Ce să vorbim atunci de un psalm, sau de un acatist sau de un paraclis? Tocmai pentru că avem nevoie ca mințile noastre să fie pregătite, spunem rugăciunile începătoare, doi psalmi și Crezul înainte de citirea acatistului. Important nu este să terminăm cât mai repede acatistul, este mai bine – după cum învață Sfântul Teofan Zăvorâtul – să zicem doar o parte din el, repetând heretisirile care ating în mod deosebit sufletele noastre, decât să avem satisfacția că am terminat totul în câteva minute, fără să fi fost atenți aproape deloc la cuvintele pe care le-am

rostit la repezală. După această scurtă introducere, vom trece la citirea Acatistului Sfântului Evmenie Saridakis²². Pentru a nu lungi cateheza, chiar dacă se va citi partea de text din Condace și Icoase, nu vor fi citite toate heretisirile din acatist, ci doar cele la care se va face o scurtă, cât mai scurtă tâlcuire.

Condacul întâi.

Veniți, ucenicilor ai lui Hristos, să îl laudăm pe ucenicul Sfântului Nichifor cel lepros, pe cel care împreună cu dascălul său împarte daruri bogate credincioșilor, și să îi cântăm: Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mâhnirea și aduci bucuria.

Nu zice: „Veniți să citiți” sau „veniți să ascultați acatistul sfântului”. Ci zice: „Veniți să îl laudăm...” Trebuie să știm de ce facem acatistul. Îl facem crezând că Sfântul Evmenie va primi laudele noastre și se va ruga Domnului pentru noi. Nu spune nici: „Veniți la acatist, ca să primiți lucrurile pe care le vreți...” Nu. Îl laudăm pe sfânt, iar citirea/ascultarea acatistului este o formă de răsplată în sine. Adică e un fel de record, e un fel de faptă de mare vitejie că, în loc să ne lăsăm biruiți de încercările prin care trecem, găsim puterea de a-L slăvi pe Dumnezeu și de a-i lauda pe sfinții Lui. Cultul ortodox este hristocentric și viața ortodoxă este hristocentrică. Oricât de mult iubim un sfânt, nu el stă în centrul vieții noastre. La praznicele sfinților, la Sfânta Liturghie nu ne împărtășim cu trupul și cu sângele sfinților, ci cu trupul și cu sângele lui Hristos.

²² Acatistul este luat din volumul *Demonizatul care a ajuns sfânt. Viața și acatistul Sfântului Evmenie, ucenicul Sfântului Nichifor cel lepros*, Editura Pridvor, București, 2022, iar citatele din volumul scris de Simon Monahul, *Sfântul Evmenie – Bunul păstor și de minuni făcător, Mănăstirea Paltin-Petru Vodă*, 2022 (n.a.).

După cuvântul psalmistului: „Minunat este Dumnezeu întru sfinții Lui” (Ps. 67, 36), noi îi cinstim pe sfinți pentru a fi mai aproape de Dumnezeu, pe care ei L-au slujit. Lăudându-l pe Sfântul Evmenie nu îl lăudăm ca pe unul care vindecă bolnavi sau face alte minuni prin propriile puteri, ci prin darul pe care l-a primit de la Hristos. Adică orice acatist are scopul de a ne ajuta să ne dăruim lui Hristos. Cum spun preoții înainte de epicleză, la Sfânta Liturghie: „Ale Tale dintru ale Tale, Ție Îți aducem de toate și pentru toate”. Abia după ce am înțeles duhul în care trebuie spunem un acatist, putem să îi aducem laude sfântului. Tocmai de aceea, deși primul condac se încheie cu heretisirea cu care se vor încheia și toate icoasele, toate celelalte condace se termină cu „Aliluia!”, adică „Lăudați-L pe Domnul!”.

Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mahnirea și aduci bucuria.

Să ne oprim puțin asupra acestor cuvinte, pe care, după cum am menționat, le vom mai auzi și la sfârșitul fiecărui icos. Lauda cu care se încheie primul condac din orice acatist este reprezentativă pentru viața și harismele sfântului respectiv. Sfântul Evmenie a fost dascălul bucuriei. A fost sfântul care nu doar se bucura și zâmbea, ci chiar râdea, uneori în timpul sfintelor slujbe. Lucrul acesta e greu de înțeles de noi. A fost greu de înțeles și de cei care l-au văzut, pentru că unii chiar îl judecau pe sfânt, părându-li-se că avea un comportament neadecvat slujirii preoțești. Dar Sfântul Evmenie, prin râsul său binecuvântat, dădea mărturie că „Dumnezeu este bucurie”, după cum spunea și Sfântul Efrem Katounakiotul²³. Râsul său nu era un râs nestăpânit sau smintitor, nici unul

²³ Din volumul Mitropolitului Nectarie al Argolidei, *Vom fi împreună – În tovărășia Sfântului Efrem Katounakiotul*, Editura Egumenița, Galați, 2021, p. 59 (n.a.).

obișnuit sau banal. Era o mărturie că Hristos a biruit moartea. Era mărturia unui om care, după ce a zăcut într-un iad lăuntric, în perioada în care fusese sub puterea diavolilor, reușise să învieze cu harul lui Hristos. Așa cum au înviat și în temnițele comuniste, sfințind pământul românesc, unii dintre cei care mai înainte au cedat în fața prigonitorilor în reeducarea de la Pitești. Sau, o comparație și mai ușor de înțeles: după moarte, chipul Cuviosului Iosif Vatopedinul, unul dintre ucenicii Sfântului Iosif Isihastul, s-a schimbat în chip minunat. Oricine vede fotografiile de la înmormântare observă că, după ce a murit, părintele avea gura întredeschisă și o expresie a feței care nu ieșea în evidență. Dar, fotografiile făcute la 45 de minute după moarte arată ceva minunat: părintele Iosif zâmbea. Nu era vorba de un zâmbet din momentul morții, care ar fi putut fi provocat de o vedenie. Nu. Zâmbetul a apărut după moarte. Părintele Iosif, care a plâns în toată viața sa, după moarte zâmbea. Există mărturii că ani de zile, oricât de des se împărtășea, Cuviosul Iosif Vatopedinul avea de fiecare dată lacrimi în ochi.

Dar Sfântul Evmenie a avut lacrimi arzătoare în perioada în care era stăpânit de duhurile necurate. A suferit dureri mucenicești de la lepră și de la alte încercări. Așa că Dumnezeu i-a dat marele dar de a trăi cu o bucurie permanentă, pregustare a bucuriei veșnice. În timpul vieții sale chipul Sfântului Evmenie îi atrăgea pe pelerini, pentru că exprima bucuria și pacea duhovnicească. Același mesaj pe care l-a transmis și chipul Cuviosului Iosif Vatopedinul, înainte de înmormântare.

Icosul întâi.

Sfinte Evmenie, tu I-ai mulțumit Domnului că a îngăduit să fii răstignit pe greaua cruce a leprei,

zicând: „Doamne, mare dar mi-ai dat! Îți mulțumesc că mi-ai dat o cruce atât de grea. Voi avea o părtășie mai mare la patimile Tale, dar și o mai mare părtășie la Învierea Ta.” Iar noi, având suflutele atinse de lepra păcatului, te rugăm să ne vindeci de bolile noastre și îți aducem aceste laude...

Acatistul acesta începe șocant, ne șochează pe cei mai mulți dintre noi. Pentru că începe cu o mărturie care a stat în centrul vieții Sfântului Evmenie. Noi nu știm ce e lepra decât din auzite sau din ce am citit. Dar știm doar că e o boală foarte grea, între cele mai grele boli, iar atunci când Sfântul Evmenie era bolnav nu se descoperise încă tratamentul leprei. Precizarea este importantă pentru că una este să Îi mulțumești lui Dumnezeu că ți-a dat o boală de care vei scăpa în câteva săptămâni sau luni și altceva este să nu știi cât te va mai chinui. Cuvintele de mulțumire rostite de sfânt erau ca o mărturisire de credință a mucenicilor din vechime sau din vremuri apropiate de ale noastre. Sunt rezumatul credinței lui, aceeași cu cea a mucenicilor. Crucea aduce înviere, pătimirea aduce bucurie. Cât de ușor este să spunem astfel de cuvinte acum și cât de greu este să le mărturisim când trecem prin boli sau necazuri.

Bucură-te, adevărate a Învierii lui Hristos, Cel Ce a biruit moartea;

Prin răbdarea lui, Sfântul Evmenie mărturisea învierea. Se făcuse pe sine lumânare care ardea zi de zi, ceas de ceas.

Bucură-te, sfinte, că ai primit fără să cârtești lepra și ai lăudat febra;

Cum să lauzi febra? Cum să lauzi boala? Noi le considerăm dușmani ai noștri, în timp ce lăudăm desfătărilor și plăcerile, nu-i așa? Dar sfinții știau să

laude încercările, pentru că știau că aduc cununi netrecătoare.

Bucură-te, că ai primit un dar de mare preț de la Sfântul Antim din Hios; Bucură-te, că ai primit binecuvântările Sfântului Nichifor cel lepros; Bucură-te, că rugându-se în lumină, ridicat de la pământ, l-ai văzut...

Când Sfântul Efrem Katunakiotul a ajuns ucenic al Sfântului Iosif Isihastul, acesta i-a spus: „Tu ai fi ajuns să primești harul Duhului Sfânt și fără să ne întâlnim, dar nu ai fi știut să îl păstrezi.” Mare a fost influența Sfântului Iosif asupra ucenicului său, mare a fost și influența Sfântului Nichifor asupra Sfântului Evmenie. Ucenicul și-a văzut dascălul în lumină și nu a trăit aceasta ca pe o întâmplare oarecare, căci nu era, ci a trăit o lecție duhovnicească, asemănătoare oarecum celei pe care au primit-o Apostolii care erau lângă Hristos pe Muntele Tabor, la Schimbarea la Față. Sfântul Evmenie – care se numea Sofronie când Sfântul Antim l-a trimis la el pe Sfântul Nichifor cu o scrisoare de recomandare, a primit cu credință cuvintele marelui duhovnic: „Ai grijă de comoara pe care ți-a trimis-o Maica Domnului, pentru că te vei folosi mult de viața lui. Este un monah foarte încercat, și nu doar încercat, ci desăvârșit, și te vei desăvârși și tu, dacă îl vei sluji până la sfârșitul vieții tale.”

Acum, pentru cine are urechi duhovnicești, puteți auzi același cuvânt, dar pe care îl scrie către voi Sfântul Nichifor. El ne îndeamnă tainic: „Aveți grijă să îl păstrați în sufletele voastre pe Sfântul Evmenie, duhovnicul bucuriei. Mult vă veți folosi de el, dacă îl veți cinsti până la sfârșitul vieții în altarele inimilor voastre.” Aceasta nu este retorică, nu facem figuri de stil. Aceasta este realitatea simplă și clară. Tocmai pentru că trăim vremuri de împutinare a credinței,

tocmai pentru că pildele de sfințenie s-au împruținat, tocmai de aceea Dumnezeu ne face un dar atât de mare, punându-l în fața sufletelor noastre pe Sfântul Evmenie.

Bucură-te, că icoanele sfinților le-ai pictat și viețile lor le-ai urmat;

Unii pictează icoane sau zugrăvesc biserici ca pe un meșteșug obișnuit, așa cum chiar unii preoți înțeleg slujirea la altar ca pe o meserie obișnuită. Dar pictarea icoanelor este o chemare aparte – de aceea în vechime celor care voiau să picteze icoane li se citea o rânduială de rugăciune specială, o hirotésie prin care primeau harul Duhului Sfânt, pentru a putea picta icoane. Dacă Sfântul Evmenie ar fi fost aghiograf, dacă ar fi scris vieți de sfinți, poate că cineva l-ar fi lăudat, spunând: „Bucură-te, că viețile sfinților le-ai scris și le-ai urmat...” S-ar fi putut pune întrebarea: „Noi, cei care citim atâtea vieți de sfinți, oare le urmăm?” Dacă nu le urmăm, de ce le citim? Mai bine totuși să le citim, chiar dacă nu le urmăm, că cine știe cum ne va lumina Dumnezeu mai târziu și poate că vom începe să le și urmăm. Dar astăzi nu le urmăm. Și lăudându-l pe sfânt că a pictat icoanele sfinților și că i-a urmat, ar trebui să râvnim să pictăm și noi icoanele sfinților în inimile noastre și să urmăm râvnei și iubirii lor pentru Dumnezeu.

Bucură-te, că de multe ori în chip minunat aceștia te-au cercetat;

Din tinerețea lui, Sfântul Evmenie a avut parte de cercetări minunate. Când a ajuns preot, de multe ori sfinții i se arătau, întărindu-l în credință. Noi însă nu trebuie să așteptăm sau să căutăm astfel de vedenii, pentru că nu avem smerenia și nevoința sfântului, și putem cădea în mari rătăcirii.

Bucură-te, că și Sfântul Porfirie a dat mărturie despre sfințenia ta;

Sfântul Porfirie, poate cel mai cunoscut sfânt făcător de minuni din ultima parte a secolului XX, care l-a cunoscut bine pe Sfântul Evmenie, a mărturisit: „Un sfânt ca Bătrânul Evmenie se naște o dată la două sute de ani.”²⁴ Orice altă laudă devine de prisos. Sfinții nu spun cuvinte deșarte, nu aduc laude exagerate. Cum am spune noi, sfinții au proprietatea cuvintelor pe care le rostesc, nu vorbesc din buzunar sau în plus. De altfel, chiar și cuvintele lor exprimă sfințenia pe care o trăiesc. De aceea, această laudă făcută de Sfântul Porfirie e cu atât mai importantă. Și ea nu are nevoie de explicații sau de note de subsol, fiind cât se poate de limpede. Cu greu s-ar găsi, dacă ar putea găsi cineva, o laudă mai înaltă a Sfântului Evmenie.

Condacul al 2-lea.

Ai auzit încă din copilăria ta glasul Maicii Domnului, care ți-a descoperit calea slujirii lui Hristos, spunându-ți: „Într-o zi tu vei deveni preot” și cuvintele ei s-au împlinit. Iar tu, trăind ca un fiu duhovnicesc al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ai cântat fără încetare: Aliluia.

Sfinții au trăit acoperiți de binecuvântarea Maicii Domnului. Cinstind un sfânt, Îl slăvim pe Dumnezeu, Cel ce l-a proslăvit pe sfânt. Dar o preacinstim și pe Maica Domnului, pentru că ea a fost ocrotitoare tainică a tuturor celor care au urcat pe treptele desăvârșirii. Sfântul Evmenie a cinstit-o și a iubit-o pe Maica Domnului, iar ea a răspuns iubirii sale. Sau

²⁴ Din articolul *Bătrânul Evmenios Saridakis, un sfânt al bucuriei*, pe <https://www.pemptousia.ro/2012/11/gheronda-evmenios-saridakis-un-sfant-al-bucuriei/> (n. a.)

mai bine zis Maica Domnului l-a iubit pe Sfântul Evmenie și el a răspuns iubirii ei. El însuși mărturisea cum odată Preasfânta Născătoare de Dumnezeu l-a luat în brațe. Nu o vedea, dar îi simțea prezența și îmbrățișarea de mamă.

Icosul al 2-lea.

Râvnind să trăiești sub acoperământul Maicii Domnului, ai auzit dulcele ei glas făgăduindu-ți: „Copilul meu, să nu-ți fie teamă și eu nu te voi lăsa să te pierzi.” Și ea te-a călăuzit în toți anii vieții tale, purtându-ți de grijă mai ales atunci când ai pățimit din pricina atacurilor diavolești. Iar noi, întărindu-ne în credință, te lăudăm cu inimă smerită...

Un om slab în credință s-ar putea întreba: cum l-a păzit Maica Domnului, dacă el a ajuns sub puterea duhurilor întinericului? Da, izbăvirea din cătușele drăcești, la care se face referire și într-o heretisire din icosul al 3-lea, poate că este clară, dar cum de nu l-a păzit Maica Domnului de așa ceva? De ce aparent nu s-a ținut de cuvânt? Este foarte bine să cercetăm cu luare aminte acest lucru. Evident, unele din lucrurile pe care le citim din viețile sfinților sunt greu sau aproape imposibil de priceput, și de aceea poate că o minte luminată ar vedea lucrurile dintr-o altă perspectivă, să încercăm totuși să spunem ceva. Vom face o comparație cu încercările prin care a trecut Maria Vassopoulos, cea care mai târziu avea să devină stareța Macrina Vassopoulos, ucenica Sfântului Iosif Isihastul.

Pe când Maria avea opt ani, tatălui ei i s-a arătat un înger, care i-a spus: „«Luni, în prima săptămână a Postului Mare, voi veni să te iau, și exact după un an o voi lua și pe femeia ta. Pentru copii să nu te mâhnești, căci o mână tare îi va acoperi; îi va ocroti dum-

nezeiescul har.» Tatăl a primit cu multă credință mesajul dumnezeiesc. Așa cum a fost înștiințat, întocmai s-a și petrecut²⁵, citim în viața stareței. Da, tatăl ei a trecut la Domnul în Lunea din prima săptămână a Postului Mare, iar mama ei l-a urmat după exact un an. Maria avea nouă ani, iar fratele ei Gheorghe doar patru ani când au rămas orfani de ambii părinți. Ne-am aștepta ca „mâna tare care i-a acoperit” pe cei doi copii să îi fi păzit de ne cazuri și greutăți. Și totuși, nu a fost așa. Copiii au trecut prin greutăți greu de descris în cuvinte.

Odată, când Maria avea 11 ani, lucra ca slujitoare în casa unei doamne înstărite. Într-o zi, aceasta negocia cu doi bărbați suma pe care să le-o vândă pe fată. Ea, auzind discuția lor, a sărit pe geam și a plecat plângând spre casă.

După ce a mai crescut, pe când avea 19 ani, în perioada ocupației germane, erau zile în care nu avea de mâncare nici măcar o bucată de pâine, și se ruga lui Hristos: „Dacă este voia Ta, ia-mă! Mai bine să mor”.²⁶ Din pricina slăbiciunii ajunsese să nu mai poată sta în picioare și să meargă...

Astfel de greutăți au călit însă sufletul Mariei, pregătind-o pentru primirea darurilor duhovnicești în viața monahală. Dar „mâna tare” care a acoperit-o nu a ferit-o de ne cazuri, ci doar i-a dat puterea de a ieși biruitoare din ele...

În ce privește arătarea Maicii Domnului și făgăduința făcută Sfântului Evmenie, să observăm că ea i-a făgăduit că nu îl va lăsa să se piardă, nu i-a făgăduit și că va avea o viață ușoară și lipsită de griji,

²⁵ Stareța Macrina Vassopoulos, *Cuvinte din inimă*, Editura Evanghelistos, București, 2015, p. 17 (n.a.).

²⁶ Idem, p. 28 (n.a.).

o viață fără cruce. Iar făgăduința Maicii Domnului s-a împlinit.

Bucură-te, rudenie duhovnicească a creștinilor care te cinstesc;

Cum adică, dacă îl cinstim pe sfânt, el devine ruda noastră? Da, așa este. În măsura în care noi îi cinstim pe sfinți, devenim rude cu ei. Dar cinstirea aceasta nu trebuie să fie nici formalistă și nici parțială – adică prin gura noastră să îi laudăm, iar prin viața noastră să arătăm că iubim lanțurile acestei lumi. Ci trebuie să fie jertfelnică.

Bucură-te, că încă din copilăria ta ai fost vas ales al rugăciunii;

Unii au ajuns sfinți după ce o parte a vieții lor au trăit în diferite păcate sau chiar departe de lumina Botezului. Alții însă, cum este și Sfântul Evmenie, au arătat din copilărie aplecarea spre cele sfinte. Prunc fiind, micul Constantin, cum îl chema pe sfânt înainte de a intra în cinul monahal, nu primea să fie alăptat de mama sa nici miercurea, nici vinerea, ci dormea toată ziua. Prin aceasta Dumnezeu arăta că el va ajunge un mare postitor, un mare ascet.

Bucură-te, că lumina cerească ți-a deschis drumul spre călugărie;

Când Constantin a văzut lumina dumnezeiască intrând în sufletul său, a știut că trebuie să se călugărească. A fost ca o pecete a dăruirii totale lui Dumnezeu. Merită amintit faptul că la călugărie sfântul a primit numele Sfântului Evmenie din Kuduma²⁷, care împreună cu fratele său Partenie a ctitorit în Kuduma o mănăstire închinată Maicii Domnului. Și în cazul

²⁷ Mai multe detalii despre Sfinții Evmenie și Partenie de la Kuduma se pot citi pe <https://www.johnsanidopoulos.com/2012/07/saints-parthenios-and-evmenios-founders.html> (n. a.).

acestor sfinți frați chemarea la viața monahală a fost foarte clară. La doi ani după moartea tatălui lor, frații au vrut să se călugărească, dar mama lor s-a opus, pentru că nu voia să rămână singură. Într-o zi, mama le-a cerut să meargă să strângă lemne, ca să facă focul în cuptor și să coacă pâinea. Pentru a o convinge de chemarea lor monahală, sfinții i-au spus să pună pâinea în cuptor fără să mai facă focul. Pentru credința fraților, pâinea s-a făcut, și atunci, uimită și înfricoșată de cele văzute, mama lor le-a dat binecuvântarea de a se călugări.

Bucură-te, că ai îmbrăcat haina monahală, jertfindu-te cu bucurie;

Există așa-numita „râvnă a începătorului”. E o râvnă care pare de profunzime, dar care nu rezistă la examenul timpului. Sfântul și-a păstrat râvna, și nu numai că a păstrat-o, ba a și spirit-o.

Bucură-te, cel ce ai purtat fără cârtire boala leprei și te-ai sfințit;

Mulți au fost bolnavi de lepră, dar foarte puțini au ajuns la sfințenie. Diferența o face faptul că unii au cârtit pentru boala lor, iar alții nu.

Bucură-te, că și după tămăduirea ta pe mulți bolnavi i-ai îngrijit;

Poate că mulți dintre noi, după ce ne-am vindeca de o boală grea, cum este lepra, am vrea să uităm complet de ea. Sfântul nu numai că nu a uitat, ci a preferat să ducă o viață grea în continuare, îngrijindu-i pe pacienții spitalului care rămăseseră orbi, șchiopi, ciungi sau cu alte probleme de sănătate după ce se vindecase de lepră.

Bucură-te, că în multe pelerinaje binecuvântări cerești ai primit;

Sfântului Evmenie îi plăcea să meargă în pelerinaje. În Țara Sfântă, la Sfântul Munte Athos, în Con-

stantinopol, în Rusia și în alte locuri. Râvna de a merge în pelerinaje este râvna de a merge în locurile unde a trăit Hristos, sau Maica Domnului, sau sfinții, în locurile unde se află icoane făcătoare de minuni sau sfinte moaște. Dezinteresul față de pelerinaje arată dezinteres față de întâlnirea cu Dumnezeu și cu sfinții Săi.

Condacul al 3-lea.

Fiind tu ispitit de duhul mâhnirii, ți s-a arătat Sfântul Nichifor, povățuitorul tău, mângâindu-te și zicându-ți: „Nu te necăji și nu plânge.” Și noi, Sfinte Evmenie, vrem să știm că ești lângă noi în vremea ispitelor, ca să nu fim biruiți de atacurile puterilor întunericului, ci să cântăm fără teamă: Aliluia.

Când i s-a arătat atunci Sfântul Nichifor, a început să îl mângâie pe cap și, cu cât îl mângâia mai mult, cu atât simțea mai puternic mireasma care ieșea din mâna sfântă care îl mângâia, până când i-a alungat mâhnirea. Ce simplu pare, nu? Oare noi de ce nu avem astfel de cercetări, noi de ce nu primim astfel de „prăjituri duhovnicești”, cum le numea Sfântul Paisie Aghioritul? Pentru că noi ducem o viață cu puțină rugăciune și puțină nevoită. Dacă am trăi ca sfinții, dacă am duce cruci grele, am primi și mângâieri dumnezeiești. Altfel, nu avem cum să primim.

Icosul al 3-lea.

Când la mormântul tău tânăra care urla din pricina demonilor ți-a auzit în chip minunat glasul, atunci părintele Mihail i-a spus: „Nu te teme, copila mea, te vei face bine”. Tu ai izbăvit-o de legăturile întunericului și ea ți-a adus împreună cu părinții ei mulțumire din preaplinul inimii, iar noi îți cântăm...

Întâmplarea aceasta a fost relatată chiar de acel părinte Mihail. Acesta a mers la mormântul Sfântului

Evmenie împreună cu o maică, cu fata demonizată și cu părinții acesteia. Când s-au apropiat de mormânt, fata a început să se agite. Nu voia să se atingă de mormânt. Când s-a atins, a început să strige, iar mâinile i s-au contorsionat. Dar vocea pe care a auzit-o din mormânt a liniștit-o puțin. Atunci i-a cerut preotului să o atingă pe burtă cu crucea și, când a fost atinsă, s-a ridicat brusc în picioare și a vomitat. După aceea, și-a revenit, și au mers cu toții în biserică și au făcut Paraclisul Maicii Domnului. Iată cum a lucrat Dumnezeu: după ce a îngăduit ca sfântul să fie pentru o vreme prins în ghearele diavolului, a ajuns mai apoi încă din timpul vieții izgonitor al duhurilor necurate. Iar după trecerea sa la Domnul numărul minunilor sale a sporit neîncetat.

Bucură-te, că minunile tale în toată lumea se propovăduiesc;

Sfinții se bucură când oamenii dau mărturie despre sfințenia și despre lucrările lor. De aceea, bine fac cei care devin mici apostoli ai lucrării sfinților și îi ajută și pe alții să afle despre ei. Când ajungem să iubim un sfânt nu putem trece sub tăcere minunile sale.

Bucură-te, că Maica Domnului de duhul necurat te-a izbăvit;

După ce a fost atacat de puterile întunericului, sfântul a fost luat din spitalul din Atena de verișorul său, Antonie Saridakis, care l-a dus în Creta, pe la mai multe biserici și mănăstiri, pentru a scăpa din ghearele diavolului. În Creta a fost ajutat și de rugăciunile unui părinte îmbunătățit, pe nume Nicodim Kalianis, care mai apoi a ajuns să trăiască la Sfântul Munte Athos. Dumnezeu ar fi putut scurta chinurile Sfântului Evmenie, ar fi putut să izgonească de la el duhurile necurate încă de când era în Atena, pentru rugăciunile Sfântului Nichifor cel lepros, care era în-

că în viață. De ce nu a făcut-o, nu știm. Dar poate a făcut-o tocmai pentru ca nu cumva unii creștini să neglijeze preacinstirea Maicii Domnului. Pentru că, așa cum arată și icoana care zugrăvește minunea, fiind în apropierea mănăstirii din Kuduma închinată Maicii Domnului, aceasta a tras de el și l-a biruit pe diavolul care îl trăgea în cealaltă parte, ca să îl piardă.

Bucură-te, că pentru răbdarea mucenicească ai fost răsplătit;

Noi nu putem nici să ne imaginăm cât de mult suferă cei posedați de diavol. După cum mărturisea mai apoi Sfântul Evmenie, pentru el a fost cea mai grea perioadă a vieții sale, în care a vărsat lacrimi fierbinți. Și Dumnezeu nu a lăsat deșartă așteptarea sa, ci i-a răsplătit răbdarea.

Bucură-te, noule Gherasim, pentru harul alungării demonilor;

Sfântul Gherasim din Kefalonia este unul dintre cei mai cunoscuți sfinți care au primit darul izbăvirii demonilor. Iar Sfântul Evmenie a fost un vrednic urmaș al său.

Bucură-te, primăvară, care odihnești sufletele suferinzilor;

Chiar dacă există oameni care preferă iarna celorlalte anotimpuri, primăvara este perioada în care totul revine la viață. Prezența lui Dumnezeu și ajutorul sfinților fac, cu adevărat, să apară primăvara și în sufletele noastre.

Bucură-te, că asemenea Sfântului Vasile de la Ostrog ai lucrat;

Sfântul Vasile de la Ostrog, ierarhul făcător de minuni și pustnicul care ne-a lăsat trupul său întreg – ca al Sfântului Gherasim din Kefalonia, are multe harisme, dar în mod deosebit se remarcă prin darul vindecării bolilor psihice. Iar Sfântul Evmenie merge pe

urmele sfântului ierarh, vindecând și demonizați, dar și oameni cu boli psihice.

Bucură-te, că i-ai ferit de ispita de a-și pune capăt zilelor;

Ispita sinuciderii apare tot mai des în vremurile noastre, iar psihiatrii și psihologii estimează că numărul celor care vor avea tendințe suicidale va fi din ce în ce mai mare. Tocmai de aceea oamenii trebuie să știe că Sfântul Evmenie are și acest dar, de a-i ajuta pe cei bântuiți de gândul sinuciderii. Există chiar o mărturie despre cum, prin rugăciunile sale, s-a mântuit un sinucigaș. Lucrul acesta însă nu trebuie înțeles ca pe o banalizare a păcatului sinuciderii, ca și cum nu ar fi atât de mare sau ca și cum Dumnezeu ar fi obligat să îi ierte pe toți sinucigașii pentru rugăciunile rudelor lor sau ale cunoscuților lor. Ci dimpotrivă, minunea respectivă a arătat că, chiar dacă păcatul sinuciderii este atât de mare, tocmai pentru că sinucigașii nu au când să se pocăiască pentru păcatul lor, totuși iubirea sfântului a fost atât de puternică încât, cel puțin într-un caz, a putut scoate un om din iad.

Condacul al 4-lea.

„Bolnavul se va face bine în chip minunat. O minune se va întâmpla. Puterea lui Dumnezeu îl va face bine”, ai spus despre bărbatul care, având o tumoare la cap, era în primejdie de moarte, și după o operație grea s-a tămăduit. Și Domnului I-a mulțumit din toată inima, zicând lauda: Aliluia.

Minunea aceasta s-a întâmplat după ce o femeie a venit la Sfântul Evmenie și i-a spus că era îngrijorată, deoarece cumnatul ei urma să facă o operație dificilă, în urma căreia exista riscul ca el să orbească, să rămână paralizat sau chiar să moară. Pentru rugăciunile părintelui, operația, care a durat treisprezece

ore și jumătate, a reușit, iar doctorii au mărturisit și ei că au fost martorii unei minuni.

Icosul al 4-lea.

După adormirea ta te-ai arătat în chip minunat mamei căreia doctorii îi spusese că trebuie să-și avorteze pruncul, pentru că bănuiau că acesta avea hidrocefalie. Dar tu i-ai zis că va naște un băiat sănătos și i-ai cerut să îl boteze cu numele tău. Iar mai apoi ea, când doctorii erau uimiți de minunea nașterii pruncului său, ți-a adus mulțumire, de care lucru minunându-ne îți zicem...

Numărul situațiilor în care mamele, la sfatul doctorilor, avortează pentru a nu-și periclita propria viață sau pentru a nu aduce pe lume copii handicapați este din ce în ce mai mare. În același timp, însă, crește, chiar dacă la o scară mult mai mică, și numărul femeilor credincioase care dau mărturie despre faptul că, rugându-se lui Dumnezeu și sfinților, au adus pe lume copii sănătoși – și nu de puține ori lucrul acesta se întâmplă deși doctorii erau siguri că așa ceva este cu neputință. Minunile nu se întâmplă de fiecare dată și este greu de spus de ce, de exemplu, dintr-o mulțime de mame, unele pierd sarcina, chiar dacă duc o viață de rugăciune și ascultare de biserică, în timp ce altele, care nu vin la biserică decât poate de Paști și de Crăciun, reușesc totuși să aducă pe lume prunci sănătoși.

Tocmai de aceea minunea aceasta este dătătoare de nădejde în lucrarea sfinților. Despre ce este vorba? O femeie a venit să se roage în chilia sfântului, după trecerea acestuia la Domnul, împreună cu cumnata sa, care era însărcinată. Doctorii îi spusese mamei că exista riscul de a aduce pe lume un prunc bolnav de hidrocefalie, și de aceea îi propuseseră să

facă avort. Încă înainte ca cele două femei să ajungă la chilia sfântului, acesta îi ceruse tinerei care avea cheile chiliei să meargă acolo la acea oră târzie, într-o zi de sâmbătă, cu toate că de obicei, zona fiind destul de pustie, ea nu făcea acest lucru. A fost, am putea spune, pregătirea unei minuni printr-o altă minune.

Tânăra i-a spus mamei, care a plâns tot timpul cât a stat în chilie, că, deși va avea ceva probleme, totuși părintele Evmenie o va ajuta. Când au plecat, cealaltă femeie a întrebat-o pe mamă de ce a plâns atât de mult. Iar ea a mărturisit că l-a văzut pe Sfântul Evmenie stând pe canapea, în chilia sa, și i-a spus că va naște un băiat și că toate vor merge bine. Mai mult, i-a cerut să îi pună pruncului la botez numele său. Spre supărarea rudelor, mămica a avut încredere în cuvântul sfântului. Spre surprinderea rudelor și a doctorilor, când s-a dus în luna a șaptea de sarcină să facă investigațiile medicale, a aflat că pruncul era bine. Doctorii erau foarte impresionați de această minune. Pruncul s-a născut cu bine și a primit numele Sfântului Evmenie. Ar fi frumos ca și alte mame, nu doar cele care poartă în pântece prunci despre care doctorii le spun că sunt bolnavi și că se vor naște cu probleme, ci și cele cărora doctorii le spun că vor naște fără probleme, să pună pruncilor lor numele Evmenie, așa cum alți prunci au primit numele de Efrem, Nectarie sau alte nume de sfinți făcuți cunoscuți de Dumnezeu în vremuri apropiate de ale noastre.

Bucură-te, că pe mulți muribunzi despre care doctorii spuneau că nu se pot vindeca ai tămăduit;

În fața multor bolnavi, doctorii își mărturisesc neputința și spun că nu știu ce să mai facă, sau chiar spun că nu mai este nimic de făcut și că bolnavul va muri nu peste multă vreme. Dar doctorii cerești, sfin-

ții, de multe ori răstoarnă socotelile doctorilor pământești.

Bucură-te, că prin rugăciunile tale tânărul care vreme de cinci luni a stat în comă și-a revenit;

Sunt unele cazuri în care oamenii stau în comă mai mult de cinci luni și își revin. Chiar dacă poate ei nici nu își dau seama că au fost martorii unei minuni. Minunea pe care a trăit-o acest tânăr, pe nume Luca, este mult mai greu de pus la îndoială, pentru că, atunci când o mătușă a tânărului s-a dus la Sfântul Evmenie, acesta i-a repetat de trei ori că tânărul va merge din nou, va vorbi și se va face bine. Mătușă tot încerca să îi explice sfântului că Luca era în comă, nevindându-i să creadă siguranța cu care sfântul îi vorbea despre vindecarea lui. Dar timpul a dovedit că sfântul avea dreptate.

Bucură-te, că ne înveți să prețuim mai mult sănătatea sufletească decât sănătatea trupească;

Un pustnic român nebun pentru Hristos, Ioan de la Strungari, spunea că minte când spune rugăciuni: „Eu singur mă blastăm pe mine, zicând: *Să nu te milostivești de cei ce fac fărădelegea* (Ps 58, 6 – n.n.). Eu sunt (acela – n.n.). *Blestemați sunt cei ce se abat de la poruncile Tale* (Ps. 118, 21). Eu sunt (acela – n.n.). *Tu vei pierde pe toți care grăiesc minciuna* (Ps. 5, 6) Eu sunt (acela – n.n.). Am pomenire de rău asupra fratelui meu și zic către Dumnezeu: «iartă-ne nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri». MINT! *Genunchii mei au slăbit de post* (ps. 108, 23). MINT! *Cugetarea inimii mele înaintea Ta este pururea* (cf. Ps. 15, 8). MINT.”²⁸

²⁸ Din volumul *Viața sfântă a pustnicului Ioan David*, Editura Familia ortodoxă, 2022, p. 151 (n.a.).

Noi trebuie să fim conștienți că, atunci când spunem ceva în rugăciune, trebuie să credem ce spunem, nu să ne rugăm mecanic. Să fim atenți să nu mințim, ca cei care spun rugăciunea Tatăl nostru fără să își ierte vrăjmașii.

E un cuvânt greu de purtat heretisirea acesta, că sfântul ne învață să prețuim mai mult sănătatea sufletească decât sănătatea trupească. La o predică, un preot a spus, cel mai probabil din neatenție, că sănătatea trupească este mai importantă decât cea sufletească. Dar unul dintre creștini s-a smintit de cuvântul său, considerând că preotul respectiv răstoarnă tradiția Bisericii. De fapt, cei mai mulți dintre noi ne facem părtași acestui păcat, pentru că, deși spunem cu buzele că e mai importantă sănătatea sufletească, practic ne îngrijim mult mai mult de sănătatea trupească. Este așa sau nu? Să fim sinceri, câtă atenție dăm trupului când avem cancer sau alte boli grave, și câtă atenție dăm sufletului... Unii dintre noi au cancer la suflet, dar nu își dau seama. Tot așa cum există forme de cancer trupească de care bolnavii devin conștienți mult prea târziu, tot așa cineva ar putea spune că există și forme de cancer sufletească. Sau de ulcer sufletească. Sau de diabet duhovnicesc. Sau chiar de lepră. Evident, diagnosticele sunt doar niște figuri de stil. Dar boli sufletești avem mulți, chiar dacă nu ne dăm seama de ele. Ni se pare că, dacă ne spovedim, dacă ne împărtășim, am rezolvat totul. Nu este așa. Pentru că, dacă trecem printr-o boală gravă sau prin primejdia morții, abia atunci se clarifică lucrurile. Abia atunci ne lămurim cât de sănătoase sau de bolnave sunt sufletele noastre. Pentru că, dacă suntem cuprinși de frică, dacă frica pune stăpânire pe sufletele noastre, atunci înseamnă că toată viața noastră duhovnicească a fost doar o fantasmă. Din păcate. Da, Sfântul Evmenie – ca mulți alți sfinți,

ne învață că sănătatea sufletească este mai importantă decât cea trupească. A înțelege lucrul acesta este mai important chiar decât vindecarea propriu-zisă de bolile trupești pe care le avem.

Bucură-te, că pe cei aflați pe patul de moarte de frica pierzătoare de suflet i-ai izbăvit;

Dumnezeu și sfinții lucrează surprinzător, nu se îndepărtează de cei biruiți de frică, tocmai pentru că aceștia sunt ușor de biruit de diavol.

Bucură-te, că băiatul care avea probleme de auz a visat că la mormântul tău l-ai chemat;

Copilul acela avea cincisprezece ani când l-a văzut în vis pe sfânt. Ar fi putut să creadă că visul e un rod al imaginației sale, cum citim în alte vieți de sfinți că au făcut alți oameni cărora sfinții le cereau diferite lucruri, arătându-li-se în vise sau aieva. Dar tânărul a venit cu credință la mormântul sfântului.

Bucură-te, că după ce a fost uns cu ulei de la candela ta s-a întors în satul său vindecat;

Preotul însuși a dat mărturie că l-a uns cu ulei după ce tânărul i-a spus că acest lucru îi fusese cerut în vis de Sfântul Evmenie, care i-a mai spus să i se citească și trei rugăciuni din Moliftelnic pentru izbăvirea de boală. După ce tânărul a fost uns cu ulei din candela de la mormânt și după ce preotul i-a citit rugăciunile respective, a plecat spre satul său. Dar chiar mai înainte de a ajunge acolo, se vindecase. Rudele lui dădeau mărturie despre lucrarea Sfântului Evmenie, mărturisind altora această minune.

Bucură-te, că pe doctorul care s-a lepădat de legăturile cu masonii de cancer l-ai lecut;

Doctorul acesta era din Patras. Era bolnav și cancerul îi avansa. Auzind de minunile pe care le făcea Sfântul Evmenie, fratele doctorului i-a propus să meargă împreună la el, sperând să fie ajutat. Când s-au a-

propiat la aproximativ cincizeci de metri de sfânt, acesta l-a muștrat pe doctor: „Pleacă, pleacă! Să arunci toate simbolurile masonice pe care le ai în casă, să topești tot aurul pe care ți l-au dat masonii și să faci din el cruciulițe și apoi să vii!” Doctorul a avut puterea de a face ascultare de cuvântul părintelui și s-a vindecat.

Bucură-te, că spre folosul multora vestea despre această întâmplare s-a răspândit;

Există oameni care cred că pot face parte din Biserică, dar în același timp să fie și masoni sau membri ai cine știe căror organizații care sunt, de fapt, incompatibile cu viața și mărturisirea creștină. Bineînțeles că sfântul ar fi putut să îl mustre doar între patru ochi, și atunci poate că nimeni nu ar mai fi știut despre faptul că doctorul a rupt legăturile cu masonii. Dar sfântul a vrut ca, prin minunea aceasta, să se lămurească cât mai mulți oameni, mai ales cei care vor să stea cu un picior în biserică și cu altul în masonerie.

Bucură-te, că în chip minunat de sfinții doctori fără de arginți la stomac ai fost operat;

Într-o zi, sfântul a avut dureri mari de stomac. Era prima dată când îl durea stomacul. Înainte de a merge la doctor, s-a dus să se roage sfinților doctori fără de arginți. Își făcea cruce în dreptul stomacului și se ruga, iar lucrul acesta a durat patru ore. Noi, când avem o problemă de sănătate, ne rugăm vreme de câteva minute, la repezeală, și apoi ne mirăm că Dumnezeu nu ne-a ascultat. Sfântul Evmenie, însă, nu s-a grăbit. Precum știți, când avem dureri, ne este mai greu să ne rugăm decât de obicei. Dar sfântul s-a rugat în liniște, fără grabă, și, după ce s-a așezat să se odihnească, a adormit. Atunci a văzut cum sfinții doctori fără de arginți îl operau, în chip minunat. De atunci, stomacul nu l-a mai durut. Sfinții îl vindecaseră. Astfel de minuni sunt greu de crezut. Un om puțin credincios ar putea zice că

operația respectivă a fost doar o halucinație de-a părintelui. Dar noi, cei care trăim în Biserică, trebuie să înțelegem că minunile acestea au fost reale.

Deși nu înțelegem cu adevărat decât lucrurile pe care le trăim prin proprie experiență. Excepțiile sunt rare.

Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mâhnirea și aduci bucuria.

Condacul al 5-lea.

Când a venit la tine tânăra care voia să te întrebe dacă e voia lui Dumnezeu să pornească pe calea monahală, i-ai răspuns înainte ca ea să apuce să îți spună ce o frământa: „Ceea ce ai în gând, să pui în faptă” și ea te-a ascultat. Tot așa ajută-ne și pe noi, sfinte, să cunoaștem și să facem voia lui Dumnezeu și să Îl mărturisim prin viața noastră, cântând: Aliluia.

În viața fiecărui om există câteva momente de cumpănă, momente mai importante. Efectele deciziei pot fi copleșitoare și atunci oamenii pot alege ori după cum li se pare mai bine, ori după cum vrea Dumnezeu. Este foarte dificil să te lași în seama lui Dumnezeu, este foarte dificil să cunoști voia lui Dumnezeu. Mai ales atunci când opțiunile, fie că sunt două, fie că sunt mai multe, par la fel de bune. Mult folos pot primi creștinii care merg să se sfătuiască cu duhovnicii lor. Duhovnicul nu e consilier de carieră sau expert în imobiliare sau afaceri, dar binecuvântarea lui poate ajuta mult. După măsura credinței ucenicilor și chiar mai mult, pentru că darul lui Dumnezeu vine mult mai mult decât am merita. Așa s-a întâmplat și cu acea tânără care își dorea să se călugărească, dar nu știa dacă gândul ei Îi este bineplăcut Domnului. Tocmai de aceea, Sfântul Evmenie a răspuns nedumeririi ei îna-

inte ca ea să apuce să îl întrebe. Evident, fiecare dintre noi ne-am dori să avem lângă noi un părinte cu viață sfântă care să dezlege nodul gordian ori de câte ori suntem în cumpene. Dar de cele mai multe ori nu avem un astfel de sfătuitor minunat, și pentru că Dumnezeu vrea să alegem în deplină libertate și să fim responsabili pentru alegerile noastre. Altfel, să zicem că un tânăr merge la un duhovnic harismatic și îl întreabă cu cine să se căsătorească. Iar duhovnicul îi indică o anumită fată. Când, în căsnicie, ar apărea momente de neînțelegere și chiar certuri, atunci tânărul ar putea să spună că duhovnicul e de vină, că nu l-a pus să se căsătorească cu o fată mai bună, mai blândă etc. Numai că, din moment ce el a făcut alegerea, nu poate pasa altuia responsabilitatea pentru consecințele alegerii sale.

Icosul al 5-lea.

Femeia care venise în Creta la pomenirea ta a auzit blânda ta mustrare: „De ce nu ai încredere în mine? Oare nu îți dau eu de fiecare dată mai mult decât ceri?”, dar având puțină credință nu te-a ascultat, căci a oprit o parte din banii pe care i-ai cerut să îi lase la biserică. Tu ajută-ne pe noi, sfinte, să ne încredințăm întru totul vocii lui Dumnezeu, ca să îți aducem cântări de mulțumire.

Detaliile acestei întâmplări sunt importante. Femeia aceea venise aproape zilnic la spital, pentru a-l îngriji pe Sfântul Evmenie. Odată, voia să meargă în Creta, la pomenirea părintelui, dar băncile erau în grevă și nu putea să scoată bani. Șefa ei i-a dat însă bani, fără ca ea să îi fi spus despre dorința de a pleca în Creta. Pentru că satul Ethias era sărac, a trebuit să plătească mai mult pentru lumânări. Dar atunci s-a întâmpnat ceva... Iată propriile ei cuvinte: „Am auzit

în sinea mea foarte limpede vocea părintelui, care mi-a spus: «Să-i dai pe toți, este nevoie! Ce te-am învățat?» «Dar..., părinte, vreau să beau o limonadă pe vapor, să nu am chiar niciun bănuț?», am zis în sinea mea. Și părintele mi-a răspuns: «De ce nu ai încredere în mine? Oare nu-ți dau eu de fiecare dată mai mult decât ceri?» Într-un final, pentru că nu am avut suficientă credință, am zis în sinea mea: «Părinte, nu sunt absolut sigură că vorbești clar, de aceea eu voi păstra niște bani, iar tu arată-mi dacă o să am nevoie de ei. Data viitoare te voi asculta». La întoarcere, pe vapor, niște prietene de ale mele, care sărbătoreau, m-au servit de cel puțin trei ori cu limonadă, exact așa cum făcea părintele. Eu eram total uimită. Astfel, bănuții pe care îi păstrasem pentru limonadă au rămas în buzunar. Mașina mea se afla în port și nu am mai avut nevoie de absolut nimic.”

Poate că această întâmplare ne poate ajuta în viața duhovnicească mai mult decât relatarea despre o vindecare de cancer. De ce? Pentru că, pur și simplu, fiecare dintre noi s-a aflat, de mai multe sau mai puține ori, în situații similare. Dumnezeu ne-a pus gândul bun în minte, iar noi nu l-am ascultat, gândindu-ne că poate e un simplu gând al nostru și nu merită să îl băgăm în seamă. Despre ce era vorba aici, de vreo sumă mare de bani? Nu, miza problemei era, din punct de vedere financiar, foarte mică. Cât de mulți bani ar fi putut păstra femeia respectivă pentru limonadă? Evident, nu mulți. Deci, ea a lăsat restul la biserică, așa cum îi ceruse părintele. Și era de așteptat ca părintele să o laude pentru jertfa ei. Dar, nu a fost așa. Ci părintele i-a cerut să îi lase pe toți acolo. Ea a avut de ales între a asculta acea voce lăuntrică, voce care putea să fie de la autosugestie, pentru că ea nu era sigură că îi vorbea părintele (și cu toate aces-

tea a lăsat aproape toți banii pe care îi avea la biserică), dar nu a lăsat și banii cu care voia să își cumpere limonadă. Aici este de fapt ceea ce ne interesează. Și noi suntem dispuși să facem multe fapte bune, dar avem o limită. Nu vrem să renunțăm la limonadă. Fiecare are limonada lui. Unii au multe mașini, alții multe case, alții bijuterii, alții moșteniri, alții au doar cereale sau fructe pe care ar putea să le împartă celor săraci și nu o fac. Până la urmă, de unde știm care e dreapta socoteală? De unde știm că lucrurile bune pe care le facem sunt după voia lui Dumnezeu sau nu? Suntem ca un om care se scoală la miezul nopții să își facă pravila de rugăciune, iar după pravilă, pentru că a simțit în mod deosebit harul dumnezeiesc, nu vrea să meargă la culcare. Și stă și se roagă până la ivitul zorilor. Merge la serviciu obosit, iar în noaptea următoare iar prelungeste privegherea, fără să se fi sfătuit cu duhovnicul lui. La serviciu începe să dea rateuri, șeful devine nemulțumit, iar după încă două-trei privegheri se trezește cu cine știe ce sancțiuni. Poate că, dacă s-ar fi sfătuit cu duhovnicul lui, nu ar mai fi prelungit privegherile. Sau le-ar fi prelungit atât cât să își poată îndeplini datoriile de la locul de muncă. Pentru că, dacă ar fi rămas fără serviciu, explicațiile despre harul pe care l-a simțit la privegherile respective nu ar sătura foamea copiilor și nici nu ar domoli neînțelegerile cu soția lui. Evident, situația femeii respective era diferită: ea știa, din experiență, că sfântul îi dădea de fiecare dată mai mult decât cerea. Cei mai mulți dintre noi nu avem parte de astfel de binecuvântări. Dar asta nu înseamnă că nu putem înțelege și noi faptul că, atunci când e vorba de viața duhovnicească, trebuie să alegem calea cea îngustă. Fără să uităm de dreapta socoteală. Dar cine are cu adevărat în zilele noastre dreaptă socoteală?

Bucură-te, cel ce alungi de la noi duhul neascultării și al necredinței;

Oamenii trăiesc după voia lor. Chiar și creștinii, în loc să trăiască după voia lui Dumnezeu, trăiesc după voia lor. Pe noi nu ne interesează cu adevărat care este voia lui Dumnezeu. Ne alegem fiecare cât să ascultăm și mai ales cât să nu ascultăm din ceea ce ne învață Biserica despre voia lui Dumnezeu. Să luăm banalul exemplu al fumatului. Mulți creștini fumează, știu că e păcat, dar spun că nu pot să se lase. Așa cum alții nu pot să renunțe la amantele lor, alții la delapidări și tot așa. Numai duhovnicul, la scaunul de spovedanie, are o imagine oarecum obiectivă asupra stării duhovnicești a celor care se spovedesc. Oarecum obiectivă pentru că până și la scaunul de spovedanie oamenii se îndreptățesc, își justifică propriile căderi, dând vina pe celălalt. Duhovnicul care spovedește doi soți care se ceartă aude de la fiecare câte pătimește de la celălalt și îi este foarte greu să discearnă unde este dreptatea. Evident, nu e la niciunul dintre ei, de cele mai multe ori amândoi sunt vinovați pentru tensiunile care escaladează încet, încet, în timp ce ei urcă pe panta divorțului. Sfântul Efrem Katunakiotul spunea: „În învățătura lui Hristos nu se află și îndreptățirea. Ai întâlnit îndreptățire în predica de pe munte? Nu. Dacă cineva te roagă să mergi o milă cu el, tu mergi două. Dacă îți cer rasa, tu dă-le și reverenda. Doar atunci o să găsești pacea. Dacă faci invers, nu o să găsești pace. Cel mai mare vrăjmaș al tău nu este diavolul, ci ești tu însuși, pentru că nu accepți sfatul, nu ascuți, nu citești Sfinții Părinți. Și ai convingerea că ești fără de greșală.”²⁹ Sfinții ne învață să părăsim voia noastră și să

²⁹ Din volumul Mitropolitului Nectarie al Argolidei, *Vom fi împreună...*, p. 110 (n.a.).

învățăm ascultarea de Dumnezeu. Și alungă de la noi și duhul necredinței. Ni se pare că suntem credincioși, dar de fapt suntem puțin credincioși. Dacă totuși, cu fărâma de credință pe care o avem, ne apropiem de Dumnezeu, de Maica Domnului și de sfinți, atunci ne vom întări în credință.

Bucură-te, cel ce vrei să părăsim slăbiciunile și desfătărilor lumesti;

Mulți oameni spun acatiste către sfinți, dau pomelnice pe la o mulțime de mănăstiri, merg în tot felul de pelerinaje, care de care mai scumpe, dar nu vor să renunțe la patimile lor. Ei vor să fie prieteni cu Dumnezeu și cu sfinții fără să își schimbe viețile. Încearcă să substituie viața de virtute cu o viață în care virtuțile sunt amestecate cu patimile după cum vor ei. Numai că lucrurile nu merg bine. Dacă te rogi unui sfânt, oricărui sfânt, trebuie să înțelegi că primul lucru pe care trebuie să îl faci pentru a primi ajutorul sfântului este să îți schimbi viața. Există oameni care își imaginează că, împrietenindu-se cu sfinții, pot rămâne în păcatele lor, pentru că vor avea la judecata dumnezeiască mijlocitori puternici, care să îmblânzească mânia lui Dumnezeu. Dar o astfel de credință este fățarnică. Nu poate aduce roade binecuvântate. Este pur și simplu ca o nouă evanghelie, care răstoarnă Evangheliile vechi. Dar e o evanghelie mincinoasă, nu o veste bună, ci o minciună gogonată.

Bucură-te, că nu doar de păcatele mari, ci și de păcatele mici ne ferești;

Unii creștini încearcă să se ferească de păcatele mari și atât. Se consideră mai buni decât oamenii de lângă ei. Se consideră superiori lor. Sunt farisei moderni, care se cred mai îndreptățiți în fața lui Dumnezeu decât vameșii, decât curvarii, decât homosexualii sau transsexualii. Care este însă păcatul pe care fă-

cându-l, nu ne putem mântui? Păcatul de care nu ne pocăim. Dar oare Dumnezeu este absurd? Dacă nu îi mântuiește nici pe cei care fac păcate mici, înseamnă că raiul e aproape pustiu. Dacă suntem sinceri în viața duhovnicească, ne dăm seama cât de greu ne este să ne mântuim. Atunci suntem într-o tensiune permanentă pentru mântuire.

Evident, nu suntem perfecți, nu suntem desăvârșiți, și tocmai conștientizarea slăbiciunilor și patimilor și greșelilor noastre ne smerește. Dar, în momentul în care spunem: „Ei, păcatele noastre sunt ușor de iertat, sigur că Dumnezeu e bun și ni le va ierta”, și nu ne luptăm cu ele, atunci lăsăm murdăria în sufletele noastre. Se zice că cei care se mântuiesc se miră de trei lucruri când ajung în rai. În primul rând, că au ajuns ei înșiși acolo. Apoi, se miră de cei pe care nu îi văd, deși erau siguri că îi vor întâlni acolo. Și se miră de cei pe care îi văd, deși erau siguri că nu îi vor vedea acolo. Noi nu putem înțelege taina prin care Dumnezeu iartă oameni mult mai păcătoși decât noi. Dar nu trebuie nici să ne punem nădejdea în mila și în iubirea Lui și să stăm în cloaca păcatelor multe și mici, ba chiar nici în cea a păcatelor puține și mici. Ci trebuie să înțelegem că viața creștină este război total, pentru mântuire, cu diavolul, cu trupul și cu lumea. Și că nu putem duce lupta doar parțial, pentru că înseamnă că ne aflăm deja pe un drum al înfrângerii.

Bucură-te, că în vreme de ispită prezența ta nevăzută o mărturisim;

Cei care, când trec prin încercări, se roagă lui Dumnezeu, Maicii Domnului și sfinților mărturisesc credința în ajutorul pe care îl pot primi. Sunt și oameni care fac un paraclis către Maica Domnului sau un acatist către un sfânt cu inima îndoită, neștiind

nici ei dacă să creadă sau să se îndoiască de ajutorul pe care îl pot primi. Aceștia se aseamănă vizitiului evreu care ducea cu trăsura un creștin. Când trec prin fața unei biserici, se închină și vizitiul. Și creștinul îl întreabă: „Dar știi că tu ești evreu. Cum te închini în fața bisericii?” Iar evreul îi răspunde: „Ei, cum nu folosește, nici nu strică...” De fapt, în comportamentul acestui evreu exista o urmă de nădejde în ajutorul pe care l-ar putea primi prin semnul sfintei cruci. Pentru că altfel nu și-ar fi făcut-o. Când însă creștinii se roagă cu sufletele pline de îndoială – oare ne-o asculta Dumnezeu, oare ne-o ajuta sfântul? – șansele ca Dumnezeu să lucreze sunt minime. Pur și simplu pentru că Dumnezeu nu vrea să răstoarne credința vie a creștinilor și să o înlocuiască cu o superstiție. Totuși, poate că pentru cei aflați la începutul vieții creștine, când au sufletele pline de îndoieli și de neclarități, rostirea unui paraclis sau a unui acatist cu sufletul măcinat de îndoieli poate aduce mult har, pentru că ei duc o cruce grea. Nu se roagă cu ipocrizie și fățarnicie, ci se roagă cu puțină credință, ceea ce e altceva. Mai bine-zis, dacă se roagă fără ipocrizie și fără fățarnicie, ci se roagă doar fiind conștienți de puținătatea credinței lor, această rugăciune va aduce asupra lor binecuvântarea lui Dumnezeu.

Bucură-te, că asemenea ucenicilor tăi ocrotirea ta cerească o dobândim;

Aici este, poate, cheia citirii oricărui acatist către un sfânt. Cel care se roagă devine, într-un fel, ucenic al sfântului, în măsura în care se roagă cu sinceritate și cu credință. Sfinții nu fac o linie de demarcație între oamenii pe care i-au ajutat încă din timpul vieții lor sau cei care le-au fost ucenici și cei care află de ei abia după ce au intrat în cetele sfinților. Da, au fost sfinți care au avut ucenici pe care i-au lăsat ur-

mași duhovnicești, cum Sfântul Antim din Hios l-a avut pe Sfântul Nichifor cel lepros sau cum Sfântul Nichifor l-a avut pe Sfântul Evmenie. Dar asta nu înseamnă că sfinții îi favorizează în lucrarea lor pe cei pe care i-au cunoscut din timpul vieții sau pe cei care le-au fost ucenici. Cei care se roagă cu stăruință sfântului pe care l-au ales protector, sau pe care l-au avut protector încă de la botez, dacă i-au primit numele, pot deveni ucenici de taină ai acestor sfinți. Și atunci binecuvântarea acelor sfinți îi acoperă.

Bucură-te, că prin râsul tău binecuvântat înseminai sufletele pelerinilor;

Unele din lucrurile pe care le-am spus la herezisirile de dinainte sunt valabile pentru mulți sfinți. Dar doar despre Sfântul Evmenie se știe că râdea, uneori chiar și în timpul sfintelor slujbe. Se poate să mai fie și alți sfinți care făceau la fel, dar nu s-au păstrat mărturii despre ei. Greu de spus. Oricum, râsul Sfântului Evmenie era un râs diferit de cel obișnuit, era un râs prin care el mărturisea bucuria duhovnicească pe care o trăia. Era un râs pe care oamenii care nu l-au văzut direct doar cu greu și l-ar putea imagina. Era un râs terapeutic, și lucrul acesta se vede și din amprenta pe care o lăsa în sufletele celor care veneau la sfânt.

Bucură-te, că îi încurajai pe cei care simțeau că sunt la capătul puterilor;

Cine nu are nevoie de o astfel de încurajare? Din păcate, noi ne-am învățat să constatăm cât suntem de triști, de decepționați, de ghinionisți, sau chiar de blestemați. Unii se plâng că orice ar face tot rău le merge și nu văd în viața lor nicio rază de soare. Să ne gândim așa: oare dacă Sfântul Evmenie ar fi trăit în orașul nostru, nu ne-am fi dus să îi cerem ajutorul? Ba da, cu siguranță. Oare nu ne-ar fi ajutat?

Ba da, cu siguranță. Sau foarte probabil. Dar, dacă el acum e în rai, ne poate ajuta mai puțin? Oare Dumnezeu i-a împuținat darurile sau i le-a înmulțit? Evident că i le-a înmulțit. Atunci trebuie să ne dăm seama că, dacă ne rugăm lui, ne va încuraja și pe noi. „Hai, că ești bine, nu te întrista, ești bine...”, le spune oamenii. Normal era ca ei să îi răspundă: „Cum să fim bine, părinte? Nu vezi că nu suntem bine?” Numai că în cuvintele sfântului era o putere tămăduitoare. Oamenii, în loc să fie dezamăgiți de cuvintele lui și să îi reproșeze acest lucru, simțeau că sunt bine. Simțeau că de fapt toate problemele lor nu sunt chiar atât de grele. Simțeau că, dacă Dumnezeu e cu ei, se pot lupta cu toate acele probleme. Și așa ar trebui să ne luptăm și noi, cei care îi cerem ajutorul în rugăciunile pe care le facem.

Bucură-te, cel ce te scârbești de patimile noastre, dar pe noi ne iubești;

Noi îi judecăm pe cei care fac păcate mari – nu pe cei care fac păcate ca ale noastre, cu aceștia suntem îngăduitori; ci pe ceilalți, chiar dacă poate ei fac de fapt păcate mult mai mici decât cele pe care le facem noi și nu vrem să ne pocăim de ele. Noi judecăm, noi îi disprețuim pe alți păcătoși, și tocmai de aceea nu putem înțelege cum sfinții își fac timp să vină la păcătoșii care le cer ajutorul. De ce nu se scârbesc sfinții de ceilalți? De fapt, întrebarea pe care uneori ezităm să o punem direct este: oare de noi nu se scârbesc? Nu, sfinții nu se scârbesc de nimeni. Poate ați citit de sfinți care au pedepsit oameni, ba chiar, arătându-se în chip minunat, au bătut oameni, în situații ieșite din comun. Numai că astfel de pedepse au fost pedagogice, sfinții au făcut așa pentru a-i întoarce pe păcătoși la pocăință. Numai că aceste situații au fost de excepție. Chiar dacă ne este greu să vedem în pe-

depsele respective iubirea sfinților, asta se întâmplă pentru că noi transferăm automat și asupra sfinților neputințe și patimi pe care le avem noi înșine. Așa cum unii, fără să Îl fi cunoscut pe Dumnezeu cel adevărat și-l imaginau pe Dumnezeu antropomorf, cu chip de om, bătrân, cu părul alb etc. (așa cum din păcate este zugrăvit și în unele icoane necanonice).

Condacul al 6-lea.

I-ai văzut odată în chip minunat pe sfinții doctori fără de arginți cerându-I lui Dumnezeu să te pedepsească pentru o anumită greșeală, dar L-ai văzut și pe Hristos privind spre tine cu o privire blândă și L-ai auzit răspunzându-le: „Nu, nu-l pedepsesc. Ceea ce Îmi cereți nu pot să fac.” Iar tu, cunoscând iubirea Lui și pocăindu-te, ai cântat cu smerenie: Aliluia.

Când citim despre această arătare minunată, duhul iscodirii ne dă târcoale. Oare ce păcate a făcut Sfântul Evmenie, de au ajuns sfinții doctori fără de arginți să se roage pentru pedepsirea lui? Autorul vieții sfântului, părintele Simon, nu a considerat important să ne spună. Poate nu știa nici el. Dar ne spune doar că sfântul era responsabil pentru ceva legat de viața Bisericii – precizarea este totuși suficientă pentru a înțelege că nu este vorba de păcate trupești. Sunt unii care caută să găsească noduri în papură și sfinților, sperând că așa își vor liniști conștiința: dacă până și sfinții au păcătuit, atunci căderile noastre ar trebui să fie trecute mult mai ușor cu vederea de Dumnezeu.

Oricum, într-un fel a înțeles această arătare Sfântul Evmenie însuși, și în cu totul alt mod o înțelegem noi, care nu cunoaștem care a fost pricina pentru care i-a supărat pe sfinți. Noi trebuie să înțelegem

că iubirea pe care ne-o poartă Hristos este mai mare decât iubirea pe care ne-o poartă toți sfinții laolaltă. Sfinții doctori fără de arginți voiau pedepsirea Sfântului Evmenie nu ca să se împlinească dreptatea dumnezeiască, ci o voiau pedagogic, spre îndreptarea lui. Dar Hristos a găsit o altă cale de a-l îndrepta. Nu pedepsindu-l, ci înconjurându-L cu iubirea și cu blândețea Lui. Poate că prin acea vedenie Sfântul Evmenie și-a înțeles mai bine greșeala decât dacă ar fi fost pedepsit de Dumnezeu în vreun fel.

Icosul al 6-lea.

Voind tu ca Dumnezeu să îți descopere dacă ești vrednic de slujirea preoțească, ai visat că El te-a pus paznic la o biserică strălucitoare, zicându-ți: „Pe câți îi vei lăsa să intre, vor intra în ea și pe câți îi vei opri, vor rămâne pe din afară.” Știind aceasta, noi ne temem ca nu cumva să ne rătăcim pe drumul care duce spre împărăția cerurilor și de aceea te rugăm să mijlocești pentru noi, ca să ne ridicăm din fiecare cădere și să te lăudăm cu recunoștință, zicând...

Problema aceasta, dacă sunt vrednici să slujească altarului sau nu, și-au pus-o mulți sfinți de-a lungul vieții. Iată cum s-a raportat la preoție Sfântul Cuvios Teodosie din Argos: „Sfântul nostru a fost un monah nevoitor. Nu a vrut să fie hirotonit preot din teamă și evlavie față de marea Taină a preoției. În cele din urmă a cedat și Sfântul Petru, episcopul de Argos, l-a hirotonit preot. După cum vom vedea, a liturghisit o singură dată în viață. Și aceasta pentru că, atunci când a mers să liturghisească pentru prima oară, a trăit o întâmplare minunată. A pregătit Sfânta Proscomidie, a scos Agnețul și a luat copia, ca să împungă partea dreaptă a Agnețului. Atunci i s-au deschis ochii. L-a văzut pe Hristos răstignit pe Golgota și pe el însuși

împungând cu sulița, ca acel ostaș roman, coasta lui Hristos. Atunci toată ființa lui a fost zguduită. Ochii lui vărsau lacrimi. Nu putea să mai continue. Dar nici nu mai putea da înapoi. Trecuseră multe ceasuri. După multa încordare și durere a împuns coasta lui Hristos și a continuat cu lacrimi Dumnezeiasca Liturghie. După Dumnezeiasca Liturghie a renunțat la preoție și nu a mai liturghisit.”³⁰

Conștientizarea nevredniciei de a sluji altarului este, de cele mai multe ori, tocmai un semn al smereniei, este un semn al unei conștiințe jertfelnice și râvnitoare față de împlinirea voii dumnezeiești.

Mitropolitul Nectarie al Argolidelor mărturisește cât se poate de clar că nimeni nu este, de fapt, vrednic de slujirea preoțească, nimeni nu este vrednic să săvârșească Sfânta Liturghie. Dar Dumnezeu îi pregătește în chip minunat pe preoți, curățindu-i prin harul Său: „Adeseori auziți în jurul vostru diferite lucruri despre preoți, de obicei, negative: că sunt păcătoși, că nu sunt vrednici să fie preoți, să liturghisească etc. Într-adevăr, așa este. Nimeni, nici măcar cel mai sfânt om nu este vrednic să fie preot. Aceasta toți preoții o știm. Dar așa a vrut Dumnezeu. Nu ca să-L slujească îngerii, ci oamenii. Neputincioși și păcătoși. Dar harul preoției este cel care slujește Sfintele Taine. De aceea, cel mai păcătos preot se poate să meargă în iad, dar Tainele pe care le săvârșește sunt valide și canonice.”³¹ Pentru a ne ajuta să înțelegem și mai bine acest lucru, mitropolitul descrie o întâmplare din Pateric: „În anii de demult trăia în sihăstriile din Egipt un ascet pe nume Marcu. Cuviosul Marcu a locuit într-o mică chilie și nu a ieșit afară vreme de trei ani. În chilie

³⁰ Idem, pp. 95-96 (n. a.).

³¹ Idem, pp. 93-94 (n. a.).

avea și o bisericuță și venea un preot ca să-i facă Sfânta Liturghie. Văzându-i diavolul evlavia și râvna, a vrut să-l ispitească cu osândirea. A venit, așadar, un demonizat, ca să ceară, chipurile, binecuvântare și a început să-l osândească pe preot, zicând:

– Preotul acesta e foarte păcătos. Să nu-l mai lași să vină în chilia ta.

Cuviosul Marcu i-a spus:

– Copilul meu, toți aruncă necurăția afară, numai tu mi-ai adus-o înăuntru. Hristos zice: «Nu judecați, ca să nu fiți judecați». Deci, chiar dacă e păcătos, Dumnezeu îl va mântui.

Și, spunând acestea, s-a rugat, a alungat demonul și l-a tămăduit pe om.

Când preotul a venit să facă Liturghie, Cuviosul Marcu l-a primit cu bucurie. Bunul Dumnezeu, văzând că sufletul starețului era plin de bunătate și dragoste, i-a arătat un semn minunat. Când preotul lua «vremea»³² ca să liturghisească, Cuviosul Marcu a văzut un înger coborând din cer, care și-a pus mâna pe capul preotului. Atunci, preotul s-a făcut ca un stâlp de foc. Și povestea Cuviosul Marcu:

– Atunci, eu m-am minunat de această vedenie și am auzit un glas, spunându-mi: «Omule, de ce te minunezi de ceea ce se întâmplă? Dacă un împărat pământesc nu își lasă slujitorii să stea înaintea lui murdari, ci doar îmbrăcați în veșminte strălucitoare, cu cât

³² „Lua «vremea», adică citea rugăciuni de curățare, prin care preotul îl roagă pe Dumnezeu să-l ajute, să-l întărească în această mare lucrare pe care urmează să o săvârșească. Este o mică rânduială care se face la începutul Liturghiei sau al Utreniei, și de aceea cei mai mulți creștini, fiindcă vin mai târziu, nu o văd. La această rugăciune de curățire se pogoară harul Duhului Sfânt și îl întărește pe preot în această lucrare mare” - idem, p. 93 (n. a.).

mai mult harul dumnezeiesc îi va curăți pe liturghisitorii Tainelor când stau înaintea sfintei slave?»

Cuviosul Marcu s-a învrednicit să vadă această vedenie minunată pentru că nu l-a osândit pe cleric.”³³

În slujirea sa preoțească, Sfântul Evmenie s-a considerat tot timpul nevrednic. Dar pentru smerenia sa Dumnezeu i-a înmulțit harismele.

Bucură-te, că pe cei care fac păcate împotriva firii îi chemi la pocăință;

Ce face Sfântul Evmenie? Ce fac sfinții? Ne cheamă, ca niște vrednici urmași ai Sfântului Ioan Botezătorul, să renunțăm la păcatele noastre și să mergem pe calea virtuții. Dar fiecare păcătos încearcă să își justifice păcatele în fel și chip. Așa cei care fac păcate împotriva firii le consideră normale. Soții vor ca preoții să nu îi oprească de la împărtășanie, pentru că așa își manifestă dragostea. Homosexualii vor să se căsătorească în biserici – și în unele părți ale lumii diferiți preoți sau pastori eretici îi și căsătorească – vrând să urce anormalitatea pe altarul normalității. Când un preot sau un ierarh critică păcatul homosexualității, este acuzat de fanatism și de intoleranță. Dar când Dumnezeu sau sfinții Săi muștră în chip tainic acest păcat, chemându-i pe păcătoși la pocăință, ce s-ar mai putea spune?

Condacul al 7-lea.

„Hristoase al meu, vreau să îi mântuiești pe toți oamenii. Vreau să îi mântuiești și pe toți catolicii, pe toți protestanții, pe toți musulmanii, pe toți cei de alte credințe, ba chiar și pe necredincioși”, s-a rugat Ție, Doamne, Sfântul Evmenie, iar noi, uimin-

³³ Idem, pp. 94-95 (n. a.).

du-ne de curajul, de iubirea și de râvna sa, Îți aducem cântarea: Aliluia.

În vremurile noastre tot felul de teologi moderniști, mireni, preoți sau chiar ierarhi, propovăduiesc o altă învățătură decât cea a Sfinților Părinți. Ei ne învață că toate confesiunile fac parte din Marea Biserică a lui Hristos, că fiecare se mântuiește mergând pe calea religioasă în care s-a născut sau pe care el însuși și-a ales-o. Mai mult, există chiar unii care spun că Dumnezeu este atât de bun, încât îi mântuiește pe toți oamenii, indiferent de religia lor. Că, de fapt, toate religiile sunt bune, pentru că au ca scop apropierea omului de Dumnezeu.

Dar Sfântul Evmenie nu a învățat astfel de lucruri. El a vorbit despre Adevăr, despre faptul că Hristos, Capul Bisericii, are un singur trup, Biserica Ortodoxă, Biserica cea Una, sfântă, sobornicească și apostolească.

Tocmai pentru a nu se face niciun fel de confuzie, este de mare folos să luăm aminte la o minune pe care a trăit-o sfântul. Relatarea minunii a fost așternută în scris de monahul Ierotei, un ucenic al Sfântului Evmenie, și a fost făcută cunoscută de Mitropolitul Neofit de Morfu, cunoscut pentru pozițiile sale teologice, care urmează fidel predania pe care a primit-o de la Sfinții Părinți, dar și linia în care a fost crescut de sfinții pe care i-a cunoscut: „Bătrânul nostru, Părintele Evmenie Saridakis, se ruga odată pentru diavol. L-a oprit însă Dumnezeu, zicându-i că această rugăciune este zadarnică în ceea ce privește scopul urmărit. Odată, Părintele mi-a destăinuit că a pomenit la proscomidie pe cunoscutul umanist european Raoul Folle-reau, papistaș în dogmă, pentru că ajutase leprozeria și era un om foarte bun. Atunci, îngerul Domnului i-a aruncat mirida de pe Sfântul Disc de trei ori. A treia

oară, i s-a arătat, zicându-i că acolo (în Sfântul Potir) își au locul numai membrii Bisericii. I-a explicat că în rugăciunea lui personală îi poate cuprinde pe toți, pe eretici, pe heterodocși, pe ucigași, pe răufăcători, pe desfrânați, întreaga lume, pe vii și pe morți. În rugăciunea euharistică, însă, numai pe ortodocși, deoarece aceștia sunt membrii Uneia, Sfântă, Sobornicească și Apostolească Biserică.”³⁴ Textul apare în volumul Mitropolitului Neofit de Morfu, *Sfântul Nichifor cel lepros și Bătrânul Evmenie Saridakis*, carte care a contribuit la răspândirea cinstirii Bătrânului Evmenie și implicit la canonizarea sa.

Merită amintit că acest ierarh a primit și toiagul Sfântului Evmenie și părticele din sfintele sale moaște. Mai mult, pentru a înțelege cum Dumnezeu poartă de grijă pentru răspândirea cultului robilor Săi, merită pomenit și faptul că, la un moment dat, dintr-o anumită pricină Sfântul Evmenie a vrut să îl gonească de la el pe tânărul Homer – cel care mai târziu avea să devină mitropolitul Neofit de Morfu. Dar atunci l-a văzut îmbrăcat în rasă, deși era încă mirean, și a auzit o voce care i-a spus: „Pe acesta trebuie să-l ții; cândva va vorbi lumii despre voi.” Și acel cuvânt profetic s-a împlinit...

Revenind acum la minunea cu pomenirea catolicului la Sfânta Liturghie, prin ea Dumnezeu nu s-a adresat exclusiv Sfântului Evmenie. E o mărturie care trebuie să fie primită de întreaga Biserică. La sfintele slujbe nu pot fi pomeniți decât fiii Bisericii. Când a fost întreat: „Cum lucrează judecata lui Dumnezeu cu ereticii și cu cei de alte credințe?”, Sfântul Evmenie a răspuns: „Ei, acestea le știe Dumnezeu. Toți

³⁴ Din volumul Mitropolitului Neofit de Morfu, *Sfântul Nichifor...*, pp. 86-87 (n. a.).

Părinții Bisericii exclud faptul că ereticii vor intra în împărăția lui Dumnezeu. Dar ce va face Dumnezeu, El știe.”

Există trei căi de a ne raporta la mântuirea ereticilor și a celor de alte credințe: una este de a ne lăsa seduși de duhul modernist sincretist, și de a sta liniștiți că oricum toți se vor mântui, a doua este de a crede că doar fiii Bisericii se pot mântui, iar a treia este de a înțelege că prin rugăciunile personale îi putem ajuta și pe cei aflați departe de Biserică. Aceste rugăciuni trebuie să izvorască dintr-o iubire sinceră pentru ei. Nu știm cum va lucra Dumnezeu cu ei, nu știm dacă se vor mântui, dar iubirea ne învață să ne rugăm pentru ei. Atitudinea fariseică – „noi suntem fiii Noului Adam, iar ceilalți sunt pierduți, și trebuie să nu îi iubim” arată o înțelegere superficială a Sfințelor Evanghelii și a iubirii jertfelnice a lui Dumnezeu pentru om. Oricum, subiectul este delicat și nu voi insista asupra lui, tocmai pentru că există riscul ca cuvintele să fie înțelese greșit sau chiar denaturate.

Icosul al 7-lea.

Când ai călătorit la Constantinopol i-ai binecuvântat nu numai pe cei care erau creștini în ascuns, ci și pe musulmani, rugându-te pentru venirea lor la Hristos. Știm că ai spus: „Nu poți ști niciodată ce se poate întâmpla mâine”, de aceea te rugăm, sfinte, cheamă la lumina credinței celei adevărate cât mai mulți oameni care stau acum departe de ea, ca să îți mulțumească, zicând laude ca acestea...

Vedem în viețile unor sfinți că au binecuvântat oameni de alte credințe sau chiar că i-au vindecat de anumite boli. Mai apoi, unii dintre ei au cerut să primească botezul creștin, alții au rămas departe de Biserică. Vindecarea nu a fost condiționată de

convertire, a fost doar un semn prin care Dumnezeu le-a arătat care este calea spre mântuire.

Sfântul Evmenie ne arată că trebuie să îi iubim și pe cei de alte credințe, nădăjduind că „mâine” ei se vor întoarce cu fața la Hristos. Poate că acest „mâine” va veni peste o zi, peste mulți ani sau niciodată, nu știm. Dar știm că, cu cât mai sinceră, mai dezinteresată și mai curată este iubirea pe care o purtăm unor astfel de oameni, cu atât cresc șansele ca ei să Îl vadă pe Hristos în noi și să priceapă că iubirea pe care le-o purtăm este doar o reflecție a iubirii Sale pentru ei.

Bucură-te, că în chilia ta și pentru întoarcerea ereticilor te-ai rugat;

Îngerul care i-a spus să nu îl pomenească pe Raoul Follereau i-a spus sfântului clar să nu se roage pentru diavol, pentru că astfel de rugăciuni sunt în zadar. Pentru eretici nu i-a spus acest lucru, i-a spus doar că nu îi poate pomeni la slujbele Bisericii, pentru că nu sunt membri ai ei. Și sfântul i-a pomenit și rugăciunile acestea au lucrat și lucrează în continuare.

Bucură-te, că din iubire nici pe păgâni și pe necredincioși nu i-ai uitat;

Ortodoxii care trăiesc în țări în care creștinii sunt minoritari se întâlnesc zi de zi cu oameni de alte religii sau ateii. Interacțiunile lor, legătura dintre ei, îi face pe unii dintre fiii Bisericii să se roage și pentru aceia. Și nu e vorba aici de situațiile de compromis în care o fată creștină e gata să se mărite cu un bărbat de altă religie sau chiar ateu, și rugăciunea este fix legată de căsătoria cu el, fără a se pune mai întâi problema trecerii lui la credința ortodoxă. Ci e vorba de situațiile cotidiene, în care ortodoxii simt că îi pot ajuta pe ceilalți prin rugăciunile lor către Dumnezeu cel Adevărat. De problema aceasta se lovesc mult mai rar cei care trăiesc în țări majoritar ortodoxe. Pur și

simplic pentru că ei se întâlnesc mult mai rar cu oameni de alte religii.

Pentru Sfântul Evmenie, însă, rugăciunea pentru acești oameni era foarte importantă. Pentru noi, iubirea e ceva relativ, ceva superficial, ceva care ne împlinește, care ne aduce un avantaj sufletec. Noi iubim ca să fim iubiți, iubim din interes, dacă se poate spune așa, iar dacă iubirea nu este reciprocă se ofilește foarte repede. Și în familii, și între creștinii din aceeași parohie și așa mai departe.

Dar iubirea adevărată este de alt tip. Sfântul Evmenie îi iubea pe oamenii de alte credințe pe care nu îi cunoștea mai mult decât își iubesc unii părinți propriii copii. Lucrul acesta este greu de înțeles. Dar este cât se poate de real. Pe de o parte, este ușor să afirmi că îi iubești pe cei cu care nu interacționezi, este ușor să ai o iubire visătoare, dar care în momentul întâlnirii reale cu persoanele respective se evaporă instantaneu. Nu așa era însă iubirea Sfântului Evmenie pentru cei de alte credințe.

Bucură-te, că de învățătura origenistă despre mântuirea tuturor te-ai ferit;

Modul în care trăim și modul în care gândim se influențează reciproc. Nu doar modul în care gândim ne influențează viața, ci și invers. Unii oameni încep să se roage pentru eretici și pentru cei de alte credințe și, în timp, ajung la concluzia că, din moment ce ei își doresc atât de mult mântuirea lor, nu se poate ca Dumnezeu să nu îi mântuiască și pe ei. Mai mult, unii ajung să creadă că, din moment ce iubirea lui Dumnezeu pentru creația Sa este atât de mare, nu se poate ca Dumnezeu să îngăduie ca răul să existe veșnic ca rău, ca diavoli să se chinuie veșnic în iad și ca unii oameni să rămână în veșnicie în chinurile iadului.

Din punct de vedere strict rațional, par să aibă dreptate. Cum să nu poată Dumnezeu cel atotputernic să-i aducă și pe diavoli la lumina raiului? Numai că aici problema nu este lipsa de bunăvoință sau de iubire a lui Dumnezeu. Ci este lipsa de pocăință a diavolilor. De aceea, pentru învățătura despre mântuirea tuturor, chiar și a diavolilor, care se numește apocatastază, dar și pentru alte idei eretice, Origen a fost condamnat de Biserică la al cincilea Sfânt Sinod Ecumenic.

Condacul al 8-lea.

Prin cuvintele tale am cunoscut că ai fost dascăl al iubirii jertfelnice, învățându-ne: „Când cineva Îl iubește pe Dumnezeu, îi iubește pe toți. Îi iubim și pe eretici, pentru că și pe ei i-a zidit Dumnezeu. Nu că am iubi ereziile lor. Îi iubim pe păcătoși, dar nu și nelegiuirile pe care le fac. Îi iubim, pentru că nu putem să nu-i iubim.” Și iubirea ta s-a înălțat la cer ca o tămâie binemiroitoare și ca un tainic: Aliluia.

Cuvintele din acest condac sunt limpezi și nu e nevoie de niciun comentariu. Merită totuși să spunem că din mărturia sfântului am putea înțelege că, în măsura în care noi nu îi iubim pe alții – păcătoși, eretici, păgâni etc., în aceeași măsură nu Îl iubim nici pe Dumnezeu. Ceea ce ar fi trist.

Icosul al 8-lea.

Când una dintre femeile desfrânate cărora le împărțeau iconițe l-a luat de braț pe unul dintre pelerinii care veniseră cu tine în Rusia, tu ai spus cu blândețe: „Acesta este al meu”, ferindu-l de primejdia păcatului. Așa să ne păzești și pe noi, sfînte, în ceasul spitei, ca să te laudăm, zicând...

La această întâmplare ar trebui să ia aminte tații și mamele care își muștră copiii cu asprime, atunci când ajung la vârsta la care fac păcate mari. Părinții își imaginează că lipsa de fermitate în pedepse ar putea fi înțeleasă ca un acord tacit față de păcatele respective, iar duritatea ca o dovadă de iubire părintească. După cum arată însă experiența părinților ai căror copii sunt deja mari, duritatea nu dă roade bune decât în cazuri foarte rare. De cele mai multe ori duritatea nu face decât să genereze tensiuni și mai mari între părinți și copii.

Tocmai de aceea, delicatețea cu care a intervenit sfântul în situația respectivă poate să ne fie reper. Scena era parcă scoasă dintr-un film. După mărturia mai detaliată a actualului mitropolit de Morfu, Neofit, care era unul dintre însoțitorii Sfântului Evmenie în acel pelerinaj, sfântul le-a luat de mână pe prostituate și le-a spus în limba greacă: „Încolo este treaba voastră, iar treaba noastră este încoace... Copiii sunt ai noștri! Nu, nu cu ei, nu, bunele mele fete”³⁵, și apoi le-a binecuvântat. Neînțelegând limba greacă, totuși ele au înțeles mesajul din blândețea ieșită din comun a sfântului.

Bucură-te, că prin blândețea ta lui Hristos I-ai urmat;

Cum ar fi fost dacă Sfântul Evmenie, în loc să fie blând, ar fi luat o piatră să o arunce înspre prostituate? Nu știm. Dar știm că, atunci când cărturarii I-au cerut lui Hristos să le spună ce să facă, deoarece femeia adulteră fusese prinsă în flagrant și după legea lui Moise trebuia ucisă cu pietre, El, desenând pe pământ, le-a spus: *Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintâi piatra asupra ei* (Ioan 8, 7). Sfântul

³⁵ Idem, p. 77 (n. a.).

Evmenie, ucenicul lui Hristos, prin purtarea sa le-a spus acelor prostituate: „Eu nu vă osândesc. Mergeți. De acum să nu mai păcătuiți. Nici cu acești pelerini și nici cu alții.”

O atitudine similară față de prostituate a avut și Sfântul Porfirie Bairaktaris când, într-un an, mergând de praznicul Bobotezei pentru sfințirea caselor cu Agheasmă Mare, a nimerit la o casă de desfrâu. Patroana nu știa cum să scape de el mai repede. Dar Sfântul Porfirie a insistat să le lase pe „angajate” să sărute crucea și să le binecuvânteze. Patroana a replicat că ele nu erau vrednice de așa ceva. Dar sfântul a muștrat-o cu blândețe, spunând că sufletele lor erau mai curate decât al ei și că ele erau mai vrednice decât ea să se închine...

Bucură-te, că mulți tineri din ghearele patimilor ai izbăvit;

Tinerețea este o vârstă la care patimile trupești își spun cuvântul cu putere. Tocmai de aceea este atât de important ca sfinții să intervină în viețile tinerilor, ajutându-i să trăiască după voia lui Dumnezeu.

Bucură-te, că și de la tineri și de la bătrâni primești mulțumiri;

Pe cine preferă sfinții să ajute, pe cei tineri sau pe cei bătrâni? Sfinții nu țin seama de criteriile de vârstă, nu au preferințe, nu îi discriminează pe bătrâni, pentru că tinerii ar fi o investiție duhovnicească mai eficientă. Indiferent de vârsta pe care o avem, să nădăjduim în ajutorul sfinților și îl vom primi.

Bucură-te, cel ce ne scapi de frici, de primejdii și de nenorociri;

Când frica pune stăpânire pe mulți dintre oameni, e foarte important să știm că Dumnezeu și sfinții Săi ne pot ajuta să dobândim liniștea duhovnicească.

Bucură-te, cel ce te-ai rugat pentru cei care în păcate au căzut;

Unii oameni, după ce duc o viață creștină vreme de ani de zile, când cad într-un păcat mare nu mai au putere să se ridice. Mai păstrează o anumită legătură cu biserica, mai zic din când în când un acatist sau mai merg la un pelerinaj, dar nu mai luptă cu păcatul. Nu se mai spovedesc, sau dacă se spovedesc ascund la spovedanie păcatele cele mai grele. Dar atunci când ne rugăm unui sfânt trebuie să știm că sfinții nu vor să ne dea doar un ajutor trecător, să ne ajute să ne găsim un loc de muncă sau să ne plătim cine știe ce datorii. Sfinții vor să ne ajute mult mai mult. Și atunci nu e păcat să le cerem firimituri, adică să ne ajute cu lucruri trecătoare, când am putea să le cerem lucrurile cele mari, adică să ne ajute să ne ridicăm din căderea în care ne aflăm?

Bucură-te, că ai arătat puterea credinței prin îmblânzirea tigrlui;

Unele minuni pe care le fac sfinții, sau mai bine zis pe care Dumnezeu le face prin sfinți pentru întărirea oamenilor în credință, sunt clare. Unele vindecări făcute de Sfântul Evmenie pot fi contestate de oame-nii slabi în credință. „Poate că nu a fost nicio vindecare minunată la mijloc, poate că pur și simplu doctorii au greșit diagnosticul inițial, iar mai pe urmă și-au dat seama că au greșit.” Sunt chiar doctori care, fiind martori ai unei minuni, nu vor să recunoască lucrarea lui Dumnezeu. De exemplu, o femeie care nu putea avea copii a ajuns să ceară binecuvântarea părintelui Efrem din Arizona, ucenicul Sfântului Iosif Isihastul, pentru că își dorea foarte mult să aibă un copil. Părintele a binecuvântat-o și i-a spus că nu e bine să fie copilul singur. La scurtă vreme, femeia a rămas însărcinată și a adus pe lume la vremea potrivită doi gemeni. So-

țul ei, care era medic, a refuzat să vadă în asta lucrarea rugăciunilor părintelui Efrem.

Tocmai de aceea în minunile în care se arată cu putere lucrarea lui Dumnezeu, și care nu pot fi puse la îndoială, sau care pot fi puse doar foarte greu la îndoială, ne este mai ușor să vedem pronia lui Dumnezeu. Până la urmă, putem observa că nici minunea Învierii nu a rămas necontestată. Arhieriei și cărturarii s-au îndoit de Învierea lui Hristos, deși știau mărturia soldaților care păziseră mormântul că Hristos a Înviat – dar paznicii au primit bani murdari și apoi au spus poporului minciuna că a fost furat de ucenicii Săi.

Sau minunea cu stâlpul Ortodoxiei, când pentru că ortodocșii nu aveau voie să stea la slujba de la venirea Luminei Sfinte, în anul 1579, Dumnezeu a făcut ca lumina să izbucnească în fața bisericii, dintr-un stâlp de piatră, iar patriarhul de atunci, Sofronie, a aprins lumânările de la lumina din stâlp și a dat mai departe lumina creștinilor ortodocși. Normal era ca, după această minune, rătăcirea armenescă să se sfârșească și armenii să vină la credința cea adevărată. Așa cum a venit și Tunom, un emir arab care, văzând sfânta lumină ieșind din stâlpul de piatră, a mărturisit credința în Iisus Hristos și a fost ucis imediat de musulmani. Sfintele sale moaște se păstrează la Mănăstirea Megali Panaghia în Ierusalim, aproape de Sfântul Mormânt.

Revenind la minunea cu tigrul, care a fost o minune evidentă, s-ar putea spune, iată câteva detalii. Minunea a avut loc la Grădina Zoologică din Londra. Tigru indian era foarte agitat și sărea în sus și în jos, iar vizitatorii stăteau departe de gard. Sfântul Evmenie s-a apropiat de el și i-a spus: „Tigruțul meu, liniștește-te”, însemnându-l cu semnul crucii. Spre mirarea celor de față, tigrul a îndoit picioarele de trei ori, iar apoi a plecat capul, în semn de închinăciune.

Condacul al 9-lea.

„Nu te mârni atât de tare, copilul meu, Hristos te iubește”, i-ai spus femeii care se rușina să spovedească păcatul mare pe care îl făcuse. Ajută-ne și pe noi, tu, cel care ești prieten al sufletelor rănite de păcat, să ne ridicăm din mocirla în care am căzut, ca să Îi aducem Domnului cântarea: Aliluia.

Atunci când facem păcate mici, ne este ușor să ne spovedim. Când e vorba de păcate mari, însă, ne este mult mai greu. Încercăm să le îndreptăm, să le justificăm în fel și chip. Ba unii chiar încearcă să le ascundă. Așa era această femeie. Venise la spovedanie, dar păcatul mare pe care îl făcuse îi era greu să îl spovedească. Părintele, însă, a ajutat-o să scape de rușinea și de teama care o apăsa. Ea, când a ieșit, i-a spus soțului ei, care urma să intre la spovedanie: „Dacă ai de gând să spui toate, du-te, dacă însă ai de gând să ascunzi ceva, nu te duce, pentru că părintele le știe pe toate, încă dinaintea noastră, din câte am înțeles.” Surprinzător sau nu, soțul a amânat spovedania. Au luat amândoi binecuvântare de la părintele și au plecat. Dar soțul a revenit a doua zi, repetându-și păcatele pe drum, ca să nu le uite. Când a ajuns în fața Sfântului Evmenie, acesta a luat epitrahilul, vrând să îi citească rugăciunile de dezlegare. Omul însă era surprins, pentru că era decis să spună toate păcatele pe care le făcuse. Dar sfântul i-a spus că deja le spusese pe drum, așa că i-a citit rugăciunea de dezlegare.

Unii ar putea cârți și ar spune că nu a fost o spovedanie convențională, cu rugăciuni spuse de preot înainte de spovedanie, cu mărturisirea păcatelor și abia apoi cu dezlegarea de ele. Dar esențială a fost aici tocmai pocăința bărbatului respectiv. El nu repetă păcatele ca un papagal, și nici fără pocăință, așa

cum se laudă bețivii în cârciumi de isprăvile lor. Sunt oameni care vin la spovedanie și spun în fața preotului toate păcatele, preotul le dă formal dezlegarea de păcate, dar ei nu se îndreaptă. Pentru că a lipsit pocăința lor și hotărârea de a nu mai repeta păcatul. Într-una din rugăciunile pe care orice creștin ar trebui să le rostească înainte de a se spovedi – dar pe care în realitate le spun foarte puțini creștini, și cu luare aminte încă și mai puțini, există un pasaj important: „Doamne, primește-mă și pe mine, nevrednicul, și-mi iartă toate păcatele și-mi dă harul Tău și binecuvântarea Ta pentru marea și nemăsurata milostivire a Ta, că eu m-am căit foarte, căci am greșit înaintea Ta și mâniat bunătatea Ta cu cuvântul, cu lucrul și cu gândul, cu voie și fără voie. Drept aceea, de astăzi înainte făgăduiesc cu adevărat, cu darul Tău și cu ajutorul Tău, să nu mă mai întorc la greșelile mele cele dintâi, socotind mai bine moartea, decât să calc vreuna din poruncile Tale”.³⁶

Practic, acesta este cugetul cu care trebuie să venim la spovedanie, dacă vrem să ne îndreptăm viețile. Dacă venim doar ca să scăpăm de povara păcatelor, înțelegând primirea iertării în mod mecanic, formal, exterior, fără o pocăință reală, pierdem tocmai miezul. Și apoi ne mirăm că de ce Dumnezeu nu ne-a ajutat să scăpăm de patimile pe care le-am spovedit.

Icosul al 9-lea.

„Să te duci la icoana Arhanghelului Mihail, ca el să te scoată din încurcătură”, i-ai spus bărbatului din Mitilini care păcătuia, și Dumnezeu l-a ajutat să se despartă de femeia cu care își înșela soția. Tot așa și

³⁶ Din *Carte de rugăciuni cu scris mare*, Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, Deva, 2017, p. 171 (n. a.).

acum vino în ajutorul soților și soților care batjocoresc taina cununiei, întorcându-i pe toți pe drumul cel bun, ca să te laude împreună cu noi...

Ce căuta bărbatul respectiv la Sfântul Evmenie? Oare căuta o încurajare pentru a își reface viața? Foarte puțin probabil. Din păcate, în ziua de astăzi unii oameni distrug legătura sfântă a căsătoriei prin relații de concubinaj, pe care în cele din urmă vor să le legalizeze, căsătorindu-se cu persoanele pe care le iubesc sau pe care își imaginează că le iubesc, după ce scapă prin divorț de povara căsătoriei anterioare.

Mai mult, astfel de oameni, având o credință amestecată cu superstiția, își imaginează că Dumnezeu îi poate ajuta să găsească împlinire distrugând familia pe care tot El a binecuvântat-o. Iată două exemple de acest gen.

„Înainte cu câțiva ani, de sărbătoarea Sfintei Varvara, a venit la biserică o doamnă tânără, care a aprins lumânări, cât ea de mari, înaintea icoanei sfintei. După un timp, a venit la mine și mi-a zis: «Vă rog, părinte, să-mi faceți paraclisul Sfintei Varvara, pe care o ador, ca să-mi ajute să mă despart de soțul meu și să fiu împreună cu prietenul meu!» Răspunsul pe care i l-am dat, cu siguranță vi-l închipuiți! Gândiți-vă, cerea ca Cel care a poruncit: *Ceea ce Dumnezeu a unit, omul să nu despartă*³⁷, să fie părtaș la desfrâul și la divorțul ei! L-a înșelat pe soț și voia ajutorul Sfintei Varvara și al lui Dumnezeu, ca să-și împlinească poftetele. Și, pe deasupra, avea și doi copii!

Un al doilea exemplu: o doamnă, acum câțiva ani, a vrut să-mi ofere o groază de bani, zicându-mi: «Îți dau câte milioane vrei! Știi că te ai bine cu Dumnezeu, de aceea vreau să dezlegi farmecele iubitului

³⁷ Marcu 10, 9 (n. trad.).

meu, să se întoarcă iar în brațele mele!» Nenorocitul care o părăsise era căsătorit și avea trei copii.

Gândiți-vă, ce obraznicie și tupeu, de speța cea mai joasă!, să implice preoții în fărădelegile lor și mai ales pe bani. (...) Asemenea cazuri de duhovnicii năroade, vrednice de plâns, vă vor aduce toți duhovnicii. Mai există și o altă mentalitate greșită, a celor care obișnuiesc să zică: «Nu-i vreau răul, dar să tragă și copiii lui numai atât cât am tras eu», sau «răul pe care mi l-a făcut mie să i-l dea Dumnezeu lui».

Din nefericire, drama cea mai mare este că ei spun aceste lucruri în scaunul spovedaniei. Sufletul omului săvârșește un blestem înspăimântător, atunci când Îi vorbește lui Dumnezeu despre acest «blestem nobil». Toți acești oameni uită că Hristos pe cruce n-a cerut pedeapsă și răzbunare pentru cei care L-au răstignit, ci S-a rugat Tatălui Ceresc să-i ierte.³⁸

Am prezentat acest citat mai lung, pentru că vine din experiența unui mare duhovnic grec, părintele Ștefan Anagnostopoulos. Din păcate, iată cu câtă evlavie vin unii oameni în fața preotului.

Bărbatul la care se face referire în acatist, însă, nu a venit ca să își justifice căderile, nu a venit să se îndreptățească, ci a venit doar ca să știe ce trebuie să facă pentru a se mântui. Și Dumnezeu l-a ajutat.

Bucură-te, că ajuți lumea mai mult decât în viața ta pământească;

Ideea aceasta ar trebui să fie înțeleasă de toți: dacă sfinții au făcut anumite minuni în timpul vieții,

³⁸ Protopresbiterul Stefanos Anagnostopoulos, *Explicarea dumnezeieștii liturghii (cu ajutorul unor evenimente reale și al unor experiențe din viețile sfinților, preoților, monahilor și credincioșilor)*, Editura Bizantină, București, 2010, pp. 264-265 (n. a.).

cu siguranță după trecerea la Domnul pot face minuni și mai mari.

Bucură-te, că ne povățuiești să căutăm liniștea duhovnicească;

Oamenii caută pacea acestei lumi, caută odihna acestei lumi. Nu înțeleg că doar liniștea duhovnicească îi poate împlini, prin legătura cu Dumnezeu.

Bucură-te, că ne ferești de rătăcirii, ca să ne păstrăm dreapta credință;

Mulți oameni află de lucrările Sfântului Evmenie, sau ale altor sfinți, și prioritatea lor este de a primi ajutor. De a primi ceva, nu de a face ceva. Dar, dacă vrem să fim ajutați de sfinți, cel mai important lucru este să ducem o viață creștină și să păstrăm credința Bisericii. Altfel, dacă noi credem în reîncarnare, în apocatastază, în horoscop sau în predestinare, prin rătăcirile noastre ne plasăm departe de Adevăr.

Bucură-te, ocrotitor al copiilor care la botez numele tău l-au primit;

De-a lungul anilor s-a putut observa faptul că părinții au ales să dea copiilor numele unor sfinți făcători de minuni, indiferent de ziua în care s-au născut copiii sau de alte preferințe, deoarece copiii erau bolnavi și părinții sperau că se vor însănătoși. Și au primit ajutor după credința lor. Dar ar fi de dorit ca părinții să dea copiilor numele sfinților la care au evlavie în mod deosebit și dacă aceștia s-au născut sănătoși și nu dau semne de boală. A pune copilului la botez un nume de sfânt e un dar de mare preț. Mai sunt și unii care pun copiilor două nume, dar nu îi strigă pe copii cu numele sfântului respectiv, ci cu celălalt nume, care le place mai mult. Ca și cum punerea numelui ar fi ceva magic și sfântul ar fi obligat să îl ocrotească pe copil.

Condacul al 10-lea.

Fiind pentru noi pildă de virtute, cu zdrobire de inimă te-ai rugat Mântuitorului: „Hristoase al meu, ajută-mă să Te iubesc tot mai mult și mai mult. Să Te iubesc mai mult decât pe mine însumi, decât pe toți oamenii și să nu mă satur să Te iubesc”. Și în altarul sufletului tău I-ai adus cântarea de laudă: Aliluia.

Putem repeta și noi această rugăciune către Hristos, în fiecare zi. Este o rugăciune scurtă și frumoasă. Este puțin spus frumoasă. Despre o prăjitură nu ne interesează în mod special cât e de frumoasă, ci mai ales cât e de gustoasă. Dacă am putea mânca rugăciunile, atunci s-ar putea spune că aceasta este o rugăciune foarte gustoasă.

Unii oameni spun cu greutate anumite rugăciuni, pentru că nu văd aproape nicio legătură între așteptările și dorințele și nevoile lor și rugăciunea respectivă. Putem spune chiar „Împărate Ceresc...” sau „Preasfântă Treime...” fără să simțim o legătură cu cele spuse. Dar rugăciunea aceasta a Sfântului Evmenie este atât de frumoasă încât, dacă el ar fi trăit în primele secole, cred că am fi regăsit-o în majoritatea cărților de rugăciuni.

Icosul al 10-lea.

Nu suntem vrednici să vii la noi, păcătoșii, precum a venit la tine Sfântul Nichifor de praznicul adormirii sale, ca să te mângâie în durerile tale și să îți spună că te iubește. Dar te rugăm să fii ocrotitor al nostru, ca să învățăm să te iubim și să te cinstim aducându-ți laude...

Oamenii de azi, prinși în diferite curente ale dezvoltării personale, de la unele evident păgâne până la unele fardate cu pudră creștină, vor să fie cât mai mulțumiți de ei înșiși și cât mai plini de ei înșiși. Narcisi-

sismul e în floare, iar fenomenul este accentuat de dependența de rețelele de socializare, de selfie-uri și de alte droguri moderne. Cum se roagă un om modern, resetat de duhul dezvoltării personale? Cam ca fari-seul din Evanghelie. „Doamne, Îți mulțumesc că m-ai făcut atât de special, atât de bun, atât de cel mai și cel mai...” etc. Dar la rugăciunea către Dumnezeu și către sfinți trebuie să alergăm altfel. Trebuie să conștientizăm neputințele noastre, patimile noastre, și faptul că cerem un ajutor pe care nu îl merităm și de care nu suntem vrednici.

Bucură-te, prieten al sfinților și al creștinilor care merg pe calea virtuților;

Orice acatist este de fapt o scară care începe prin a conștientiza că ne rugăm unui prieten al lui Dumnezeu și al celorlalți sfinți, și pe care la un moment dat înțelegem că sfinții sunt prietenii noștri. Unii oameni înțeleg aceasta de la început, așa că acatistele sunt pentru ei o revărsare a inimii către o persoană apropiată. Pentru alții însă, mai ales pentru oamenii care se lasă biruiți de răutate sau de împietrirea inimii, ideea de prietenie cu sfinții este ca o blasfemie. Ei înșiși nu simt în inimile lor că sunt prieteni cu sfinții și nici nu se așteaptă ca sfinții să fie prieteni cu ei. Dar ar trebui ca acest prag, această barieră să rămână în urmă. Pentru că sfinții au făcut primul pas înspre noi. Ei s-au rugat pentru noi și pentru „tot neamul creștinesc” încă de dinainte ca noi să aflăm de ei.

Bucură-te, muștrător al ieromonahului care spunea că vremea sfințeniei a trecut;

Actualul mitropolit Neofit de Morfu descrie întâmplarea astfel: „Bătrânul Evmenie a vrut să mergem undeva, aproape, să ne închinăm la o anumită mănăstire pe care o știa. Am mers la mănăstire, iar acolo

am găsit un ieromonah care stătea jos, pe pământ, și vorbea lumii: «Astăzi toți caută Bătrâni, sfinți. Este ușor să găsești astăzi Bătrâni cu harisme?» Bătrânul Evmenie stătea tăcut într-un colț și asculta. Nimeni nu-i dădea importanță. Nici nu au înțeles că era Bătrânul Evmenie de la leprozerie. Ieromonahul a continuat: «Nu mai există astăzi sfinți, sunt grele vremurile noastre...» La acestea, Bătrânul Evmenie n-a mai rezistat și a început să vorbească, adresându-se acelui ieromonah: «Spui minciuni, părinte!» «Ce-ai spus?», l-a întrebat ieromonahul. «Spui minciuni lumii», i-a spus iarăși Bătrânul. «Astăzi sunt mulți sfinți, mai mulți ca în vechime...» «Dar cine ești tu, de zici că spun minciuni?», a replicat ieromonahul. «Dar tu cine ești, de vorbești fără să vezi?», a continuat Bătrânul. «Eu în fiecare sâmbătă merg în Omonia, în piața de pește, și văd acolo sfințenie și la bărbați, și la femei, iar tu spui că nu există astăzi sfinți? Astăzi este vremea marilor sfinți»³⁹.

Cine spunea că vremea sfințeniei a trecut? Nu un ateu, nu un păgân, ci un ieromonah... Asta este una dintre rătăcirile vremurilor noastre, să crezi că Dumnezeu schimbă poruncile și legile, în funcție de neputințele noastre. Dar Sfântul Evmenie l-a contrazis pe acel ieromonah, ajutându-ne să înțelegem că, indiferent de căderile majorității oamenilor, chiar ale majorității creștinilor, chemarea scripturistică la sfințenie este valabilă.

Da, ne este greu din ce în ce mai greu să găsim în zilele noastre părinți harismatici, cum erau cei care au trăit în secolul XX. Dar sfințenia nu stă doar în minuni, ci stă în smerenie, în pocăință, în iubire de

³⁹ Din volumul Mitropolitului Neofit de Morfu, *Sfântul Nichifor* ..., pp. 73-74 (n. a.).

Dumnezeu și de aproapele. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea că „darul de a suferi este mai mare decât darul de a învia morții, pentru că făcând cineva minuni, îi rămâne dator lui Dumnezeu, pe când dacă cineva suferă, acestuia Dumnezeu îi rămâne dator”. Astăzi nu mai sunt mulți oameni făcători de minuni, dar sunt foarte mulți care suferă, care poartă diferite cruci. Și nu știm câți dintre ei urcă pe scara sfințeniei.

Bucură-te, vrednic ucenic al Sfântului Nichifor, pe care pildă de evlavie l-ai avut;

Așa cum Sfântul Proroc Elisei s-a rugat ca darul primit de Sfântul Proroc Ilie să vină îndoit asupra sa, tot așa cei care trăiesc lângă sfinți se pot împărtăși din prezența lor. Sfântul Evmenie s-a lăsat modelat de Sfântul Nichifor, așa cum acesta la rândul său s-a lăsat modelat de Sfântul Antim din Hios. Așa cum Sfântul Antim s-a lăsat modelat de Sfântul Pahomie din Hios, și ascendența poate continua.

Bucură-te, că după adormirea sa ți s-a arătat când puteai muri și te-a salvat;

Ce s-a întâmplat? Sfântul Evmenie a dat în chilie cu o soluție împotriva insectelor, după care s-a culcat, fără să aerisească. Ar fi putut muri intoxicat. Dar Sfântul Nichifor i s-a arătat, l-a luat de mână și l-a scos din chilie, cerându-i să nu se întoarcă înainte de a o aerisi bine, deschizând ușa și geamul. Așa ne va ajuta și pe noi Sfântul Evmenie să scăpăm cu bine din diferite încercări, dacă îl vom cinsti cu evlavie.

Bucură-te, că ploaia nu a căzut în locul pe care în aer cu mâna ta l-ai însemnat;

Odată, a început să plouă. Sfântul Evmenie vorbea cu niște oameni. O femeie a vrut să meargă să aducă o umbrelă, dar sfântul nu a lăsat-o, ci a făcut în aer un cerc cu mâna și ploaia nu i-a udat. Uda de jur împrejur, dar nu în locul respectiv.

Bucură-te, că tot așa nici ispitele nu i-au doborât pe oamenii pe care i-ai binecuvântat;

Noi din minunile pe care le citim trebuie să înțelegem ce folos putem primi în împrejurările prin care trecem. Evident că nu ne vom ruga, atunci când plouă, să facă sfinții un cerc deasupra noastră și să nu ne udăm. Ci, atunci când trecem prin ploaia încercărilor, să ne rugăm să nu fim biruiți de ele.

Bucură-te, icoană a iubirii de Dumnezeu și de aproapele în cugetele noastre zugrăvită;

În rugăciunea care se citește la sfârșitul Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos, și care este alcătuită de Sfântul Isaac Sirul, apare și următoarea cerere: „Tatăl, Care Te-a născut din sânurile sale fără de ani și mai înainte de veci, să înnoiască în mine închipuirea icoanei Tale”.⁴⁰ După o traducere mai nouă - „să înnoiască trăsăturile chipului Tău întru mine”. Noi, pictând în inimile noastre icoana Sfântului Evmenie, zugrăvim în inimile noastre și virtuțile sale, și „trăsăturile chipului” său duhovnicesc. Cum spunea poetul Radu Gyr în poezia *Imn morților* despre noii mucenici și mărturisitori: „Noi am făcut din voi icoane/ Și vă purtăm pe frunți cununi.”⁴¹ Așa trebuie să îi poarte pe frunți și în inimi creștinii pe toți sfinții la care au evlavie. Sau, mai bine-zis, avem evlavia adevărată doar față de sfinții pe care îi purtăm pe frunți cununi și cărora le purtăm icoanele în inimi.

Bucură-te, filă vie de Filocalie, care îi chemi pe credincioși la rugăciunea neîncetată;

Legătura cu sfinții este, cum am mai spus, asemănătoare unei scări. Dacă suntem pe primele trep-

⁴⁰ Din *Ceaslov*, apărut la Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001, p. 379 (n.a.).

⁴¹ Din culegerea de poezii *Poeți după gratii*, apărută la Mănăstirea Petru Vodă în anul 2010, p. 19 (n.a.).

te, poate că nici nu venim în fiecare duminică la biserică și poate nu ne spovedim nici înaintea Sfințelor Paști. După ce urcăm câteva trepte, înțelegem că fără să venim la Sfintele Liturghii și fără spovedanie și fără primirea Sfântului Trup și a Sfântului Sânge al lui Hristos nu ne putem mântui. După ce mai urcăm câteva trepte, după ce am renunțat la patimile mai grave și după ce începem să simțim nevoia unei legături mai strânse cu Dumnezeu, vom da de scrierile sfinților, care ne învață să mergem pe calea rugăciunii neîncetate. Aflăm, pur și simplu, că viața creștină pe care o ducem acum este o viață cu jumătate de măsură. Că, în timp ce noi îi ironizăm și îi judecăm pe creștinii de duminică, adică pe cei care vor să fie aproape de Dumnezeu doar două ore pe săptămână, de fapt la rândul nostru și noi suntem departe de adevărata viață creștină. De ce? Pentru că nu vedem în viața noastră roadele Duhului Sfânt: credința, răbdarea, smerenia, pacea, blândețea, iubirea vrăjmașilor și celelalte. Și atunci putem ori să ne prefacem că nu suntem de acord cu cele citite, spunând că oricum nimeni nu se mai preocupă de dobândirea Duhului Sfânt, ori ne dăm seama că viața noastră este la o răspântie. Acum ne dăm seama de ce am avut atâtea momente de tristețe, de depresie sau chiar de deznădejde, deși consideram că ducem o viață creștină. Pentru că viața noastră era creștină doar formal, în exterior, nu și, sau foarte puțin și lăuntric.

Atunci poate începe perioada în care să citim *Pelerinul rus*, *Filocaliile*, *Sbornicul* și alte cărți despre rugăciunea lui Iisus. În această etapă avem nevoie de un povățuitor, de un duhovnic care să fie el însuși experimentat pe calea rugăciunii. Dar, până ne va trimite Dumnezeu un astfel de povățuitor, este foarte important să ne ferim de diferitele înșelări

asupra cărora ne atrag atenția Sfinții Părinți. Soluția este calea sigură a smereniei și a vederii propriilor păcate. De mare folos este ocrotirea cerească a sfinților. Sfântul Evmenie a fost un mare lucrător al rugăciunii lui Iisus și i-a povățuit și pe ucenicii săi să se îndeletnicească cu ea. Și îi ajută și pe cei care vor să își asume cu smerenie această nevoie.

Bucură-te, că pe creștini în lupta cu gândurile rele și otrăvitoare de suflet i-ai povățuit;

Creștinii de astăzi sunt bombardați de o mulțime de gânduri. Mergi pe stradă, vezi o sumedenie de reclame. Primești o mulțime de e-mail-uri sau de SMS-uri sau de mesaje pe rețelele de socializare. Vrei să te odihnești, când vii obosit de la muncă, dai drumul la televizor și intri în vârtejul știrilor, care de care mai apocaliptice. Cum să îți ții atunci mintea la rugăciune? Sfântul Evmenie își învăța ucenicii să fie atenți la paza gândurilor. Dacă nu ne păzim mintea, de la gândurile rele ajungem la fapte rele.

Bucură-te, că prin sfaturi ceața mâhnirii și a deprimării de la cei neputincioși o ai risipit;

Trăim mâhnirea? Trăim deprimarea? Trăim deznădejdea? Înseamnă că, implicit, bucuria lipsește din viețile noastre. Să îl rugăm pe Sfântul Evmenie să aducă și în viețile noastre bucuria, cum a adus-o și în sufletele multor altor oameni.

Condacul al 11-lea.

Atunci când preotul din Creta și-a zis în gând: „O, dacă aș avea și eu o bucățică din hainele pe care le poartă părintele Evmenie...”, tu i-ai dăruit de îndată un epitrahil din biserică. Noi nu suntem vrednici să primim de la tine mari daruri, dar îți cerem să fii mijlocitor și povățuitor al nostru pe calea mântuirii, ca să cântăm în veci: Aliluia.

Abia a gândit părintele acela că vrea ceva, că Sfântul Evmenie i-a dat mult mai mult. Acesta chiar a fost răspuns grabnic. Nouă de ce ne-ar da sfântul ceea ce cerem? Pentru vrednicia noastră? Atunci e clar că nu am primi nimic. Dar sfântul ne dă mult mai mult decât îi cerem pentru că ne iubește.

Icosul al 11-lea.

În tinerețea ta ți s-a arătat Sfânta Mare Muceniță Marina ieșind din icoana ei și ținând diavolul de coarne, învățându-te să rezisti în lupta duhovnicească, și ți-a zis: „Într-o zi, tu vei învia un mort”. Înviază-ne acum pe noi, Sfinte Evmenie, pe cei care suntem morți sufletește și fugim de calea învierii care trece prin cruce, ca să te laudăm, zicând...

Mai mulți oameni, citind despre această arătare, s-au întrebat: „Dar ce om a înviat Sfântul Evmenie?” Că doar nu a mințit nici Sfânta Marina, nici Sfântul Evmenie care a povestit întâmplarea. Nu știm. Poate că chiar e vorba de o înviere din morți, dar care a fost trecută sub tăcere. Sfântul Porfirie spunea că Sfântul Evmenie era un sfânt ascuns. Și el ne spunea să ducem o viață tainică, știută doar de Dumnezeu. Poate că un om a murit pe patul de spital și a înviat pentru că Sfântul Evmenie l-a pomenit, fără ca alții să fi înțeles minunea. Sau poate că e vorba de altceva. Greu de spus. Dar noi trebuie să înțelegem că sfântul poate învia inimile noastre pustii, inimile noastre moarte.

Bucură-te, că Sfânta Marina te-a îndrumat în lupta duhovnicească;

Lucrul acesta îl știm și îl credem: că Sfânta Muceniță Marina i-a purtat de grijă și l-a învățat să reziste atacurilor diavolului.

Bucură-te, că pe Sfântul Porfirie împreună rugător l-ai primit;

Întâlnirea celor doi sfinți a fost rânduită de Dumnezeu. Ei s-au folosit unul de altul și s-au rugat împreună pentru toată lumea. Dacă există creștini care până acum nu au citit viața și minunile Sfântului Porfirie, să o facă. Vor vedea cum lucrează Dumnezeu în vremea noastră ca în vremurile de demult.

Bucură-te, că voi împreună cu alți sfinți pentru pacea lumii v-ați rugat;

Sfântul Evmenie însuși a descris cum, pentru a împiedica începerea unui război mondial, Maica Domnului a dus în Ucraina, în chip minunat, câțiva dintre cei mai mari părinți duhovnicești din secolul XX, și le-a spus: „Faceți rugăciune, să nu înceapă acum marele război, să dăm timp de pocăință oamenilor!”⁴² Alături de Sfântul Evmenie era și Sfântul Porfirie, Sfântul Iacov Țalakis și alții. Merită subliniată legătura dintre Maica Domnului și sfinții pe care i-a chemat să se roage pentru amânarea războiului. Pare greu de crezut că Maica Domnului cheamă sfinții la rugăciune. Nu era suficient să se roage ea însăși?

Bucură-te, că atunci norul războiului în chip minunat a fost îndepărtat;

Pentru rugăciunile Maicii Domnului și ale tuturor sfinților, Dumnezeu a amânat „marele război”. Acum, însă este război în Ucraina. Să fie războiul de care spunea Sfântul Ioan Rusul: „Trebuie să fie război, căci nu există alt chip prin care să se tămăduiască această lume”⁴³? Nu știm. Poate da, poate nu. Să înțelegem că, așa cum sfinții au putut amâna acel război, tot ei pot ajuta ca acest război să se termine cât mai repede.

⁴² Din volumul Mitropolitului Neofit de Morfu, *Sfântul Nichifor...*, pp. 78-79 (n.a.).

⁴³ Idem, *ibidem* (n.a.).

Bucură-te, că prin bucuria ta întristarea din suflete o risipești;

Să ne gândim la perioada în care Sfântul Evmenie era bântuit de duhurile rele. Dacă l-am fi văzut în fața noastră, ne-am fi gândit oare că poate ajunge sfânt? Foarte puțin probabil. Dar iată că el a trăit o înviere launtrică și a ajuns să îi ajute și pe alții să trăiască bucuria adevărată.

Condacul al 12-lea.

Când ucenicii tăi se temeau că după trecerea ta la viața veșnică îi vei uita, le-ai spus cu hotărâre: „Nu, niciodată!”, încredințându-i de iubirea pe care le-o purtai și le-o vei purta în continuare. Iar noi, plecând genunchii inimii ca și cum am îngenunchea în fața sfintelor tale moaște, îți cerem să picuri și peste noi o picătură din iubirea ta părintească și Îi cântăm Domnului, Cel ce te-a proslăvit: Aliluia.

Într-o rugăciune de pocăință Sfântul Efrem Sirul zice: „Că dacă mama, nefiind cinstită de copilul ei, nu suferă să îl treacă cu vederea, de ale sale milostiviri biruindu-se, cu cât mai vârtos darul Tău și bunătatea Ta, îndurate și îndelung răbdătorule Doamne, de ale sale nemărginite îndurări pornindu-se, poate să biruiască răutatea mea și să mă miluiască pe mine...”⁴⁴ Cum ar putea un sfânt să îi uite pe fiii săi duhovnicești? Nu are cum. Să credem că Sfântul Evmenie ne va primi și pe noi în ceata fiilor săi duhovnicești. Să privim icoana sa și să ne rugăm cu aceeași evlavie cu care ne-am ruga în fața sfintelor sale moaște. Creștinii, parcă, de multe ori nu își dau seama cât de importante sunt icoanele. Acum parcă

⁴⁴ Din volumul *Carte de rugăciuni*, Editura Praxis a Arhiepiscopiei Râmnicului, 2015, p. 401 (n.a.).

aș vrea să opresc cuvântul despre Sfântul Evmenie și să încep unul despre cinstirea icoanelor sfinților, pe care sectanții le hulesc la tot pasul. Evident, nu am să fac acest lucru. Dar îmi doresc să înțelegeți ce mare dar avem astăzi, când putem să facem rost de icoanele mării majorității a sfinților la care avem evlavie. Cei care nu își permit să comande o icoană pictată, își pot cumpăra icoane printate și puse pe lemn. Important este să aibă icoanele sfinților în casele lor. „Ce, dacă cineva are în casă icoana Sfântului Evmenie, nu va mai avea parte de necazuri?” Sunt unii care au o gândire magică, cum sunt cei care poartă Talismanul la ei și alții. Icoanele păzesc casele, păzesc bisericile. „Dacă este așa, de ce au ars atâtea biserici în incendii?”, ar putea întreba un ateu. Iar noi îi răspundem: „Dar de ce, de multe ori, când au ars biserici, au rămas nearse icoane sau Evangheliile? Cum, când focul a mistuit totul, unele icoane de lemn au rămas neatinsse de puterea focului?” Imposibil de răspuns, dacă nu înțelegem puterea lui Dumnezeu. Oricine va pune pe peretele casei icoana Sfântului Evmenie și îi va picta icoana pe *lemnul* inimii sale va fi păzit de Sfântul Evmenie. Oricine va pune icoana unui sfânt sau a unei sfinte – Nectarie, Porfirie, Paisie, Teodora, Paraschiva etc. – fără să se aștepte să primească ajutor automat, ci rugându-se cu credință, va fi ajutat. Și, dacă cere lucruri care nu sunt de folos pentru mântuire, va primi altceva decât a cerut.

Icosul al 12-lea.

După adormirea ta te-ai arătat în vis în chip minunat unor ucenici ai tăi, binecuvântându-i într-o biserică slăvită. Iar ei, incredințându-se de acoperământul rugăciunilor tale, și-au împărtășit unii altora bucuria trăită și ți-au adus cântări de laudă...

După ce Sfântul Evmenie a trecut la Domnul, unii dintre ucenici au început să vină la chilia sa, cum veneau și în timpul vieții sale. Îi spuneau problemele, durerile, necazurile și bucuriile pe care le aveau. Una dintre aceste persoane, o femeie, era tristă pentru că nu apucase să ia o ultimă binecuvântare de la sfânt. Într-o seară, a visat că mergea într-un autocar prin de oameni bucuroși, care mergeau să ia binecuvântarea sfântului. Pe unii îi cunoștea, pe alții nu. Când au ajuns la părinte, l-au găsit într-o biserică mare și frumoasă. Spunea că îi cântase până atunci Maicii Domnului. A întrebat-o pe femeie: „Tu ce dureri ai?”

Aceasta este întrebarea pe care o pune Sfântul Evmenie când venim la el. Ce dureri avem? Ce probleme avem? Și iată că această femeie a răspuns că nu apucase să ia binecuvântare de la el. Sfântul a binecuvântat-o și femeia s-a trezit în timpul nopții, plină de bucurie. Unii s-ar putea gândi că visul a fost de la oboseală, de la frământarea ei, că nu a fost ceva deosebit. Dar, vorbind mai apoi și cu alți ucenici ai sfântului, a constatat că avuseseră și aceștia același vis.

Acum, că suntem aproape de sfârșitul acatistului, ar trebui să înțelegem că, dacă vom vrea și noi să fim binecuvântați de sfânt, vom fi. Cheia e să nu așteptăm vise sau arătări ieșite din comun, că asta e o cale sigură spre înșelare.

Bucură-te, că în duh îi vedeai adunați în rugăciune pe ucenicii Sfântului Porfirie;

Sfântul Evmenie nu vorbise despre harismele sale ca să se laude. Ci ca să arate puterea lui Dumnezeu. Cum spunea părintele Haralambie Papadopoulos, „există posibilitatea să accepți cu mulțumire darurile lui Dumnezeu și să nu consideri că ești izvorul lor, drept pentru care să dai slavă și să binecuvântezi. Nu le folosești ca să simți o laudă de sine sau să te auto-

promovezi. Le primești dând slavă lui Dumnezeu și le oferi comunității sale bisericești, fraților tăi. Harisme personale și înaintare personală nu există în spațiul Bisericii. Toate sunt pentru a fi oferite altcuiva. Toate sunt pentru ca să ne împărtășim împreună cu ceilalți. Dacă am o harismă, este spre împărtășire, nu spre împărtășirea și spre însușirea proprie.”⁴⁵ În biserică toate lucrurile sunt legate. De aceea nu trebuie să ne mire că de multe ori Sfântul Evmenie vorbea oamenilor despre harismele pe care le primise de la Dumnezeu. În cazul de față, el vedea cu duhul cum ucenicii Sfântului Porfirie erau adunați în rugăciune. Să observăm că Sfântul Evmenie nu era legat doar de Sfântul Porfirie, ci și de ucenicii acestuia. În biserică suntem legați cu fire nevăzute de părinți duhovnicești, de duhovnicii lor, de duhovnicii duhovnicilor lor. De sfinții la care se roagă duhovnicii noștri, de sfinții la care s-au rugat duhovnicii lor, de sfinții și sfințele la care s-au rugat duhovnicii duhovnicilor lor. Și asta ca să vorbim doar despre rețeaua bună, ca să spun așa, în care ne aflăm. Dar există în același timp și o rețea a influențelor negative, în care suntem trași în jos de unele din rudele noastre și de unii dintre prietenii și cunoscuții noștri, care la rândul lor sunt trași în jos de alții și tot așa. Și noi îi tragem în jos pe alții etc. Un exemplu poate banal: oare dacă într-o parohie oamenii care spovedesc de ani de zile aceleași păcate trupești, fără să se schimbe, ar pune început bun mântuirii și s-ar ocupa mult mai mult de rugăciune, de post, de milostenie, de citirea cărților duhovnicești, dacă s-ar spovedi și s-ar împărtăși mai des, oare preotul acelei pa-

⁴⁵ Din volumul părintelui Haralambie Papadopoulos, *Vinovăția bucuriei – Clădind surâsuri într-o viață dureroasă*, Editura Anestis, București, 2017, pp. 101-102 (n.a.).

rohii nu s-ar schimba și el, odată cu turma sa? Aproape sigur că ar spori și el în rugăciune și nevointă.

Bucură-te, că fiind în spital cu trupul, cântăreții psalmodiind în biserică te-au auzit;

Noi stăm în biserică cu trupurile, de cele mai multe ori, dar mințile noastre zboară în toate direcțiile. Sfântul era cu trupul în spital, dar cu sufletul în biserică.

Bucură-te, că tânărul care cu evlavie păstra fotografia ta cu credință te-a chemat;

E vorba de un tânăr motociclist, care pusese fotografia părintelui Evmenie pe motocicletă. Ar putea părea nepotrivit un astfel de gest, sau cel puțin ciudat. Dar tânărul era conștient că mergând pe motocicletă sunt șanse mari să faci un accident. Așa că voia să îl aibă pe părintele lângă el. Și, când era să alunece pe un drum plin de ulei, când a simțit că motocicleta se apleacă într-o parte înainte de a cădea, el a cerut ajutorul lui Hristos și al părintelui Evmenie.

Bucură-te, că a avut nădejde în puterea rugăciunilor tale și a scăpat nevătămat;

E important ca în situațiile neprevăzute, mințile noastre să se îndrepte imediat spre rugăciune, cerând ajutorul lui Dumnezeu. Cât suntem de credincioși sau de necredincioși ne putem da seama tocmai din momentele limită prin care trecem. Dacă știm să alergăm la Dumnezeu, la Maica Domnului sau la sfinți, cum a făcut tânărul motociclist, înseamnă că am pornit pe drumul cel bun. Și trebuie să mergem mai departe.

Bucură-te, că biruind legile firii ți-ai mișcat un picior când erai așezat în sicriu;

O femeie mărturisește că, atunci când părintele era depus în sicriu, înainte de înmormântare, ea s-a întrebat în sinea ei dacă ciorapii părintelui erau noi sau miroseau și a văzut cum părintele și-a retras

picioarul, ca și cum nu ar fi vrut să fie atins de ea. Minunea aceasta nu este despre miros și ciorapi, este despre altceva. Ne arată că sfinții sunt vii și după moarte. Ne arată că ei au biruit moartea. Un monah a murit și, vreme de două zile după moarte, degetele lui se mișcau pe mătâni. Cum să explici acest lucru? Pentru un necredincios, așa ceva este cu neputință.

Condacul al 13-lea.

O, Sfinte Evmenie, noule făcător de minuni, ale cărui daruri le laudăm ziua și noaptea, apărătorule al nostru, fii nouă ajutor în ceasul morții și ne ridică la ceruri, ca să Îi cântăm lui Dumnezeu împreună cu arhanghelii și cu toți sfinții în vecii vecilor: Aliluia.

Condacul acesta a fost alcătuit de Sfântul Evmenie, fiind un imn de rugăciune pentru Sfântul Nichita. S-a schimbat doar numele celui pomenit în rugăciune și, la sugestia unui ierarh, a fost adăugată și formula „și cu toți sfinții”. Așa se subliniază și legătura Sfântului Evmenie cu Sfântul Nichita, cu Sfinții Doctori fără de arginți, cu Sfântul Cosma, cu Sfânta Ecaterina, cu Sfântul Evmenie din Kuduma, cu Sfânta Macrina, cu Sfântul Porfirie și cu ceilalți sfinți și cu celelalte sfinte.

Întrebarea care se pune e simplă. Noi oare laudăm darurile sfântului ziua și noaptea? Adică spunem adevărul rostind acest condac de trei ori, sau mințim de fiecare dată? Rostirea acestui condac ne obligă. E ca o promisiune. Nu că ne vom ruga Sfântului Evmenie neîncetat, că doar rugăciunea neîncetată se face către Hristos sau, rareori, către Maica Domnului. Dar e un fel de angajament că îi vom aduce laude și ziua și noaptea. Laude, nu cereri. Oamenii vor doar să ceară și să primească cât mai mult. Dar important este să știm să și aducem laude sfinților.

Acest Condac se zice de trei ori. Apoi se zice iarăși Icosul întâi: „Sfinte Evmenie, tu I-ai mulțumit Domnului că a îngăduit...”, și Condacul întâi: „Veniți, ucenicilor ai lui Hristos, să îl laudăm...”

De ce mai repetăm la sfârșit Icosul întâi și Condacul întâi? Nu doar la acest acatist, ci la toate acatistele? Pentru că „prăjitura duhovnicească” – cum denumea Sfântul Paisie Aghioritul momentele de cercetare a harului – ne-a plăcut. Ne-a plăcut și mai vrem. Nu ne grăbim să închidem cartea de rugăciuni și să revenim la agitațiile cotidiene. Ci mărturisim că ne e greu să renunțăm la rugăciune. Că vrem să mai zăbovim. Că mare bucurie ne aduce rugăciunea. Și, la sfârșit, după ce am terminat icoasele și condacele, ajungem la ultima rugăciune. Unele acatiste nu au rugăciuni la sfârșit, nefiind neapărat nevoie și de o rugăciune de cerere după atâtea laude. Dar mulți credincioși spun cu multă însuflețire rugăciunile de la sfârșitul acatistelor. În general, e bine ca înainte să spunem rugăciuni de cerere, e bine să spunem rugăciuni de mulțumire. Acum, parcă toate laudele ne-au lipit inima de sfânt, și putem să îi spunem în alt duh rugăciunea de cerere.

Rugăciunea de la sfârșitul acatistul Sfântului Evmenie este mai lungă decât la majoritatea acatistelor. E ca un examen. Oare ne-am plictisit? Oare abia așteptăm să ne despărțim de sfânt? Sau ne bucurăm că mai stăm în fața lui?

Acatistele nu trebuie spuse pe viteză dublă, ci cu luare-aminte. Trebuie să fim atenți la fiecare cuvânt, la fiecare „Bucură-te...” pe care îl spunem. Dacă spunem acatistele mecanic, pierdem exact ce e important. Transformăm acatistele în rugăciuni banale, obișnuite, în care nici noi nu înțelegem ce spunem,

din cauza neatenției sau a grabei, și ne așteptăm ca sfinții să înțeleagă.

Să ne ajute Sfântul Evmenie să îi rostim acatistul cu credință, ca să primim ajutorul lui. Să ne lăsăm în voia lui Dumnezeu și să punem început bun mântuirii. Și, dacă vom face așa, în ceasul morții noastre Sfântul Evmenie va veni la noi și ne va lua de mână, ca să ne după în raiul cel preadulce și preadorit. Amin.

Icosul al treisprezecelea

Textul care urmează nu este valabil doar în cazul laudelor aduse Sfântului Evmenie. De aceea, cei care au mai multă evlavie la alți sfinți pot alcătui heretisiri aduse altor sfinți, în funcție de evlavia pe care o au față de aceia și de încercările prin care trec.

Creștinii care iubesc rugăciunile și în mod special cei cărora le place să citească acatiste știu că formatul standard al unui acatist este de treisprezece condace și douăsprezece icoase. Ce este, atunci, icosul al treisprezecelea?

Aș vrea să te pot învăța al treisprezecelea icos din acatistul Sfântului Evmenie. Numai că nu pot. Pentru simplul fapt că al treisprezecelea icos trebuie să îl scrii tu. „Da, dar cum să îl scriu? Nu mă pricep să scriu acatiste. Nu sunt în stare să scriu acatiste...”

Când o mamă aflată la maternitate a născut, când îi spune sfântului la care s-a rugat: „Mulțumesc, sfinte...”, acel mulțumesc e ca un fel de acatist, ba poate chiar mai mult decât un acatist. Când un tânăr care se roagă vreme îndelungată să se căsătorească găsește o fată potrivită, și spune din inimă un „mulțumesc” sfântului la care s-a rugat pentru aceasta, e ca un acatist.

Cred că este important să învățăm să păstrăm o legătură cât mai strânsă cu sfinții la care avem evlavie. Cred că este bine ca fiecare dintre noi să avem un icos pe care să îl spunem din tot sufletul, rezonând cu fiecare cuvânt pe care îl pronunțăm. Cred că, de exemplu, putem căuta în acatistul Sfântului Evmenie

heretirisile care ne plac cel mai mult. „Bucură-te, cel ce...” Putem face o selecție de douăsprezece astfel de heretisiri, la care să adăugăm ultima heretisire din acatist: „Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mâhnirea și aduci bucuria.” După ce ne-am obișnuit să aducem laude Sfântului Evmenie, ne va fi ușor să spunem și heretisiri izvorâte din mintea și din inima noastră. Heretisiri care au legătură cu viața noastră și cu ajutorul pe care l-am primit de la sfânt.

Nu au toți oamenii timp să spună în fiecare zi un acatist. Sau poate au, dar nu spun. Dar măcar un icos poate spune fiecare. Cei care se consideră depășiți de gândul de a compune ei înșiși un icos, pot alege icosul care le place cel mai mult din acatist și îl pot repeta zilnic. Totul este să trăiască cât mai aproape de Sfântul Evmenie. Sau de ceilalți sfinți la care au evlavie.

Apologia bucuriei

În loc de încheiere

Sergiu Ciocârlan scria într-un articol-spovedanie: „Mult timp m-am gândit la studii, la idealul culturii și la îngrozitoarea perspectivă a plafonării, a rătăirii, a mediocrității. Apoi, trecând anii, m-am gândit la viața mea și la felul în care mă raportez față de planul lui Dumnezeu cu mine. Oare nu cumva, necerțându-mă atent, am rămas în acea amânare continuă a întâlnirii cu idealul sfințeniei? Nu cumva stau chiar străjer la frontiera care n-a slujit niciodată la nimic? Am pornit cu multă însuflare pe calea descoperirilor lăuntrice, tânăr fiind, dar nu cumva, trecând anii, am bătut pasul pe loc într-o «garnizoană» unde singurele evenimente importante sunt legate de îndulcirile traiului de zi cu zi?

Starea noastră, a creștinilor, este cea a lui Giovanni Drogo⁴⁶. Lăncezim. Și așteptăm ceva ce nu mai vine. Un moment istoric care să ne provoace într-atât încât să ieșim din starea de somnolență lăuntrică în care ne-am cuibărit. Nu avem forța de-a trece într-o stare duhovnicească bună. Ne copleșesc gândurile, grijile, neputințele. Încercăm, cu eficiență minimă, să ne automativăm, ne înșiruim argumente, fiindcă am vrea să schimbăm ceva în viața noastră. Însă rămânem blocați în colonia gândurilor care pace nu aduc, ci tulburare.

⁴⁶ Autorul face referire la eroul romanului *Deșertul tătarilor*, scris de Dino Buzzati. Articolul e centrat pe povestea acestui personaj (n.a.).

Ca și croitorul Fortăreței Bastiani, efectiv scandăm că noi rămânem în această stare «ab-so-lut pro-vi-zo-riu», că în curând vom pleca de aici, că ne vom vedea de viața noastră lăuntrică. Așadar, recunoaștem că ceea ce trăim nu este viața noastră – mai binezis, nu este viață. Dar croitorul, ca și ceilalți componenți ai Fortăreței, are decenii întregi de lăncezeală. Râd toți și nu cred atunci când vreunul dintre ei reia povestea cu «mă aflu aici în mod provizoriu... aștept de la o zi la alta...».⁴⁷

„Bine, ar putea spune cineva, dar cum găsim soluția, cum aflăm sfințenia? Cum găsim bucuria adevărată, cum găsim iubirea, cum aflăm calea spre învierea lăuntrică?” Ce pot face intelectualii care se regăsesc în *spovedania* lui Sergiu Ciocârlan? E nevoie de un curaj extraordinar să ajungi la conștiința propriilor lipsuri și neputințe, dar cum faci ca acestea să nu te doboare?

Ca un om să poată răspunde la astfel de întrebări ar trebui nu doar să fi găsit strict la nivel rațional răspunsurile la întrebările respective, ci ar trebui să își însușească un mod de viață cu adevărat străin de duhul lumii acesteia.

În mai mulți ani mi s-a întâmplat ca de praznicul Nașterii Domnului să vreau să merg printre străini și să le spun o veste nouă: „Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om pentru mântuirea noastră...” „Dar, care e vestea nouă, că asta o știm, de ani de zile...” Oare ei chiar o știu? Că lucrul acesta nu se reflectă în viețile lor...

Oare eu însumi am primit în inima mea această bună-vestire? Prea puțin, mult prea puțin. Atunci, în

⁴⁷ Din articolul *Viața noastră nu stă sub semnul duhului lumii*, în revista *Familia ortodoxă*, nr. 163/2022, pp. 4-5 (n.a.).

ce calitate aş putea să fiu un mic apostol al lui Hristos, înainte de a mă fi convertit mai întâi pe mine însumi?

Tot așa aş vrea să pot scrie un text despre bucuria adevărată, despre viața la care ne cheamă Hristos... Aș vrea să scriu acum o apologie a bucuriei, un imn al bucuriei, aş vrea să pot da drumul fluturilor din sufletul meu să se înalțe pe cer și să Îl laude pe Dumnezeu prin dansul lor. Dar, sunt oare în măsură să scriu așa ceva?

Am fost recent la o mănăstire pentru a vorbi cu un părinte care o vreme i-a fost duhovnic unui pustnic nebun pentru Hristos, Ioan David din Strungari⁴⁸. M-am dus să îi cer binecuvântare de a scrie ceva despre pustnic. Părintele stareț m-a întrebat: „Tu trăiești ce scrii?” „Nu”, a fost răspunsul meu dureros și sec. (Paradoxal, primind răspunsul meu, totuși părintele stareț mi-a dat binecuvântarea de a scrie textul respectiv, la care am început să lucrez, dar fără niciun spor...)

Cred că, în loc să plictisesc oamenii cu părerile mele legate de bucurie, ar fi mai de folos să reproduc câteva citate scrise de oameni care au trăit și au mărturisit bucuria adevărată mai bine decât mine...

„Incapacitatea de a te bucura este izvor al unei credințe false sau, mai curând, tăgăduire a bucuriei, în vreme ce bucuria este absolut esențială în credință, deoarece, fără îndoială, ea reprezintă rodul prezenței lui Dumnezeu. Nu se poate ca cineva să știe că există Dumnezeu și să nu se bucure. Numai legate cu bucu-

⁴⁸ Recomand cu multă încredere volumul despre acest erou al nevoinței și al rugăciunii, *Viața sfântă a pustnicului Ioan David*, Editura Familia ortodoxă, 2022. Pe coperta 4 a cărții putem citi mărturia părintelui Ioanichie Bălan că „fratele Ioan e unicat în Ortodoxie” (n.a.).

ria, frica de Dumnezeu – și smerenia! – sunt corecte, autentice și roditoare. *În afara bucuriei toate devin demonice*, o foarte adâncă denaturare a oricărei experiențe religioase. *O religie a fricii. O religie a falsei smerenii. O religie a vinovăției*: toate sunt ispite și curse – cu adevărat foarte puternice, nu numai în lume, ci și în lăuntrul Bisericii. Oamenii «religioși», într-un anumit mod, privesc bucuria cu suspiciune. Cel dintâi și principalul izvor al tuturor lucrurilor este acel: «Binecuvântează, suflete al meu, pe Domnul...». Frica de păcat nu ne izbăvește de păcat. *Ceea ce ne mântuiește este bucuria întru Domnul*. Un simțământ de vinovăție sau de moralism nu ne eliberează de lume și de ispitele ei. Bucuria este temelia libertății în care suntem chemați să stăm. Unde, cum și când s-a denaturat și s-a tocit această atmosferă a creștinismului – sau mai degrabă unde, cum și când creștinii au început să devină surzi la bucurie? Unde, cum și când Biserica, în loc să-i slobozească pe oamenii cei chinuiți, a început să-i terorizeze și să-i îngrozească în mod sadic?»⁴⁹

Întrebările acestea nu sunt puse de un dușman al Bisericii. Ci sunt puse de un preot, de părintele Alexander Schmemmann. Evident, ultima întrebare e formulată intenționat mai dur. Biserica nu terorizează pe nimeni cu osânda iadului, doar unii slujitori ai ei fac asta, fără să fie conștienți de asta. Biserica e Trupul lui Hristos, nu poate chema oamenii decât la Înviere, nu la frică sau depresie.

Dar părintele Schmemmann observă cum în numele Bisericii se răspândesc versiuni diluate ale cre-

⁴⁹ Din introducerea cărții părintelui Haralambos Papadopoulos, *Vinovăția bucuriei – Clădind surâsuri într-o viață dureroasă*, Editura Anestis, București, 2017, pp. 7-8 (n. a.).

dinței, versiuni care au o legătură foarte slabă cu adevărata credință.

Părintele Schmemmann ar trebui ars pe rug, pentru că lovește în unii dintre idolii noștri, nu-i așa? Câtă diferență între cuvintele sale și majoritatea predicilor pe care le aud în zilele noastre creștinii în bisericile la care merg. Am putea spune: „Vai, dar trăim vremuri grele, războiul bate la ușă, unde să mai avem loc de bucurie în sufletele noastre?”

Chiar, să încercăm să ne dezvinovățim așa, să ne furăm singuri căciula. Dar înainte de începerea războiului din Ucraina, de ce nu am avut bucurie? „Înainte a fost groaza de COVID...”

Bine, și mai înainte de COVID, ce a fost? Au fost alte și alte probleme. Stați puțin, fraților, oare Hristos le-a spus să se bucure doar creștinilor care nu aveau necazuri? Nu, evident, nu.

Fericiti veți fi când vă vor ocări și vă vor prizoni și vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind din pricina Mea. Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri, că așa i-au prizonit pe proorocii cei dinainte de voi (Matei 5, 11-12).

Cu adevărat, nebunie pare credința creștină. Cum să te bucuri în necazuri? Și totuși toate viețile sfinților ne arată același lucru, cum sfinții au dus crucea cu bucurie... E o bucurie de neînțeles pentru creștinii moraliști și fățarnici ai zilelor noastre.

Un mare stareț de la Muntele Athos, Avva Emilian Simonopetrul, spunea: „Omul fără bucurie este despărțit de Hristos, iar rânduiala lui este mincinoasă. Orice ai face, chiar și pocăința ta și dragostea ta nu sunt adevărate dacă tu nu ești bucuros.”⁵⁰ În ace-

⁵⁰ Citat de părintele Haralambie Papadopoulos, idem, p. 74 (n. a.).

lași duh, pustnicul Ioan David din Strungari scria: „Să fii convins că la ce nu poți ajunge prin iubire, nu vei ajunge niciodată prin asprime și prin strășnicie”⁵¹.

Dacă nu cunoaștem bucuria adevărată, atunci cel puțin să avem puterea de a ne recunoaște vidul sufletesc. De a ne recunoaște amorțea sufletescă. Nu știm să ne bucurăm, nu știm să iertăm, nu știm să iubim. Atunci, ca o consecință cu precizie matematică, trebuie să ne dăm seama că nu cunoaștem viața creștină. Noi suntem cei care L-am fi răstignit pe Hristos împreună cu cărturarii și fariseii din vremea Sa. Noi, nu ceilalți. Sau noi, ca și ceilalți. Noi, cei cu fețele triste și cu sufletele pline de stres și de frică. Noi, cei care ne considerăm mai aproape de Dumnezeu decât ereticii și decât păgânii, noi, care suntem generația de fii ai lui Avraam care se laudă cu o credință exterioară, care nu aduce roade.

Uitați-vă în oglinzi, fraților, uitați-vă în oglinzi și vedeți câtă bucurie și câtă liniște aveți sau nu aveți pe fețele voastre... Eu mă simt muștrat de ce văd... Și, să mergem mai departe, să ne uităm în sufletele noastre și să vedem ce găsim acolo...

Ar fi foarte important ca fiecare dintre noi să ajungă la conștiința faptului că suntem străjeri „la frontiera care n-a slujit niciodată la nimic”, cum spune cu amărăciune Sergiu Ciocârlan.

Unii dintre noi încercăm să ne convingem că, spre deosebire de alții, noi nu facem păcate mari, facem doar păcate mici, chiar dacă sunt multe.

Arhiepiscopul Ioan Șahovskoi scria în articolul *Primejdia păcatului mic*: „Împotriva păcatului mare este mai ușor să lupți, pe el este mai ușor să îl urăști când se apropie de tine.

⁵¹ *Viața sfântă a pustnicului Ioan David...*, p. 150 (n.a.).

Este cunoscută întâmplarea cu dreptul Antonie din Murom. Au venit la el două femei: una se căia pentru un păcat mare de-al ei, cealaltă mărturisea plină de sine că ea nu e părtașă la niciun păcat mare. Întâmpinându-le pe aceste două femei pe drum, bătrânul i-a poruncit celei dintâi să meargă și să îi aducă o piatră mare, iar celeilalte – să adune mai multe pietre mici. După câteva minute, femeile s-au întors. Atunci, bătrânul le-a spus: «Acum, duceți și așezați aceste pietre exact în locurile de unde le-ați luat.» Femeia cu piatra cea mare a găsit ușor acel loc de unde luase piatra, iar cealaltă în zadar s-a învârtit, căutând locașurile pietricelelor sale, și s-a întors la stareț cu toate pietrele. Înainte-văzătorul Antonie le-a explicat femeilor ce simbolizează aceste pietre. La cea de-a doua femeie ele simbolizau numeroasele păcate, cu care ea se obișnuise, pe care nu le lua deloc în considerație și pentru care niciodată nu se căia. Ea nu își amintea păcatele ei mici și pornirile patimilor sale, dar ele exprimau starea cea tristă a sufletului său, incapabil chiar și de pocăință. Iar cea dintâi femeie, ținând minte păcatul ei, suferea din cauza acestui păcat și astfel l-a înlăturat din sufletul ei”.⁵²

Această întâmplare ar trebui să îi mustre pe toți cei care, fiind urmași ai fariseului din Evanghelie care îl judeca pe vameș, se consideră mai buni și mai drepecți decât cei de lângă ei. (Evident, cei care au în cârcă o singură *piatră*, mare și grea, nu trebuie să se considere deasupra celorlalți, sub pretext că ei oricum se pocăiesc pentru păcatul lor.)

⁵² Arhiepiscop Ioan Șahovskoi, *Primejdia păcatului mic*, Editura Egumenița, 2020, pp. 8-9 (n.a.).

Unde suntem acum? Unde ne aflăm acum? Ne aflăm pe calea sfințeniei sau nu? Parcă nici nu ne place întrebarea. Ce avem noi cu sfințenia?

De fapt, măsura în care căutăm sfințenia este și măsura în care căutăm mântuirea, în care căutăm iubirea și bucuria adevărată. Adică, de fapt nu le prea căutăm. Cred că e foarte important să vedem ce ștachete duhovnicești ne-am ales, să vedem dacă nu cumva ele ascund comoditate și iubire de sine.

Din păcate, puțini ajung să conștientizeze cât de superficială este viața lor duhovnicească. Puțini ajung să se plângă, ca și Sergiu Ciocârlan, de plafonarea și mediocritatea la care au ajuns. Și doar o mică parte dintre acești puțini găsesc soluția evadării din labirint. Restul rămân cu gustul amar al ratării.

Care este soluția? „Citirea cărților Sfinților Părinți...”, ar putea răspunde unii. Dar mulți dintre cei ajunși la blazare au citit și Filocalii și alte tone de cărți duhovnicești. „Găsirea unui duhovnic...”, ar zice alții. Dar aceiași oameni au ajuns la blazare având duhovnic și ducând o viață creștină care, la nivel exterior, părea *glorioasă*. „Rugăciunea cât mai îndelungată”, ar putea spune alții. Dar vezi oameni care se roagă ore întregi, sau cel puțin așa spun, și care, când e vorba să facă ceva pentru fratele lor aflat în impas, găsesc tot felul de justificări pentru a nu se implica. „Împărtășirea deasă...”, au găsit alții soluția. Dar e suficient să mergi în Grecia și să vezi cum se împărtășesc la fiecare slujbă aproape toți creștinii din biserică pentru a înțelege că nici aceasta nu este o soluție infailibilă. Pentru că îi poți vedea pe unii dintre cei care tocmai s-au împărtășit cum își aprind o țigară sau cine știe ce alte lucruri nepotrivite fac.

Toate răspunsurile de mai sus sunt de folos, dar nici adunate la un loc nu sunt suficiente. Cel mai ma-

re folos l-ar avea întâlnirea cu un sfânt în viață, cu un rob al lui Hristos a cărui viață să fie, la propriu, o întâlnire cu Dumnezeu care S-a sălășluit în inima lui. În vechime, viața creștină era o predanie a sfințeniei. Nu era o sumă de porunci sau de chestii de bifat în stil talmudic, ci era predania a unui mod de viață îndumnezeită.

Cei care l-au cunoscut pe părintele Arsenie Păpacioc au simțit prezența puterii dumnezeiești, prezența harului care îl acoperea. Cei care l-au cunoscut pe părintele Sofian de la Antim sau pe părintele Justin Pârnu pot da mărturii asemănătoare.

Din păcate, însă, numărul părinților cu viață sfântă recunoscuți ca atare de popor se împuținează de la un deceniu sau altul. Poate de fapt se împuținează doar capacitatea noastră de a-i afla și de a ne folosi de ei. Nu suntem în stare să judecăm sfințenia decât după minuni sau alte semne exterioare și de aceea poate că sfinții locuiesc în același bloc cu noi sau merg la aceeași biserică cu noi, iar noi nu ne dăm seama.

Totuși, Dumnezeu nu ne lasă singuri. Prezența unui sfânt ca Evmenie Saridakis poate ajuta mulțimi de oameni să renunțe la superficialitatea lor și să ducă o viață dăruită cu adevărat lui Hristos.

Mie îmi e și rușine parcă, dar simt nevoia să mărturisesc: pentru mine, părintele Evmenie a fost ca o sărbătoare, de când l-am descoperit, încă dinainte de a fi canonizat. El este un apostol al bucuriei și al iubirii desăvârșite. Cred că rugându-ne lui cu stăruință și răbdare, trăind acoperiți de rugăciunile lui, încetul cu încetul vom reuși să spargem carapacea formalismului și a pietismului sub care ne-am refugiat.

Aș compara întâlnirea mea cu Sfântul Evmenie cu întâlnirea cu Cuviosul pustnic Ștefan de la Karoulia (care a fost hirotonit diacon de Sfântul Nicolae Velimirovici). Unii poate au citit despre el pe internet.⁵³ Dacă îl auziți cântând pe acest ascet, dacă vedeți filmările cu el, dacă vedeți locul în care s-a nevoit, dacă îl auziți vorbind sau chiar dacă vă uitați doar la fotografiile cu el este puțin probabil să nu simțiți adierea unei alte lumi. Pentru mine fotografia Cuviosului Ștefan din Karoulia este ca o cateheză tăcută, neîncetată. Predicile sale au fost tăcerea sa, privirile sale luminoase și chipul său iconic. Vă mărturisesc că, deși nu l-am cunoscut față către față, îl simt ca pe dascălul meu nevăzut.⁵⁴

Știu, sunt un om păcătos și neputincios, dar mărturisesc că așa l-am simțit și pe Sfântul Evmenie. Nu ca pe un părinte care stă undeva în cer și se roagă pentru noi, ci ca pe un frate mai mare care, cu multă dragoste, ne poartă de grijă.

Sfântul Evmenie a spus: „Cel ce stă aproape de Dumnezeu poate să și râdă”.⁵⁵ Parcă ar fi o apoftegma din Pateric. Aici e o mare taină. Noi vrem să râdem și să ne desfătăm de cele ale lumii, în loc să stăm aproape de Dumnezeu.

⁵³ <https://sfantulmunteathos.wordpress.com/2013/11/05/schiarhimandritul-stefan-din-karoulia-1922-2001/> (n.a.).

⁵⁴ Și abia aștept ca, imediat după terminarea scrierii acestei cărți, să plec într-un pelerinaj la Sfântul Munte, iar apoi la mormântul Cuviosului Ștefan, care este la un metoc al Mănăstirii aghiorite Hilandar, la Mănăstirea Slanci de lângă Belgrad. Am făcut această precizare pentru a stârni și în alți pelerini dorința de a se închina la mormântul său. Așa cum îmi doresc și eu să ajung în satul Ethia din Creta, la mormântul Sfântului Evmenie (n.a.).

⁵⁵ Din volumul scris de Simon Monahul, Sfântul *Evmenie...*, p. 120 (n.a.).

Sfântul Evmenie e un apostol al vremurilor noastre. E un dar pe care ni l-a făcut Dumnezeu și pe care trebuie să îl trăim ca atare. Părintele Haralambie Papadopoulos scria că sensul vieții este „să-L facem pe Dumnezeu să zâmbească”.⁵⁶

Sfântul Evmenie L-a făcut pe Dumnezeu să zâmbească. Oare despre noi putem spune același lucru? Nu știu cum sunt alți oameni după ce au citit cărțile despre Sfântul Evmenie, dar vă mărturisesc că eu mă aflu ca în fața unui examen.

Aș fi vrut să pot spune că viața mea se împarte în perioada de dinainte de a-l cunoaște pe Sfântul Evmenie, de perioada în care am trăit o credință posomorâtă, tristă, stresată, și de perioada de după ce l-am cunoscut. Dar nu pot spune așa ceva, pentru că nici nu a fost așa. Am avut multe bucurii duhovnicești și înainte, am avut anumite momente de amărăciune și după aceea. Dar, cu toate acestea, vă îndemn din tot sufletul: *Gustați și vedeți că bun este Domnul* (Ps. 33, 8). Și vedeți cât de mare este ajutorul sfinților Săi...

Cititorule, dacă această carte ți-a plăcut, îți recomand să citești și cartea mea Prietenul nostru, Sfântul Vasile de la Ostrog. Izbăvitorul de frică. Și să mă pomenești, pentru a putea scrie în aceeași serie o carte despre Sfântul Serafim Sobolev, cel care are harisma convertirii ereticilor la Ortodoxie, pentru ale cărui rugăciuni am lepădat întunericul practicilor yoghine și am venit la Hristos...⁵⁷

⁵⁶ Din volumul părintelui Haralambie Papadopoulos, *Vinovăția bucuriei...*, p. 123 (n.a.).

⁵⁷ Despre convertirea mea am scris o carte, *Jurnalul convertirii*, ultima ediție fiind publicată la Editura Areopag (n. a.).

ACATISTUL SFÂNTULUI EVMENIE, NOUL FĂCĂTOR DE MINUNI

(† 23 mai)

După obișnuitul început se zice:

Condacul întâi:

Veniți, ucenicilor ai lui Hristos, să îl lăudăm pe ucenicul Sfântului Nichifor cel lepros, pe cel care împreună cu dascălul său împarte daruri bogate celor credincioși, și să îi cântăm: Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mâhnirea și aduci bucuria.

Icosul întâi:

Sfinte Evmenie, tu I-ai mulțumit Domnului că a îngăduit să fii răstignit pe greaua cruce a leprei, zicând: „Doamne, mare dar mi-ai dat! Îți mulțumesc că mi-ai dat o cruce atât de grea. Voi avea o părtășie mai mare la pătimirile Tale, dar și o mai mare părtășie la Învierea Ta.” Iar noi, având sufletele atinse de lepra păcatului, te rugăm să ne vindeci de bolile noastre și îți aducem aceste laude:

Bucură-te, adevărate a Învierii lui Hristos, Cel Ce a biruit moartea;

Bucură-te, sfinte, că ai primit fără să cârtești lepra și ai lăudat febra;

Bucură-te, că prin mucenicia bolii de mari harisme te-ai învrednicit;

Bucură-te, rază de soare, care sufletele noastre amorțite le-ai încălzit;

Bucură-te, că ai primit un dar de mare preț de la Sfântul Antim din Hios;

Bucură-te, că ai primit binecuvântările Sfântului Nichifor cel lepros;

Bucură-te, că rugându-se în lumină, ridicat de la pământ, l-ai văzut;

Bucură-te, urmaș al cuvioșilor care de la calea nevoinței au străbătut;

Bucură-te, că icoanele sfinților le-ai pictat și viețile lor le-ai urmat;

Bucură-te, că de multe ori în chip minunat aceștia te-au cercetat;

Bucură-te, că nevoințele tale Domnul Hristos înmulțit le răsplătea;

Bucură-te, că și Sfântul Porfirie a dat mărturie despre sfințenia ta;

Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mâhnirea și aduci bucuria.

Condacul al 2-lea:

Ai auzit încă din copilăria ta glasul Maicii Domnului, care ți-a descoperit calea slujirii lui Hristos, spunându-ți: „Într-o zi tu vei deveni preot” și cuvintele ei s-au împlinit. Iar tu, trăind ca un fiu duhovnicesc al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ai cântat fără încetare: Aliluia.

Icosul al 2-lea:

Râvnind să trăiești sub acoperământul Maicii Domnului, ai auzit dulcele ei glas făgăduindu-ți: „Copilul meu, să nu-ți fie teamă și eu nu te voi lăsa să te pierzi.” Și ea te-a călăuzit în toți anii vieții tale, purtându-ți de grijă mai ales atunci când ai pățimit din pricina atacurilor diavolești. Iar noi, întărindu-ne în credință, te laudăm cu inimă smerită:

Bucură-te, rudenie duhovnicească a creștinilor care te cinstesc;

Bucură-te, că prin mijlocirile tale sufletele tulburate se liniștesc;

Bucură-te, că încă din copilăria ta ai fost vas ales al rugăciunii;

Bucură-te, cel ce ai ales jugul postirii aspre și al nevoinței;

Bucură-te, că lumina cerească ți-a deschis drumul spre călugărie;

Bucură-te, că ai îmbrăcat haina monahală, jertfindu-te cu bucurie;

Bucură-te, cel ce ai purtat fără cârtire boala leprei și te-ai sfințit;

Bucură-te, că și după tămăduirea ta pe mulți bolnavi i-ai îngrijit;

Bucură-te, că Maica Domnului ca pe un slujitor ales te-a îmbrățișat;

Bucură-te, că sufletul cu povețele Sfinților Părinți ți l-ai îndestulat;

Bucură-te, că în multe pelerinaje binecuvântări cerești ai primit;

Bucură-te, că pe pelerinii care au venit la biserica ta i-ai răsplătit;

Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mâhnirea și aduci bucuria.

Condacul al 3-lea:

Fiind tu ispitit de duhul mâhnirii, ți s-a arătat Sfântul Nichifor, povățuitorul tău, mângâindu-te și zicându-ți: „Nu te necăji și nu plânge.” Și noi, Sfinte Evmenie, vrem să știm că ești lângă noi în vremea ispitelor, ca să nu fim biruiți de atacurile puterilor întunericului, ci să cântăm fără teamă: Aliluia.

Icosul al 3-lea:

Când la mormântul tău tânăra care urla din pricina demonilor ți-a auzit în chip minunat glasul, atunci părintele Mihail i-a spus: „Nu te teme, copila mea, te vei face bine”. Tu ai izbăvit-o de legăturile întunericului și ea ți-a adus împreună cu părinții ei mulțumire din preaplinul inimii, iar noi îți cântăm:

Bucură-te, că la mormântul tău tămăduirile se înmulțesc;

Bucură-te, că minunile tale în toată lumea se propovăduiesc;

Bucură-te, că Maica Domnului de duhul necurat te-a izbăvit;

Bucură-te, că pentru răbdarea muceni-cească ai fost răsplătit;

Bucură-te, noule Gherasim, pentru harul alungării demonilor;

Bucură-te, primăvară, care odihnești sufletele suferinzilor;

Bucură-te, că frica de puterile întunericii nu te-a biruit;

Bucură-te, că darul izgonirii duhurilor necurate l-ai primit;

Bucură-te, că asemenea Sfântului Vasile de la Ostrog ai lucrat;

Bucură-te, că pe mulți bolnavi cu mințile rătăcite i-ai vindecat;

Bucură-te, că i-ai ferit de ispita de a-și pune capăt zilelor;

Bucură-te, că și noi mărturisim că ești grabnic tămăduitor;

Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mâhnirea și aduci bucuria.

Condacul al 4-lea:

„Bolnavul se va face bine în chip minunat. O minune se va întâmpla. Puterea lui Dumnezeu îl va face bine”, ai spus despre bărbatul care, având o tumoare la cap, era în primejdie de moarte, și după o operație grea s-a tămăduit. Și Domnului I-a mulțumit din toată inima, zicând lauda: Aliluia.

Icosul al 4-lea:

După adormirea ta te-ai arătat în chip minunat mamei căreia doctorii îi spusese

că trebuie să-și avorteze pruncul, pentru că bănuiau că acesta avea hidrocefalie. Dar tu i-ai zis că va naște un băiat sănătos și i-ai cerut să îl boteze cu numele tău. Iar mai apoi ea, când doctorii erau uimiți de minunea nașterii pruncului său, ți-a adus mulțumire, de care lucru minunându-ne îți zicem:

Bucură-te, că pe mulți muribunzi despre care doctorii spuneau că nu se pot vindeca i-ai tămăduit;

Bucură-te, că prin rugăciunile tale tânărul care vreme de cinci luni a stat în comă și-a revenit;

Bucură-te, că bolnavii care se roagă ție se întăresc în credință și primesc mângâiere cerească;

Bucură-te, că ne înveți să prețuim mai mult sănătatea sufletească decât sănătatea trupească;

Bucură-te, că pe cei aflați pe patul de moarte de frica pierzătoare de suflet i-ai izbăvit;

Bucură-te, cel ce te-ai rugat pentru cei aflați în comă și cu Sfintele Taine i-ai împărtășit;

Bucură-te, că băiatul care avea probleme de auz a visat că la mormântul tău l-ai chemat;

Bucură-te, că după ce a fost uns cu ulei de la candela ta s-a întors în satul său vindecat;

Bucură-te, că pe doctorul care s-a lepădat de legăturile cu masonii de cancer l-ai lecut;

Bucură-te, că spre folosul multora vestea despre această întâmplare s-a răspândit;

Bucură-te, că aducând celor suferinzi alinare și mângâiere în vise și vedenii te-ai arătat;

Bucură-te, că în chip minunat de sfinții doctori fără de arginți la stomac ai fost operat;

Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mâhnirea și aduci bucuria.

Condacul al 5-lea:

Când a venit la tine tânăra care voia să te întrebe dacă e voia lui Dumnezeu să pornească pe calea monahală, i-ai răspuns mai înainte ca ea să apuce să îți spună ce o frământa: „Ceea ce ai în gând, să pui în faptă” și ea te-a ascultat. Tot așa ajută-ne și pe noi, sfinte, să cunoaștem și să facem voia lui Dumnezeu și să Îl mărturisim prin viața noastră, cântând: Aliluia.

Icosul al 5-lea:

Femeia care venise în Creta la pomenirea ta a auzit blânda ta mustrare: „De ce nu ai încredere în mine? Oare nu îți dau eu de fiecare dată mai mult decât ceri?”, dar având puțină credință nu te-a ascultat, căci a oprit o

parte din banii pe care i-ai cerut să îi lase la biserică. Tu ajută-ne pe noi, sfinte, să ne încredințăm întru totul voii lui Dumnezeu, ca să îți aducem cântări de mulțumire:

Bucură-te, cel ce alungi de la noi duhul neascultării și al necredinței;

Bucură-te, că pentru rugăciunile tale învățăm să ascultăm glasul conștiinței;

Bucură-te, cel ce vrei să părăsim slăbiciunile și desfătărilor lumești;

Bucură-te, că nu doar de păcatele mari, ci și de păcatele mici ne ferești;

Bucură-te, că în vreme de ispită prezența ta nevăzută o mărturisim;

Bucură-te, că asemenea ucenicilor tăi ocrotirea ta cerească o dobândim;

Bucură-te, că prin râsul tău binecuvântat înseninai sufletele pelerinilor;

Bucură-te, că îi încurajai pe cei care simțeau că sunt la capătul puterilor;

Bucură-te, cel ce risipești nehotărârea din mințile noastre încețoșate;

Bucură-te, că alungi nedumeririle, ca să luăm hotărâri binecuvântate;

Bucură-te, cel ce te scârbești de patimile noastre, dar pe noi ne iubești;

Bucură-te, că în viața duhovnicească nu cu asprime, ci cu blândețe ne crești;

Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mâhnirea și aduci bucuria.

Condacul al 6-lea:

I-ai văzut odată în chip minunat pe sfinții doctori fără de arginți cerându-I lui Dumnezeu să te pedepsească pentru o anumită greșeală, dar L-ai văzut și pe Hristos privind spre tine cu o privire blândă și L-ai auzit răspunzându-le: „Nu, nu-l pedepsesc. Ceea ce Îmi cereți nu pot să fac.” Iar tu, cunoscând iubirea Lui și pocăindu-te, ai cântat cu smerenie: **Aliluia.**

Icosul al 6-lea:

Voind tu ca Dumnezeu să îți descopere dacă ești vrednic de slujirea preotească, ai visat că El te-a pus paznic la o biserică strălucitoare, zicându-ți: „Pe câți îi vei lăsa să intre, vor intra în ea și pe câți îi vei opri, vor rămâne pe din afară.” Știind aceasta, noi ne temem ca nu cumva să ne rătăcim pe drumul care duce spre împărăția cerurilor și de aceea te rugăm să mijlocești pentru noi, ca să ne ridicăm din fiecare cădere și să te lăudăm cu recunoștință, zicând:

Bucură-te, că Domnul a dat mărturie despre harul pe care ți l-a dat;

Bucură-te, liman la care credincioșii deznădăjduiți au alergat;

Bucură-te, că la sfântul jertfelnic mulțime de nume ai pomenit;

Bucură-te, părinte, care rănile sufletelor bolnave le-ai oblojit;

Bucură-te, cel ce ai primit smerit muștrarea sfinților spre îndreptare;

Bucură-te, că pentru pocăința ta Hristos a îndulcit lacrimile tale amare;

Bucură-te, cel ce i-ai primit la tine pe păcătoși, dar pe farisei i-ai lepădat;

Bucură-te, cel ce prin pilda vieții tale pe oamenii fățarnici i-ai muștrat;

Bucură-te, doctorie, care întărești sufletele slăbite în credință;

Bucură-te, că pe cei care fac păcate împotriva firii îi chemi la pocăință;

Bucură-te, că mulți păcătoși pentru care te-ai rugat s-au pocăit;

Bucură-te, că pentru lacrimile tale mulțime de suflete s-au mântuit;

Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mâhnirea și aduci bucuria.

Condacul al 7-lea:

„Hristoase al meu, vreau să îi mântuiești pe toți oamenii. Vreau să îi mântuiești și pe toți catolicii, pe toți protestanții, pe toți musulmanii, pe toți cei de alte credințe, ba chiar și pe cei necredincioși”, s-a rugat Ție, Doamne, Sfântul Evmenie, iar noi, uimindu-ne de curajul, de iubirea și de râvna sa, Îți aducem cântarea: Aliluia.

Icosul al 7-lea:

Când ai călătorit la Constantinopol i-ai binecuvântat nu numai pe cei care erau creștini în ascuns, ci și pe musulmani, rugându-te pentru venirea lor la Hristos. Știm că ai spus: „Nu poți ști niciodată ce se poate întâmpla mâine”, de aceea te rugăm, sfinte, cheamă la lumina credinței celei adevărate cât mai mulți oameni care stau acum departe de ea, ca să îți mulțumească, zicând laude ca acestea:

Bucură-te, samarinean milostiv, că pe fiii lui Adam i-ai binecuvântat;

Bucură-te, că iubirea ta peste întreg neamul omenesc s-a revărsat;

Bucură-te, că ai mărturisit că ortodoxia este singura credință adevărată;

Bucură-te, că te-ai rugat ca lumina ei să se răspândească în lumea toată;

Bucură-te, că Domnul la Sfintele Liturghii multe taine ți-a descoperit;

Bucură-te, că pentru fiii Bisericii adevărate multe rugăciuni ai săvârșit;

Bucură-te, că în chilia ta și pentru întoarcerea ereticilor te-ai rugat;

Bucură-te, că din iubire nici pe păgâni și pe necredincioși nu i-ai uitat;

Bucură-te, că de învățătura origenistă despre mântuirea tuturor te-ai ferit;

Bucură-te, că, iubind acrivia, cursele ereziilor și ale înnoirilor le-ai nimic;

Bucură-te, sabie a Duhului, care învățăturile mincinoase le-ai tăiat;

Bucură-te, că predaniile Sfinților Părinți cu credincioșie le-ai urmat;

Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mâhnirea și aduci bucuria.

Condacul al 8-lea:

Prin cuvintele tale am cunoscut că ai fost dascăl al iubirii jertfelnice, învățându-ne: „Când cineva Îl iubește pe Dumnezeu, îi iubește pe toți. Îi iubim și pe eretici, pentru că și pe ei i-a zidit Dumnezeu. Nu că am iubi ereziile lor. Îi iubim pe păcătoși, dar nu și neleguirile pe care le fac. Îi iubim, pentru că nu putem să nu-i iubim.” Și iubirea ta s-a înălțat la cer ca o tămâie binemiroitoare, cântând: Aliluia.

Icosul al 8-lea:

Când una dintre femeile desfrânate căroră le împărțeau iconițe l-a luat de braț pe unul dintre pelerinii care veniseră cu tine în Rusia, tu ai spus cu blândețe: „Acesta este al meu”, ferindu-l de primejdia păcatului. Așa să ne păzești și pe noi, sfinte, în ceasul ispitei, ca să te lăudăm, zicând:

Bucură-te, că prin blândețea ta lui Hristos I-ai urmat;

Bucură-te, că la pocăință pe femeia păcătoasă o ai chemat;

Bucură-te, că pe pelerinul acela de ispita căderii l-ai ferit;

Bucură-te, că mulți tineri din ghearele patimilor ai izbăvit;

Bucură-te, că și de la tineri și de la bătrâni primești mulțumiri;

Bucură-te, cel ce ne scapi de frici, de pri-mejdii și de nenorociri;

Bucură-te, cel ce te-ai rugat pentru cei care în păcate au căzut;

Bucură-te, că în inimile lor ofilite mugu-rii nădejdiei au crescut;

Bucură-te, dezlegare a oamenilor legați cu lanțurile patimilor;

Bucură-te, că ai fost candelă aprinsă a nevoinței și a virtuților;

Bucură-te, cel ce în cuptorul încercărilor ai făcut voia Domnului;

Bucură-te, că ai arătat puterea credinței prin îmblânzirea tigrului;

Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mânia și aduci bucuria.

Condacul al 9-lea:

„Nu te mâhni atât de tare, copilul meu, Hristos te iubește”, i-ai spus femeii care se rușina să spovedească păcatul mare pe care îl făcuse. Ajută-ne și pe noi, tu, cel care ești

prieten al sufletelor rănite de păcat, să ne ridicăm din mocirla în care am căzut, ca să Îi aducem Domnului cântarea: Aliluia.

Icosul al 9-lea:

„Să te duci la icoana Arhanghelului Mihail, ca el să te scoată din încurcătură”, i-ai spus bărbatului din Mitilini care păcătuia, și Dumnezeu l-a ajutat să se despartă de femeia cu care își înșela soția. Tot așa și acum vino în ajutorul soților și soțiilor care batjocoresc taina cununiei, întorcându-i pe toți pe drumul cel bun, ca să te laude împreună cu noi:

Bucură-te, adiere care alungi norul ispitelor de la credincioși;

Bucură-te, că fără șovăire îi ajuți să pună început bun pe păcătoși;

Bucură-te, că de păcatul divorțului mulți soți ai îndepărtat;

Bucură-te, că certurile dintre ei le-ai risipit când te-au chemat;

Bucură-te, că, aflând de minunile tale, familiile te aleg ocrotitor;

Bucură-te, că ești rugător pentru părinți și pentru copiii lor;

Bucură-te, că ajuți lumea mai mult decât în viața ta pământească;

Bucură-te, că ne povățuiești să căutăm liniștea duhovnicească;

Bucură-te, preot al Dumnezeului celui viu, care ne chemi la pocăință;

Bucură-te, că ne ferești de rătăcirii, ca să ne păstrăm dreapta credință;

Bucură-te, că lacrimile soților evlavioși care nu aveau copii s-au risipit;

Bucură-te, ocrotitor al copiilor care la botez numele tău l-au primit;

Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi mâhnirea și aduci bucuria.

Condacul al 10-lea:

Fiind pentru noi pildă de virtute, cu zdrobire de inimă te-ai rugat Mântuitorului: „Hristoase al meu, ajută-mă să Te iubesc tot mai mult și mai mult. Să Te iubesc mai mult decât pe mine însumi, decât pe toți oamenii și să nu mă satur să Te iubesc”. Și în altarul sufletului tău I-ai adus cântarea de laudă: Aliluia.

Icosul al 10-lea:

Nu suntem vrednici să vii la noi, păcătoșii, precum a venit la tine Sfântul Nichifor de praznicul adormirii sale, ca să te mângâie în durerile tale și să îți spună că te iubește. Dar te rugăm să fii ocrotitor al nostru, ca să învățăm să te iubim și să te cinstim aducându-ți laude:

Bucură-te, prieten al sfinților și al creștinilor care merg pe calea virtuților;

Bucură-te, că pe calea sfințeniei celor nevoitori le ești îndrumător;

**Bucură-te, muștrător al ieromonahului
care spunea că vremea sfințeniei a trecut;**

**Bucură-te, vrednic ucenic al Sfântului
Nichifor, pe care pildă de evlavie l-ai avut;**

**Bucură-te, că după adormirea sa ți s-a
arătat când puteai muri și te-a salvat;**

**Bucură-te, grabnic ajutător al celor care
la vreme de necaz ți s-au rugat;**

**Bucură-te, că ploaia nu a căzut în locul
pe care în aer cu mâna ta l-ai însemnat;**

**Bucură-te, că tot așa nici ispitele nu i-au
doborât pe oamenii pe care i-ai binecuvântat;**

**Bucură-te, icoană a iubirii de Dumnezeu
și de aproapele în cugetele noastre zugrăvită;**

**Bucură-te, filă vie de Filocalie, care îi
chemi pe credincioși la rugăciunea neîn-
cetată;**

**Bucură-te, că pe creștini în lupta cu
gândurile rele și otrăvitoare de suflet i-ai
povățuit;**

**Bucură-te, că prin sfaturi ceața mâhnirii
și a deprimării de la cei neputincioși o ai ri-
sipit;**

**Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi
mâhnirea și aduci bucuria.**

Condacul al 11-lea:

**Atunci când preotul din Creta și-a zis în
gând: „O, dacă aș avea și eu o bucățică din
hainele pe care le poartă părintele Evme-**

nie...”, tu i-ai dăruit de îndată un epitrahil din biserică. Noi nu suntem vrednici să primim de la tine mari daruri, dar îți cerem să fii mijlocitor și povățuitor al nostru pe calea mântuirii, ca să cântăm în veci: Aliluia.

Icosul al 11-lea:

În tinerețea ta ți s-a arătat Sfânta Mare Muceniță Marina ieșind din icoana ei și ținând diavolul de coarne, învățându-te să rezști în lupta duhovnicească, și ți-a zis: „Într-o zi, tu vei învia un mort”. Înviază-ne acum pe noi, Sfinte Evmenie, pe cei care suntem morți sufletește și fugim de calea învierii care trece prin cruce, ca să te lăudăm, zicând:

Bucură-te, că Sfânta Marina te-a îndrumat în lupta duhovnicească;

Bucură-te, că mulți sfinți te-au ocrotit în nevoința ta îngerească;

Bucură-te, că pe Sfântul Porfirie împreună rugător l-ai primit;

Bucură-te, că această legătură binecuvântată în duh s-a pecetluit;

Bucură-te, că voi împreună cu alți sfinți pentru pacea lumii v-ați rugat;

Bucură-te, că atunci norul războiului în chip minunat a fost îndepărtat;

Bucură-te, că celor care trec prin încercări grele le aduci alinare;

Bucură-te, că ne ajuți să aflăm liniștea în vremurile de tulburare;

**Bucură-te, mână de ajutor întinsă celor
din întunericul păcatelor;**

**Bucură-te, dreptar, care ne arăți calea
spre împărăția cerurilor;**

**Bucură-te, clopot, care cu putere mila
dumnezeiască o vestești;**

**Bucură-te, că prin bucuria ta întristarea
din suflete o risipești;**

**Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi
mâhnirea și aduci bucuria.**

Condacul al 12-lea:

**Când ucenicii tăi se temeau că după tre-
cerea ta la viața veșnică îi vei uita, le-ai spus
cu hotărâre: „Nu, niciodată!”, încredințân-
du-i de iubirea pe care le-o purtai și le-o vei
purta în continuare. Iar noi, plecând genun-
chii inimii ca și cum am îngenunchea în fața
sfintelor tale moaște, îți cerem să picuri și
peste noi o picătură din iubirea ta părintească
și Îi cântăm Domnului, Cel ce te-a proslăvit:
Aliluia.**

Icosul al 12-lea:

**După adormirea ta te-ai arătat în vis în
chip minunat unor ucenici ai tăi, binecuvân-
tându-i într-o biserică slăvită. Iar ei, încredin-
țându-se de acoperământul rugăciunilor tale,
și-au împărtășit unii altora bucuria trăită și
ți-au adus cântări de laudă:**

**Bucură-te, că Dumnezeu îți descoperea
numele creștinilor pe care îi împărtășeai;**

**Bucură-te, că prin aceasta de mulțimea
harismelor primite de sus îi încredințai;**

**Bucură-te, că în duh îi vedeai adunați în
rugăciune pe ucenicii Sfântului Porfirie;**

**Bucură-te, cel ce acum ne vezi pe noi, pe
toți cei care cu credință ne rugăm ție;**

**Bucură-te, că unii bolnavi ale căror pomel-
nice au fost puse sub perna ta s-au vindecat;**

**Bucură-te, că ai primit mulțumirile fe-
meii pe care ai lecuit-o de cancer la ficat;**

**Bucură-te, că fiind în spital cu trupul,
cântăreții psalmodiind în biserică te-au auzit;**

**Bucură-te, că după trecerea ta la Domnul
de toți cei care ți s-au rugat te-ai milostivit;**

**Bucură-te, că tânărul care cu evlavie păș-
tra fotografia ta cu credință te-a chemat;**

**Bucură-te, că a avut nădejde în puterea
rugăciunilor tale și a scăpat nevătămat;**

**Bucură-te, că biruind legile firii ți-ai miș-
cat un picior când erai așezat în sicriu;**

**Bucură-te, că prin harul primit de la
Domnul Hristos ai arătat atunci că ești viu;**

**Bucură-te, Sfinte Evmenie, cel ce alungi
mâhnirea și aduci bucuria.**

Condacul al 13-lea:

**O, Sfinte Evmenie, noule făcător de mi-
nuni, ale cărui daruri le laudăm ziua și noap-**

tea, apărătorule al nostru, fii nouă ajutor în ceasul morții și ne ridică la ceruri, ca să Îi cântăm lui Dumnezeu împreună cu arhanghelii și cu toți sfinții în vecii vecilor: Aliluia.

Acest Condac se zice de trei ori. Apoi se zice iarăși Icosul întâi: *Sfinte Evmenie, tu I-ai mulțumit Domnului că a îngăduit...* și Condacul întâi: *Veniți, ucenicilor ai lui Hristos, să îl laudăm...* Apoi se zice această

Rugăciune

Sfinte Evmenie, noule făcător de minuni, primește rugăciunile noastre, ale păcătoșilor, că la tine alergăm cu nădejde, crezând că nu vei trece cu vederea rugăciunile noastre din pricina păcatelor care ne apasă.

Știm că te-ai arătat unora dintre ucenicii tăi după trecerea ta la Domnul și i-ai binecuvântat, întărind prin aceasta făgăduința ta că nu îi vei uita niciodată. Noi nu ne-am învrednicit să fim ucenicii tăi, sfinte, dar credem că iubirea ta ne acoperă și pe noi, cei mulți și neputincioși, și cerem cu credință să fim binecuvântați de tine. Așa cum psalții te-au auzit cântând în biserică, deși cu trupul erai în spital, așa să simțim și noi în taină prezența ta binefăcătoare în viețile noastre.

Am auzit de femeia bolnavă de cancer la ficat, al cărei bilet a fost pus sub perna ta și ai vindecat-o. Noi nu am pus cererile noastre sub perna ta, dar plecând genunchii inimilor noastre în fața sfintei tale icoane, ne închinăm cu evlavie, ca și cum am sta în fața sfintelor tale moaște. Primește cererile noastre, Sfinte Evmenie, și ne izbăvește de toată ispita și de tot răul, văzut și nevăzut.

Îmblânzește patimile noastre, precum ai îmblânzit tulburarea tigrului. Păzește-ne de tot răul, cum i-ai păzit de ploaie pe cei care stăteau în cercul pe care l-ai făcut cu mâna în aer și nu s-au udat. Roagă-te pentru toți bolnavii, stând lângă patul lor de suferință, precum ai stat lângă femeia care te-a văzut în spital în timpul operației și după aceea. Ai grijă de toți călugării și de toate maicile, tu, cel ce te-ai rugat pentru Sfântul Sofronie de la Essex și el s-a tămăduit, fiind uns cu ulei sfințit la Sfântul Maslu.

Ai grijă de soții credincioși, alungând dintre ei neînțelegerea și tulburarea, tu, cel ce pe bărbatul care își înșela nevasta l-ai povățuit să ceară sprijinul Sfântului Arhanghel Mihail și el s-a despărțit de femeia cu care păcătuia. Ai grijă de toți copiii, ferindu-i de păcatele tinereții și de cursele vicleanului diavol. Să nu ne depărtezi de ajutorul tău, cum ai depărtat-o de la tine pe maica care venise la tine fără dorința de a pune început bun pocăinței. Ci înseninează viețile noastre, ca să cunoaștem bucuria cea adevărată, pe care au cunoscut-o cei pe care i-ai ridicat din groapa întristării. Căci avem nevoie de mijlocirile tale în fața tronului dumnezeiesc, ca să nu fim înghițiți de marea vieții acesteia, ci să mergem cu pocăință și smerenie pe calea cea îngustă a mântuirii. Și primind ajutorul tău, să Îl laudăm în toate zilele vieții noastre pe Dumnezeu cel în Treime laudat, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea deoființă și nedespărțită. Amin.

RUGĂCIUNI LA DIFERITE TREBUIŢE

Rugăciune la vreme de ispită

Sfinte Evmenie, mare făcătorule de minuni, vezi focul încercării prin care trec, vino degrabă în ajutorul meu și liniștește acum și sufletul meu tulburat.

Precum în timpul pelerinajului din Rusia, când femeile desfrânate s-au apropiat de grupul în care erai, pentru a-i prinde în mrejele lor pe tinerii pele-rini, tu ai intervenit de îndată cu blândețe și ai îndepărtat de la ei ispita, tot așa acum îndepărtează de la mine această ispită care a năvălit asupra mea, ca să nu mă biruie patimile și slăbiciunile trupești.

Am aflat cum tânărul care îți spusese că va veni să cânte la biserica ta a fost înșelat de diavol, gândin-du-se că și patul îi aduce odihnă, și a ajuns la biserică abia după sfârșitul slujbei. Dar am aflat și de părin-tele ieromonah pe care l-ai mustrat, spunându-i să nu dea vina pe diavol pentru neputințele și slăbiciu-nile sale.

Eu, neavând duhul deosebirii duhurilor, nu îmi dau seama cât de mare este ispita diavolească și cât de mare este lupta pe care o ridică împotriva mea trupul și gândurile pe care nu pot să le stăpânesc. Dar tot ce știu e că mărturisesc că am nevoie de harul lui Dumnezeu, de acoperământul Maicii Domnului și de mijlocirea ta, ca să rezist până la capăt fără să pă-cătuiesc.

Pe femeia care voia să ascundă la spovedanie un păcat nu ai mustrat-o, ci cu blândețe ai ajutat-o să înțeleagă cât de mare e iubirea lui Dumnezeu pentru toți oamenii, oricât ar fi de păcătoși.

Nici pe mine să nu mă mustri, Sfinte Evmenie, ci să mă ajuți să mă spovedesc cu sinceritate și cu zdrobire de inimă. Să nu ajung, sfinte, ca oamenii pe care i-ai gonit de la tine. Ci să fiu ca unul dintre prietenii tăi, pe care i-ai ajutat să stea tari la vreme de încercare și, primind răspuns la cererile lor, ți-au adus mulțumirile lor. Ca văzând ajutorul tău, să Îl slăvesc pe Dumnezeu, Cel Ce te-a binecuvântat și a revărsat asupra ta darurile Sale și să Îi cânt în toate zilele vieții mele: Aliluia.

Rugăciune pentru îndreptarea vieții

Sfinte Evmenie, lucrătorule al virtuții, văzând neputințele și patimile noastre, trimite-ne degrabă ajutorul tău cel ceresc, ca să punem început bun mântuirii.

Nu te scârbi de întinăciunea sufletelor noastre, sfinte, că războiul duhovnicesc este greu și simțim că pierim. Nu ne depărta de la tine, așa cum ai gonit-o pe maica aceea care avea gânduri viclene și care nu voia să se pocăiască. Ci muștră-ne spre îndreptarea vieții, cum l-ai muștrat pe doctorul din Patras, căruia i-ai cerut să arunce din casă simbolurile masonice și să topească aurul primit de la masoni, pentru a face cruciulițe din el și pentru a le împărți altora. Căci doctorul, primind cu smerenie muștrarea ta, s-a întors la tine cu pocăință și pentru rugăciunile tale s-a tămăduit de boala cancerului.

Așa să se tămăduiască, Sfinte al lui Dumnezeu Evmenie, și sufletele noastre bolnave, de toate bubele și de toate patimile. Ca primind ajutorul tău să te laudăm și să îți mulțumim, avându-te povățuitor tainic pe calea mântuirii până la sfârșitul vieții noastre. Amin.

Rugăciunea celui tulburat de duhurile rele

Sfinte Evmenie, alesule slujitor al lui Hristos, către tine înalț gândul meu, în acest ceas de grea încercare. Știu, sfinte, că în tinerețea ta ai văzut-o pe Sfânta Mare Muceniță Marina ieșind din icoana ei, ținând diavolul de coarne și învățându-te să stai împotriva atacurilor lui. Mai știi, sfinte, că tu însuși ai suferit mult în vremea în care din îngăduința lui Dumnezeu, ca să înveți smerenia, puterile întunericultui au pus stăpânire pe mintea ta. Știu, sfinte, și că atunci Maica Domnului ți-a venit în ajutor, când erai aproape de mănăstirea închinată ei din Kuduma.

Mai apoi ai cunoscut în viața ta frica adusă de prezența îngerilor căzuți, dar ai avut și puterea de a rezista. Am aflat de luptele tale cu duhurile necurate de la Lacul Dris, de la Biserica Schimbării la Față și din alte locuri și cred că pentru răbdarea ta ai primit mare har de la Dumnezeu.

Tu ai adus liniște în sufletul tânărului care, pătimind din pricina diavolilor, simțea un foc mistuitor înlăuntrul său. Și mult l-ai întărit pe bolnavul de la spitalul de boli infecțioase care, în timp ce era atacat de duhurile rele, simțea ocrotirea ta minunată.

Așa ajută-mă și pe mine, alungând de la mine toată lucrarea puterilor întunericultui, toată slăbiciunea și toată neputința. Ca ridicându-mă din groapa morții sufletești, să înviez duhovnicește și să Îl laud în vecii vecilor pe Dumnezeu, Care prin sfinții Săi Își arată neîncetat marea Sa iubire pentru neamul omenesc. Amin.

Rugăciune înaintea unui examen

Sfinte Evmenie, ajutătorule al elevilor și al studenților care dau examene, știind mulțimea minunilor tale vin la tine și îți cer ajutorul. Pe mulți i-ai ajutat, sfinte, și cred că îi ajuți pe toți cei care te cheamă cu credință în rugăciunile lor. Pe studentul de la facultatea de drept, care de două ori picase un examen și care în ajunul reexaminării te-a ajutat să torni ciment în loc să mai învețe, pentru rugăciunile tale a treia oară a trecut examenul, deși nu mai nădăjduia că va reuși. Iar tânărul pe care l-ai binecuvântat, zicându-i: „Să te ajute Domnul să scrii cu bine, să treci foarte bine examenul!”, a reușit să ia o notă mare, deși nu avusese timp să învețe, din pricină că trebuia să meargă la muncă. Eu îți cer, sfinte, să mă ajuți să primesc întru totul voia lui Dumnezeu. Să pot învăța cât mai mult și mai bine, fără să îmi pun nădejdea în puterile mele. Ci, având nădejde în ajutorul cel de sus, să trec cu bine de această încercare și să duc o viață bineplăcută Domnului în toate zilele vieții mele. Amin.

Rugăciune pentru cei de alte credințe

Sfinte Evmenie, cel ce ai fost ucenic al Sfântului Nichifor cel lepros și nepot duhovnicesc al Sfântului Antim, marele duhovnic din Hios, și prin aceștia te-ai înrudit duhovnicește cu tot soborul sfinților colivazi, apărători ai predaniilor Sfinților Părinți și dascăli ai viețuirii filocalice, primește, te rog, în ceasul acesta puțină mea rugăciune.

Știu că, atunci când ai văzut în chip minunat o biserică strălucitoare, ai auzit glasul lui Hristos spunându-ți: „Pe câți îi vei lăsa să intre, vor intra și

pe câți îi vei opri, vor rămâne pe din afară.” De aceea îți cer să te rogi și pentru mine, păcătosul, ca să merg pe calea credinței până la trecerea mea din viața aceasta plină de deșertăciune.

Dar, mai mult decât atât, îndrăznesc să îți cer să te rogi și pentru cei care stau departe de Biserica lui Hristos, ca să vină la lumina adevărului. Știu că în timpul vieții te-ai rugat: „Hristoase al meu, vreau să îi mântuiești pe toți oamenii. Vreau să îi mântuiești și pe toți catolicii, pe toți protestanții, pe toți musulmanii, pe toți cei de alte credințe, ba chiar și pe necredincioși”.

Dar mai știi și că, atunci când l-ai pomenit la proscomidie pe catolicul care îi ajutase pe leproși, îngerul Domnului a aruncat de pe Sfântul Disc de trei ori mirida scoasă pentru el. Iar mai apoi îngerul ți s-a arătat și te-a mustrat, spunându-ți că la rugăciunile personale pot fi pomeniți toți oamenii, vii și morți, dar la Sfânta Liturghie doar fiii Bisericii dreptslăvitoare. Crezând mărturiei tale despre această arătare minunată, îndrăznesc, sfinte, să îți cer să te rogi și pentru omul acesta, pentru (numele), care stă departe de credința și de Biserica cea adevărată.

În timpul pelerinajului la Constantinopol tu i-ai binecuvântat nu doar pe creștini, ci și pe musulmani, dorindu-ți ca mai apoi să vină și ei la Hristos. Tu ai mărturisit că Dumnezeu Se bucura când te rugai pentru eretici și pentru cei de alte credințe, ba chiar și pentru necredincioși, și de aceea îndrăznim să îți cerem să te rogi pentru ei și după trecerea ta din viața pământească. Nu împuțina rugăciunile tale pentru aceștia acum, când te afli în bucuria cea gătită sfinților, ci îndură-te și mijlocește pentru ei înaintea Dreptului Judecător.

Ca părăsind ei rătăcirile și înșelările, să vină la lumina lui Hristos și să Îl laude pe Dumnezeu Cel în Treime laudat, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea deoiființă și nedespărțită, în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea soților care nu au putut să aibă copii

Sfinte Evmenie, cel ce aduci bucurie în sufletele mâhnite și întristate, la tine alergăm cu credință, având nădejde în mijlocirile tale. Știm de părinții pe care i-ai binecuvântat și s-au bucurat de copiii lor, după ce ani de zile alergaseră pe la tot felul de doctori, fără să primească niciun ajutor. Am auzit de femeia măritată de opt ani, care nu avea copii, și căreia i-ai spus: „Să ții post și pentru tine și pentru soțul tău și o să faci un copil!” Iar ea, făcând ascultare de cuvântul tău, a luat mai apoi plata ascultării și a născut o fetiță, care era mărturie a minunilor tale.

De multe ori tu ai rușinat înțelepciunea medicilor care au spus unor părinți că nu pot avea copii sau că, dacă totuși îi vor avea, aceștia nu vor fi sănătoși. Tu, cel ce ai primit de multe ori ajutorul Sfinților Doctori fără de arginți, care te-au și operat la stomac în chip minunat, trimite-ne acum ajutorul tău ceresc.

Știm că nu suntem vrednici să primim acest ajutor, dar mărturisind nevrednicia noastră mărturisim și faptul că iubirea ta nu se poticnește de neputințele noastre. Și te rugăm să ne ajuți să mergem pe calea mântuirii și să ne lăsăm în voia lui Dumnezeu, oricare ar fi aceasta. Iar ție îți mulțumim și vrem să te laudăm în toate zilele vieții noastre. Amin.

Rugăciune la vreme de secetă

Sfinte Evmenie, cel ce vii degrabă în ajutorul tuturor celor care te cheamă în rugăciunile lor, vino acum și la noi, cei pătimiși și păcătoși. Din pricina mulțimii păcatelor noastre nu ne-a învrednicit Dumnezeu să avem parte de ploaie și seceta a uscat pământul.

Am aflat de seceta mare care a avut loc în regiunea Atenei, când ai mers și ai binecuvântat lacul Maraton, zicând multe rugăciuni. Tu ai văzut mai înainte cu duhul că Dumnezeu va împlini cererile tale și ai spus că va veni multă ploaie, dar cei de lângă tine s-au îndoit de cuvântul tău. Lucrul acesta părea cu neputință, căci vreme de aproape trei ani nu mai plouase și pe cer nu se vedea niciun nor. Dar după două zile a plouat vreme îndelungată și atunci oamenii au înțeles puterea rugăciunilor tale, căci ca un nou Ilie ai dezlegat cerul și ai adus bucurie celor care sufereau din pricina secetei.

Cine poate spune mulțimea minunilor tale, Sfinte Evmenie? Atunci când vorbeai cu oamenii în curtea bisericii, a început ploaia și femeia credincioasă voia să îți aducă o umbrelă, dar tu ai oprit-o, însemnând cu mâna un cerc în aer în jurul locului în care vă aflați. Iar pe voi ploaia nu v-a atins, deși de jur împrejur ploua peste tot.

Mari sunt darurile pe care ți le-a dăruit Dumnezeu și de aceea îndrăznim să îți cerem ajutorul. Nu pentru credința noastră, nu pentru vrednicia noastră, ci pentru iubirea pe care o ai față de oameni arată-ți și acum darul tău, dezlegând cerul și aducând ploaie binefăcătoare.

Ca văzând în acest dar semnul milostivirii dumnezeiești, să sporim în rugăciune și nevointă și să Îl

lăudăm în toată viața noastră pe Dumnezeu, Cel care lucrează prin sfinții Săi lucruri mari și minunate spre folosul oamenilor. Amin.

Rugăciunea celui aflat în primejdie de moarte

Sfinte Evmenie, ocrotitorule al celor slabi și izbăvitorule al celor aflați în curse de tot felul, primește acum puțina mea rugăciune.

Știu că, atunci când ți-ai primejduit viața fără să vrei, când voiai să scapi de insectele din chilia ta, tu ai avut parte de cercetarea minunată a Sfântului Nichifor cel lepros, povățuitorul și prietenul tău ceresc. Iar prin arătarea lui ai scăpat de la moarte și I-ai mulțumit Domnului pentru ajutorul primit.

Te rog, Sfinte Evmenie, ajută-mă și tu pe mine în acest ceas, când am mare nevoie de ocrotirea ta. Nu sunt vrednic să mi te arăți în chip minunat, nu sunt vrednic să primesc povețele tale, cum le-ai primit tu pe ale Sfântului Nichifor. Dar așa nevrednic cum sunt, nu încetez a nădăjdui în mila lui Dumnezeu, în ajutorul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și în mijlocirea ta.

Am aflat de tânărul motociclist care, păstrând cu evlavie fotografia ta, când era în primejdia morții a cerut ajutorul Domnului și al tău și a scăpat. Am aflat și de șoferul care, atunci când frâna autocarului s-a stricat și el nu mai vedea nicio scăpare, te-a chemat în rugăciune și mașina s-a oprit în chip minunat.

Arată-ți și cu mine lucrarea ta, precum ai arătat-o cu toți cei care te-au chemat lângă ei la vreme de necaz și de suferință. Ca văzând sprijinul tău, să

mă întăresc în credință și să îți mulțumesc, aducându-ți laude în toate zilele vieții mele. Amin.

Rugăciune pentru dobândirea liniștii în familie

O, Sfinte Evmenie, primește această puțină rugăciune pentru noi, tu, cel ce ai ajutat în timpul vieții tale mulțime de familii. După moartea ta ți-ai înmulțit ajutorul, sfinte, și de aceea cred că ne poți acoperi și pe noi cu puterea pe care ai primit-o de la Dumnezeu.

Am auzit de femeia care voia să ascundă la spovedanie un păcat, dar tu ai îndreptat-o cu blândețe pe drumul cel bun. Am auzit și de soțul ei, care s-a pregătit cu multă grijă pentru spovedanie și pe care l-ai ajutat să meargă pe calea credinței. Ajută-ne și pe noi, sfinte, alungând de la noi toate ispitele și toată neînțelegerea.

De multe ori ai topit gheața dintre soți, aducându-i la iubirea cea dintâi. Pe mulți i-ai ferit de ispita divorțului și i-ai ajutat să sporească în pace și înțelegere.

Tu pe bărbatul care își înșela soția l-ai trimis să meargă să ceară sprijinul Sfântului Arhanghel Mihail și el, despărțindu-se de femeia cu care păcătuia, s-a întors la soția lui.

Iar pentru credința femeii care a venit la tine ca să te rogi pentru sănătatea soțului ei, care era bolnav de ani de zile, tu l-ai binecuvântat pe acesta, spunând: „Soțul tău să nu mai pățească niciodată nimic.” Și, pentru tăria binecuvântării tale, Dumnezeu l-a vindecat.

Așa te rugăm, sfinte, binecuvântează-ne și pe noi și vindecă toate bolile noastre sufletești și tru-

pești, ca fiind sprijiniți de tine să Îi aducem în vecii vecilor slavă Dumnezeului care te-a proslăvit. Amin.

Rugăciunea părinților pentru copiii lor

Sfinte Evmenie, cel ce în viața ta ai binecuvântat mulțime de copii și i-ai ocrotit prin rugăciunile tale, primește rugăciunea pe care o facem acum pentru copiii noștri. Grea este crucea creșterii copiilor și uneori suntem apăsați de tristețe și de amărăciune. Dar credem în puterea mijlocirii tale și de aceea îți cerem să ne vii în ajutor.

Știm de tânărul care voia să înregistreze cuvintele tale și căruia i-ai zis: „Cuvintele pe care ți le zic se înscriu numai în prezent și în inima ta. Nu se pot înregistra pe benzi de magnetofon ori pe hârtie.” Înregistrează, sfinte, povețele tale în mințile și în inimile copiilor noștri. Vino în taină lângă ei, povățuindu-i să crească în dreapta credință și pe calea virtuții. Ferește-i de greșeli, de păcate și de prietenii stricătoare de suflet.

Tu te-ai mâhnit de cuvintele învățătorului care spunea despre copii că s-au sălbăticit cu totul, ba chiar și alte cuvinte, mai grele. Oare ce-ar fi spus acel învățător despre copiii de astăzi, care par mult mai neascultători și mai aplecați spre rău decât cei de ieri?

Cum să nu ne plângem noi, părinții lor, care dorim să îi vedem crescând în credință și în virtute? Cum să răbdăm fără să cârtim și fără să lăsăm patima mâniei să ne biruiască? Ne este tare greu, sfinte.

Tu însuți te-ai supărat pe nepoata ta, care călcând postul s-a măritat în zi de vineri, și din această pricină nu te-ai mai dus la nunta ei. Pe copiii noștri să nu te superi, sfinte, chiar dacă vor face

greșeli mari, ci să te rogi pentru ei, ca să vină la pocăință. Iar pe noi, părinții lor, ajută-ne să mergem pe calea cea îngustă a mântuirii, povățuiți de părintele duhovnic și ostenindu-ne pe calea rugăciunii și a faptelor bune. Ca simțind puterea ocrotirii tale să îți aducem laude în toate zilele vieții noastre. Amin.

Rugăciunea celui care trece prin lipsuri și greutate

Sfinte Evmenie, noule făcător de minuni, Dumnezeu te-a scos la lumină în aceste vremuri de împuținare a credinței. La ajutorul tău alerg acum, fiind necăjit și împovărat cu tot felul de lipsuri și de necazuri. Tu ai purtat crucea grea a leprei fără să cârtești. Tu ai fost lovit de atacurile puterilor întunericului și ai cunoscut durerea până la capăt. Tu ai răbdat încercări și greutate de tot felul, dar ți-ai pus nădejdea în Dumnezeu și nu te-ai lăsat biruit de ispite.

Vezi, sfinte, greutatele prin care trec. Roagă-te lui Hristos să îmi dea răbdare și putere să rezist până la sfârșit. Nu îți cer să mă ajuți să duc o viață de desfătări, ci vreau doar să am puterea de a mă lăsa în voia lui Dumnezeu. Tu ai venit în ajutorul femeii care trebuia să plătească o mare datorie la bancă, pentru că girase pentru a-și ajuta un prieten, iar acela nu își plătitese datoria. Căci femeia ți-a cerut sprijinul în rugăciune și atunci tatăl ei a reușit să îi dăruiască banii de care avea nevoie. Așa ajută-mă și pe mine, sfinte, să trec cu bine de încercarea aceasta. Să nu mă las biruit de frică, de amărăciune și de deznădejde, ci să am nădejde în ajutorul tău. Am auzit de femeia căreia, când a venit la pomenirea ta, i-ai cerut să lase la biserica din Creta banii pe care îi avea, dar ea s-a

îndoit de cuvântul tău și nu te-a ascultat. Eu nu vreau să ajung să mă îndoiesc de ajutorul tău, sfinte.

Știu că psaltul care credea că l-ai gonit fără motiv de la biserica ta a ajuns la timp la biserica unde preotul avea mare nevoie de el, pentru că veniseră mulți copii să se împărtășească și nu era cine să cânte la slujbă. Și atunci, înțelegând cum a lucrat Dumnezeu prin harismele tale, psaltul s-a întărit în credință. Așa ajută-mă și pe mine, sfinte, să văd în toate zilele lucrarea lui Dumnezeu spre mântuirea mea și să nu mă îndoiesc de pronia Sa cea plină de milostivire. Ci să Îl slăvesc pe El în toate încercările prin care trec, așa cum ai făcut tu însuși în focul încercărilor prin care ai trecut, și să Îi cânt în vecii vecilor: Aliluia.

Rugăciune la vreme de război

Sfinte Evmenie, mare făcătorule de minuni, primește puțină noastră rugăciune în acest ceas, când sufletele noastre sunt greu încercate. Știm că, atunci când a început invazia din Cipru, candelile din biserica în care te rugai s-au mișcat și icoanele au plâns, iar peste tine a venit duhul întristării. Tu mult ai suspinat și mult te-ai rugat pentru oamenii aflați în diferite războaie și cu zdrobire de inimă I-ai cerut lui Dumnezeu să Își arate îndurarea Sa și să aducă în mijlocul lor pacea.

Duhul fricii vrea să își înfigă ghearele în inimile noastre, iar norii deznădejdiei vor să ne acopere. Dar noi nădăjduim în ajutorul lui Dumnezeu și în rugăciunile tale și ale tuturor sfinților. Am auzit cum, la chemarea minunată a Maicii Domnului, tu te-ai rugat împreună cu Sfântul Porfirie din Atena, cu Sfântul Paisie Aghioritul, cu Sfântul Iacov din Evvia și cu alți

sfinți, pentru a opri un nou război mondial, care era gata să înceapă în vremea bătrâneților tale. Sfântul Porfirie ți-a spus că Maica Domnului se va milostivi și că nu va îngădui să se întâmple ceva rău și așa a fost, căci Dumnezeu a amânat atunci războiul din Ucraina. Mare este puterea și lucrarea voastră, sfinților. Am aflat însă și că Sfântul Ioan Rusul v-a spus tot atunci că „trebuie să fie război, căci nu există alt chip în care să se mântuiască această lume”. Noi te rugăm cu zdrobire de inimă, Sfinte Evmenie, cheamă-i tu acum pe sfinții cu care te-ai rugat atunci pentru împiedicarea războiului din Ucraina. Veniți în ajutorul tuturor celor aflați în primejdia morții. Aveți grijă de toți cei răniți și de toți cei bolnavi. Aveți grijă de toți cei care suferă în fel și chip, de cei rămași fără locuințe, fără hrană și fără alte lucruri de trebuință.

Opriți prin rugăciunile voastre războiul acesta, mijlocind cu stăruință în fața tronului dumnezeiesc. Păziți-ne pe noi și pe toți cei din familiile noastre și pe toți cunoscuții noștri de tot răul și de tot necazul. Arătați-vă puterea, sfinților, că mare nevoie avem de voi.

Păziți bisericile și mănăstirile de atacurile dușmanilor. Aveți grijă de toți slujitorii Bisericii și de toți credincioșii. Aveți grijă de bătrâni, de copii, de tineri, de oamenii de toate vârstele. Ajutați-ne să trecem cu bine de această grea încercare, fără să fim clătinați în credința noastră în Dumnezeu și în iubirea Lui pentru tot neamul omenesc.

Alungați de la noi toată ispita, toată răutatea, toată necredința. Ajutați-ne ca în această vreme de grea încercare să punem cu adevărat început bun mântuirii și să ducem o viață bineplăcută lui Dumnezeu. Ca văzând lucrarea voastră, să Îl laudăm pe Dumnezeu, Cel Ce este minunat întru sfinții Lui. Amin.

Rugăciune pentru cel aflat pe patul de moarte

Sfinte Evmenie, mare făcătorule de minuni, primește puțina mea rugăciune pentru acest bolnav, care se află pe patul de moarte. Dacă îi este de folos să se tămăduiască, ajută-l să se tămăduiască, așa cum ai făcut și cu alți bolnavi.

Cred că pentru tine nicio boală nu este de nevindecat, dacă vindecarea este de folos mântuirii. Dar, dacă firul vieții lui s-a sfârșit, ajută-l în ceasul morții și după aceea. Am aflat cum, atunci când erai bolnav, pe preotul care venise la tine l-ai trimis să îl împărtășească pe tânărul muribund, mai înainte ca mama lui să apuce să îți ceară aceasta. De multe ori ți-ai arătat grija și iubirea față de oamenii care suferă în fel și chip, fără ca ei să îți ceară ajutorul. Cu atât mai mult te rog, primește rugăciunile mele și vino și acum în ajutorul acestui bolnav, că mare nevoie are de sprijinul tău. Ca știind lucrarea ta, să pun și eu început bun mântuirii, lăudându-L în toată viața mea pe Dumnezeu, Cel ce a dat sfinților Săi daruri minunate. Amin.

Rugăciune la vreme de cumpănă

Sfinte Evmenie, prieten al celor care te cinstesc și luminător al celor aflați la răspântii în viața lor, nădăjduiesc că nu te vei scârbi de puținătatea credinței mele și nici de viața mea plină de patimi, ci îmi vei veni în ajutor.

Cred, sfinte, că prin darul lui Dumnezeu poți mijloci pentru mine, ca să iau hotărârea cea bună. Pe mulți i-ai ajutat, când nu știau pe ce drum să meargă

și atunci au nădăjduit în puterea rugăciunilor tale. De la alegerea unui liceu sau a unei facultăți până la alegerea locului de muncă sau până la mutarea în altă locuință, în tot felul de nedumeriri mulți oameni au simțit ajutorul tău minunat.

Sfinte Evmenie, mie nu îmi este limpede care este voia lui Dumnezeu în această privință. Îmi este teamă și nu vreau să greșesc, ca mai apoi să fiu ispitit de cel rău să regret hotărârea pe care am luat-o.

Am auzit de soții care regretă că nu s-au călugărit și de călugării care regretă că nu au ales viața de familie. Am auzit de tânărul care voia să știe dacă să aleagă sau nu calea monahală, iar tu i-ai spus: „Dacă îți voi spune ce să faci, te vei duce să faci așa cum îți zic, dar este foarte important să faci de bunăvoie și din convingere personală ceea ce simți.” Tu știai că va ajunge ieromonah, dar ai așteptat să i se limpezească chemarea lăuntrică, fără să îl influențezi să aleagă o anumită cale.

Iar tinerei care a venit să te întrebe dacă este sau nu voia lui Dumnezeu să devină monahie, mai înainte de a auzi întrebarea ei i-ai răspuns: „Ceea ce ai în gând, să pui în faptă.” Pe tânărul căruia un părinte aghiorit îi spusese să se călugărească în Sfântul Munte tu, fiind insuflat de Sfântul Duh, l-ai îndemnat să nu îl asculte, ci să meargă în Cipru, în locurile natale, iar el făcând ascultare de cuvântul tău a mers acolo și în scurtă vreme a fost hirotonit.

Acum ajută-mă și pe mine, sfinte, căci sunt nehotărât și am mare nevoie de ajutorul tău. Nu știu ce să fac, dar știu că tu poți să mă ajuți cu rugăciunile tale în fața tronului dumnezeiesc. Roagă-te pentru mine, ca să cunosc și să fac voia lui Dumnezeu, și acum și în toate zilele vieții mele. Amin.

Rugăciune pentru cel bolnav

Sfinte Evmenie, vindecătorule al sufletelor deznădăjduite și al trupurilor bolnave, cel ce ai dus crucea grea a leprei, primește puțina mea rugăciune pentru acest bolnav, care greu pătimește.

Cred și mărturisesc, sfinte, că ori de câte ori ți se cere sprijinul cu zdrobire de inimă, tu vii degrabă în ajutor. Dar inima mea este acoperită de întunericul întristării și credința mea este puțină. Așa că recunosc cu smerenie că nu sunt vrednic să văd minunile tale. Dar nu pentru mine mă rog, sfinte, ci pentru acest bolnav pe care suferințele bolii îl apasă cu putere.

Roagă-te pentru el, așa cum te-ai rugat la Sfântul Maslu pentru Sfântul Sofronie, care pătimea din pricina bolii, și Dumnezeu i-a dăruit tămăduirea. Roagă-te pentru el cu căldura cu te-ai rugat pentru tânărul Luca și el și-a revenit, după ce vreme îndelungată fusese în comă pe patul de spital. Fii lângă el, sfinte, cum ai fost lângă femeia care te-a văzut lângă ea în timpul operației prin care a trecut și după aceea.

Tu te-ai rugat Domnului când din pricina bolii doctorul a vrut să îți taie un picior, iar acela, văzând schimbarea stării tale de sănătate, a fost nevoit să recunoască faptul că era martorul unei minuni.

Eu te rog, sfinte, roagă-te acum și pentru acest bolnav, ca să primească tămăduire. Mare este mulțimea minunilor tale și sporește neîntrerupt. Tu l-ai chemat la mormântul tău pe copilul bolnav, ca să i se citească rugăciuni și să fie uns cu ulei din candela ta, și s-a vindecat. Tu ai ajutat-o pe fata care trebuia să fie operată la picior, spunându-i că la spital nici măcar nu i se va lua sânge pentru analize, și cuvintele tale s-au

împlinit. Tu l-ai ajutat pe copilul bolnav de cancer să i se facă transplantul, deși doctorii spuneau că riscurile sunt mari și nu vedeau șanse de vindecare.

Tu, Sfinte Evmenie, poți să îți arăți și acum darul pe care l-ai primit de la Dumnezeu. Ca primind ajutorul tău să te laudăm și să îți mulțumim, mărturisind oamenilor despre puterea mijlocirilor tale până la sfârșitul vieții noastre. Amin.

Rugăciunea celui bolnav

Sfinte Evmenie, robule al lui Hristos, care pe crucea leprei ai fost răstignit, dar nu ai cârtit, care multe boli ai răbdat și Domnului I-ai mulțumit că te-a învrednicit de suferință, primește acum și puțina mea rugăciune.

De multe ori ai cunoscut tu însuși ajutorul sfinților și știi cât de mare nevoie am de sprijinul tău. Căci și tu ai avut nevoie de ajutorul sfinților și l-ai primit. Pe tine sfinții doctori fără de arginți te-au operat la stomac și te-au vindecat de o gravă suferință. Iar mai apoi tu ai vindecat o mulțime de bolnavi, care I-au mulțumit Domnului pentru ajutorul primit.

Știi că în ultima perioadă a vieții tale ai cerut să se pună sub perna ta pomelnicele credincioșilor și aceștia primeau ajutorul așteptat. Eu scriu pomelnicul meu cu cerneala credinței și îl așez cu smerenie la picioarele tale, cerându-ți să nu mă lași fără răspuns.

Am aflat că ai vindecat-o pe femeia care avea cancer la ficat și că pe Manolis, care zăcuse câteva zile în comă, prin rugăciunile tale l-ai tămăduit. Tu i-ai spus părintelui Ștefan să binecuvânteze ochiul

bolnav al Constantinei și până seara ea s-a însănătoșit.

Binecuvântează-mă și pe mine, sfinte, în acest ceas în care am nevoie de ajutorul tău minunat. Pe mine, care mărturisesc că mai importantă decât tămăduirea trupească este tămăduirea sufletească și că greșesc cei care vor să se vindece cu orice preț de bolile lor, în loc să se lase în voia lui Dumnezeu.

De aceea, te rog, cere-I Domnului să Se milositivească de mine după mila Sa cea nemăsurată și să alunge de la mine duhul cârtirii și al deznădejdiei. Să îmi dăruiască puterea de a primi cu smerenie voia Sa, oricare ar fi aceasta. Ca rezistând ispitelor să merg pe calea cea îngustă a mântuirii, până la sfârșitul vieții mele. Amin.

Rugăciunea femeii însărcinate pentru tămăduirea pruncului bolnav

Sfinte Evmenie, laudă a Cretei și bucurie a Bisericii dreptslăvitoare, primește puțina mea rugăciune în acest ceas de grea încercare. Ai grijă, sfinte, de pruncul pe care îl port în pânțece, și ajută-l să primească de la Dumnezeu grabnică vindecare, ca la vremea potrivită să vadă lumina soarelui și mai apoi să se învrednicească de baia Botezului. Crește-l pe el, sfinte, acoperit de rugăciunile tale și alungă de la el toată boala și toată suferința.

Am auzit de femeia căreia doctorii îi spuneau să avorteze pruncul pe care îl purta în pânțece, ca nu cumva să se nască bolnav de hidrocefalie. Dar tu te-ai arătat ei după moartea ta, stând în chilie ca în timpul vieții tale pământești, și i-ai spus că va naște pruncul

cu bine, cerându-i să îi dea la botez numele tău. Și pentru rugăciunile tale așa s-a și întâmplat.

Oare pe mine mă vei auzi? Oare de mine te vei îndura? Te rog cu zdrobire de inimă, ajută acest prunc să primească grabnică tămăduire și să se nască cu bine, ca să se vădească darul pe care l-ai primit de la Dumnezeu. Ca văzând această minune împreună cu mine și alți oameni să mărturisească lucrarea ta, lăudându-te în toate zilele vieții lor. Amin.

Rugăciunea celui nedreptățit, care se află în proces

Te rog, Sfinte al lui Dumnezeu Evmenie, vezi încercarea prin care trec și vino degrabă în ajutorul meu, ca să se termine cu bine acest proces prin care trec acum.

Cred că, așa cum ai ajutat atâția oameni nedreptățiți, așa mă poți ajuta și pe mine. Am auzit că preotul care fusese prigonit pentru uneltirile altora, deși era nevinovat, te-a văzut în vis ca aievea și te-a auzit spunându-i: „Copilul meu, zi și noapte mă rog lui Dumnezeu să te acopere, să nu te mâhnești pentru cele pe care le vei pătimi.” Știi că prigonitorii săi au fost rușinați și dreptatea sa a ieșit la iveală, cu sprinjinul tău.

Așa ajută-mă și pe mine, sfinte, chiar dacă știu că sunt nevrednic de minunile tale. Dar am cunoscut că iubirea ta nu se poticnește de rănilor sufletelor oamenilor, ci ca un rob adevărat al lui Hristos ne iubești și prin iubirea ta ne tămăduiești sufletele rănite. De aceea te rog, iară și iară, arată-ți și cu mine darul tău, ca să mărturisesc în toate zilele vieții mele puterea lui Dumnezeu și ajutorul sfinților Săi. Amin.

Rugăciunea mamei care a pierdut sarcina

Sfinte Evmenie, vezi durerea sufletului meu și primește puțina mea rugăciune. Plânge inima mea și nu găsește mângâiere, că mult mi-am dorit să aduc pe lume acest prunc și moartea lui a împietrit inima mea. Credința mea este slabă și s-a clătinat. Viforul gândurilor de deznădejde s-a abătut asupra mea. Dar nu vreau să mă las biruită, Sfinte Evmenie, ci cer în acest ceas ajutorul tău, știind mulțimea minunilor tale.

Am auzit de mama care era însărcinată în luna a treia cu doi gemeni, dar unul i-a murit în pânțece. Atunci ea a fost în primejdie de a-l pierde și pe celălalt, pentru că doctorul voia să o salveze măcar pe ea și nu vedea altă scăpare. Dar fără șovăire mama a venit la tine și, pentru binecuvântarea pe care i-ai dat-o, curgerea sângelui i s-a oprit degrabă și ea s-a putut împărtăși la priveghere, după cuvântul tău. Mai apoi mama a adus pe lume cu bine pruncul care rămăsese în viață și nașterea lui a ajutat-o să se refacă după durerea pierderii celuiilalt prunc.

Nu mă îndoiesc de puterea minunilor tale, sfinte, și de aceea te rog, ajută-mă să primesc degrabă tămăduire trupească și sufletească. Și prin darul lui Dumnezeu să mă învrednicesc să mă bucur de copiii mei, așa cum mi-am dorit.

Vindecă mintea mea și inima mea de rănilile suferinței, ca să nu mă abat de la calea credinței și să ajung în prăpastia deznădejdii. Ca primind în acest ceas al durerii ajutorul tău minunat, să îți pot aduce mulțumiri în toate zilele vieții mele. Amin.

Cuprins

Introducere	5
„Sfântul care râde”	10
Despre lucrarea sfinților.....	15
Viața Sfântului Evmenie Saridakis, noul făcător de minuni	18
Cuvinte pline de viață.....	27
Către un prieten din lumea aceasta despre un prieten din ceruri.....	40
Tâlcuiri la Acatistul Sfântului Evmenie, noul făcător de minuni	49
Icosul al treisprezecelea	121
Apologia bucuriei. În loc de încheiere	123
ACATISTUL SFÂNTULUI EVMENIE, NOUL FĂCĂTOR DE MINUNI.....	134
RUGĂCIUNI LA DIFERITE TREBUINȚE	155
Rugăciune la vreme de ispită	155
Rugăciune pentru îndreptarea vieții	156
Rugăciunea celui tulburat de duhurile rele.....	157
Rugăciune înaintea unui examen.....	158
Rugăciune pentru cei de alte credințe.....	158
Rugăciunea soților care nu au putut să aibă copii .	160
Rugăciune la vreme de secetă	161

Rugăciunea celui aflat în primejdie de moarte	162
Rugăciune pentru dobândirea liniștii în familie	163
Rugăciunea părinților pentru copiii lor	164
Rugăciunea celui care trece prin lipsuri și greutate.....	165
Rugăciune la vreme de război	166
Rugăciune pentru cel aflat pe patul de moarte	168
Rugăciune la vreme de cumpănă	168
Rugăciune pentru cel bolnav	170
Rugăciunea celui bolnav.....	171
Rugăciunea femeii însărcinate pentru tămăduirea pruncului bolnav	172
Rugăciunea celui nedreptățit, care se află în proces.....	173
Rugăciunea mamei care a pierdut sarcina	174

Celor care vor să afle mai multe despre Sfântul Evmenie Saridakis le recomand să citească volumul Dreptii în veci vor fi vii – Sfântul Nichifor Leprosul și Sfântul Evmenie Saridakis, făcătorii de minuni (Editura Iona, București, 2022), cea mai bună dintre cărțile care au apărut până în prezent pe această temă.